

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1859.

ΤΟΜΟΣ Θ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 211.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ.

Αγαπητέ φίλε!

ΕΚ διαφόρων νεωτέρων χειρογράφων, τὰ ὅποια ἔχω πάλιν ὑπ' ὀφθαλμούς μου, ἀνήκοντα ἅλα σχεδὸν εἰς τὴν περασμένην ἑκατονταετηρίδα, θέλω νὰ δώσω ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν λογιστικὰ σου. ἰδέν τιμῶν μόνον, ὅσα ἡ ἀξία τινος ὑπάρχουσι, ἢ καὶ ἀνεκδότους περιέχουσι: συγγραφὰς ὁμογενῶν λογίων, τῶν μικρῶν πρὸς ἡμῶν βιωσάντων, ἀξίας ὀπωσούν καὶ ταύτας μνήμης, ἢ καὶ αὐτῆς ἴσως τῆς διὰ τύπων ἐκδόσεως. Καὶ εἰς μὲν πάλλα ἀνωφελές κρίνω νὰ ἐνδιατρίψω, ὡς μὴ περιέχοντά τι πλέον παρὰ κείμενα ἀπὸ ἐκκλησιαστικούς τε καὶ θύραθεν συγγραφείς, τοὺς ἐν τοῖς Σχολαῖς ποτὲ συνήθως ἐξηγουμένους, ἢ θεματογραφίας τινὰς καὶ ἐπιστολικά γυμνάσματα, καὶ τοιαῦτα ἄλλα, ὅσα εἰς τοὺς παρελθόντας τῆς ἀτυχίας χρόνους μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος τὴν ἐγκυκλοπαιδείαν ἐσχημάτιζαν τῶν μαθηματομενῶν. Ὑπομειδιῶμεν βέβαια εἰς τὰς κοινὰς ταύτας ἀντιγραφὰς τῶν προγενεστέρων μὲς ἡμεῖς, οἵτινες τῶν δι' ὀλίγων ὀφθῶν ἀπαικτῶν εὐκολὰ τὰς στερεοτύπους ἐκδόσεις ὄλων τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν τε καὶ λογογράφων, ἀλλ' οἱ Κλεάνθαι τοῦ τότε και-

ροῦ εὐτυχῆς ἐνομιζόντο ἐὰν ἀξίοντο νὰ ἐναυγίσωσι κῆρυκιν φερῶν εἰς αὐτὸ τὸ ὑπὸ τοῦ διδασκάλου φιλακτιχόμενον ἐντυπον κειμήλιον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ ἄλλο: ἐξ ἄλλου μετέγραφον τὰ κείμενα τῶν παραδόσειων των. Ἄρῳω λοιπὸν τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐρχομαι εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν τοῦ ἑτέρου εἶδους. Ἀρχίζω ἀπὸ πάνημα ἀνδρῶν τῶν διαπρεφάντων εἰς τὴν διδασκαλίαν καθέδραν τῆς πατρίδος μας.

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο, τὸ ὅποιον ἔτιω ἐκ τῆς ἀρχῆς εἰς τὸν ἀριθμὸν, ἐπιγράφεται, Ἑρμηνεία εἰς τοὺς Ἀφορισμοὺς τοῦ Ἰπποκράτους, καταπρωθείσα εἰς πέλιν φράσιν παρὰ Μπαλάου Βασιλοπούλου, τοῦ ἐξ Ἰωννίνων. Ἐνταῦθα εἰς ἕκαστον ἀφορισμὸν, φερόμενον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πρωτότυπον, ὑποβάλλεται ἑρμηνεία εἰς τὸ πῆλιν κατὰ λέξιν, καὶ μετ' αὐτὴν, ἑρμηνεία αἰτιώδης, χρησιμεύουσα αἴτη ὡς ὑπόμνημα εἰς τὰ τοῦ ἀφορισμοῦ. Τὸ λεκτικὸν τῶν ἑρμηνειῶν τούτων εἶναι ἀπλοῦν μὲν, ἀλλὰ καὶ καθαρὸν ἱκανῶς. Τὸ χειρόγραφον ὅμως ἀτυχῶς δὲν περιέχει εἰμὴ τὰ τρία πρῶτα τμήματα ἀπὸ τῶν ἑξ', εἰς τὰ ὅποια εἶναι διηρημένοι οἱ Ἰπποκράτειοι ἀφορισμοί. Ἐγνώριτα ἄλλοτε πλῆρες τὸ πόνημα τοῦτο τοῦ Μπαλάου, ὅτι ἐνέκρινεν τὰρὰ τῷ μακαρίτῳ διδασκάλῳ τῶν ἐπιπέδων Ἰωάννῳ Ἀδόμῳ Ἰζαπέκῳ τῷ ἐκ Μετσοβίου, ὅτι εἰς τὸν ἀλλοῦ ἀρχολογῆ πρότερον ἔλαβεν τῶν ἀφορισμῶν, ὃ τῆς ἐν Βυζαντίῳ ἀρχολογῆς διδασκαλίας: Μάρκος δὲ Κύπριος, ἀνθάνομεν ἐκ τῆς Ἀθήνης 1843 ὑπὸ τοῦ Κ. Σφοκλέου Οἰκονόμου

περί τούτου ἐκδοθείσης διατριβῆς. Οὕτω καὶ ἱα-τροὶ μὴ ὄντες οἱ ἐλλογίμοι ἐκείνοι, ἐπιλοτιμούντο ἑμῶς νὰ κάμωσιν εἰς πολλοὺς ἐνόητα τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ἱατρικῆς περὶ τῶν νόσων γνωματευ-μενα.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Β'. Κοινὰ εἰς ἄλλα τινα, ὡς Ὀσμὰ-τογραφίαι, ἐπιστολάς ἀσιμάντους, καὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τὸ γνωστὸν περὶ συντάξεως, πε-ρίχει τὴ χειρόγραφον τοῦτο τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον, ἐπιγραφόμενον Ἐγχειρίδιον τῆς Μετρικῆς τέχνης ποιηθὲν παρὰ Γερμανοῦ Ἱερομονάχου, τοῦ Κρη-τός, τοῦ τῶν ἐπιστημῶν διδασκάλου καὶ ἀμφο-τέρας τὰς διαλέκτους, καὶ τοῦ Ἱεροῦ Βδαγγελίου κήρυκας. Ἐνοεῖται εὐκόλως ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἶναι ὁ Γερμανὸς Βλάχος, ὅστις ἐν Βενετίᾳ ἐξέδωκε τὸν τετραγύλωσον ἠσαυρὸν τῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς βίβλου, καὶ τὴν ὀριστικὴν ἀρμονίαν τῶν ὄντων κατὰ τοὺς Ἑλλήνων σοφοὺς. Ἀλλὰ μένουσιν ἀκόμη διάφορα αὐτοῦ ἀνέκδοτα τῆς τε' εἰσιωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς παιδείας, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχει καὶ ἡ κατὰ πρῶτον ἐνταῦθα φαινόμενη Μετρικὴ. Ἡ πραγματεία οὗτη, εἴτε διὰ τὸ εὐμέθοδον, εἴτε διὰ τὴν χρῆσιν τῶν παραδειγματικῶν ἐφ' ἑαυτῶν, ἵσως δὲν ἤθελεν εἶσθαι παντελῶς ἀχρηστὸς διὰ τοὺς εἰσιγομένους, ἐν ποτε ἐξέδιδετο. Ὡς γνω-στὸν, ὁ Βλάχος ἦτον καὶ αὐτὸς εἰς ἐξ' ἐκείνων, οἵ-τινες κοινὰ εἰς τὸν πεζὸν ἐπετήδευσαν ὅχι ἀσπό-χωι καὶ τὸν ἑμμετρον λόγον.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Γ'. Εἶναι τοῦτο τὸ νόμιμον Ἰμμά-νουηλ Μελατζῶ, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἀπὸ 12 Φεβρου-αρίου ἐνεστώτος ἔτους ἐπιστολῆν μου, καὶ εἰς τὴν προ θίκην αὐτῆς (Πανδ. φυλλῶδ. 192, 194) διὰ μακρῶν σου ἐπιγράψα, γραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς καὶ τοῦτο, ὡς τὸ ἐν τῇ προσθήκῃ, Βύθμιον Ἱερομονάχου τοῦ Σκούφου, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1614. ὡς ἐκείνο.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Δ'. Ἐν αὐτῷ περιέχεται πραγματεία τις κατὰ τοῦ Κορανίου, ἐπιγραφόμενὴ Σύνθεσις τοῦ ἀδελφοῦ Ρικάρδου, τοῦ ἐκ τῆς τάξεως τῶν Πρωδικαιώρων κατὰ τοῦ νόμου τῶν Σαρακηνῶν, ἣτις εἶναι ἐκ τοῦ Λατινικοῦ μεταφράσις τοῦ Δημη-τρίου Κυδωνῆ, ὡς τὰ εἰς τὸ τέλος προσθε-όμενα ταῦτα δηλοῦσι.

«Τοῦ μεταγλωττίσαντος σοφώτατου Δημητρίου Κυδωνῆ ἀπλοῦν τοῦτο ὑπὲρ τοῦ συγγραψάντος ἐγκώμιον.

«Χάρις σοι τῆς διαλέξεως ταύτης ἀνθρώπος τοῦ Θεοῦ, ὅστις ποτὲ εἶ, ὁ ταῦτα συγγράψας, μεγάλην γὰρ εὐλασίαν ἔν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ συνέ-σιν ἔχων, ὅπως διελθεῖσθαι θυνάμει οὐδενὸς δευτέρου, γὰρ τοῦ Δαβὶδ ἐμιμήσω ὡςπερ τὸ ἄλλοφυλον καὶ ἀναγῆ Μω-χαμέτην ἀνελών, καὶ τοῖς αὐτοῦ λήροις τὰς κατασκευασίας τοῦ Θεοῦ φλυα-ρίας ἀνασκευάσας, καὶ ἐπιγίστη τῆς ἐν τῷ διαλέγε-σθαι περιουσίας ἀποδείξει. » Εὐρίσκομεν λοιπὸν ἐν-ταῦθα καὶ δευτέρον ἀνέκδοτον ἔργον τοῦ Κυδωνῆ

μετὰ τὰ μονολόγια τοῦ Ἱεροῦ Λύγουστίνου, τὰ ὁ-ποῖα εἶδες εἰς τὴν προτέραν μου ἐπιστολήν, ἄξιον ἵσως καὶ τοῦτο τοῦ φωτός ὡς ὑπόθεσιν μάλιστα ἔχον τὴν καταστηλίτευσιν τῶν δογμάτων τοῦ θεμε-λιωτοῦ τῆς ὀρθοκείας τῶν ἡμῶν τὴν δεινὴν αἰχμα-λωσίαν αἰχμαλωτισάντων.†

ΧΕΙΡΟΓΡ. Ε'. Βίς τοῦτο περιέχονται γραμμα-τικαὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀνέκδοτοι δύο ἀνό-νημοι, ἡ μὲν κατ' ἐρωταπόκρισιν ἑλληνιστὶ κατὰ τὴ τότε ἔθος γραφομένη, ἡ δὲ, πρᾶγμα γινόμενον σπάντως ἢ οὐδέποτε πρό τινων χρόνων ἐπὶ τοιού-των πραγματείων, ἐκθετομένη εἰς τὴν ἀπλὴν γλῶσ-σιν· ἐπιγράφεται δὲ Σύνθεσις τῆς συντάξεως κατὰ τὴν μέθοδον Θεοδώρου τοῦ Γαλιῆ. Ἐπαρατήρησα δὲ ὅτι εἶναι ἀρκετὰ κλωῶ, ἐξαιρετικῆς πρὸς τὴν μελέτην τοῦ μέρους τοῦτου τῆς γλώσσης, καὶ ἵσως δὲν ἦτο πολλὴ ἡ ζημία ἐν εἰς τὸν γόμον τῶν ἐκ-τὸν Γραμματικῶν, τὰς ὁποίας εἴμεθα εὐτυχεῖς νὰ ἔχωμεν ὅλον ἐν τύποις, νὰ ἐπροτίθετο καὶ αὐτὴ ὡς ἐλαφρὸν τι ἐπαναγώγιμον.

ΧΕΙΡΟΓΡ. ΣΤ'. Βίς αὐτὸ εὐρίσκω πραγματείαν ἐπιγραφόμενην, Τέχνην ῥητορικῆν, ἣτις παρατηρῶ ὅτι εἶναι καὶ συνθεμένη, εἰς ὕψος εὐληπτον καὶ ἱκανῶς εὐρηχθῆς. Ὁ συγγραφεὺς ἀνόνημος, ὅστις διέτριβεν ἐν Θεσσαλονίκῃ περὶ τῆς πρώτης τριεὶ δεκάδας τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος, καθὼς εἰκάζεται ἐκ τινος ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου φερομένου παρα-δείγματος, ἐπιθέτει τέλος εἰς τὸ πόνημα μὲ τού-τους τοὺς λόγους: «Ἰδοὺ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεί-ου λόγου, καὶ τῆς παναρχάντου ἐκείνου μητρὸς ἐ-τελειώσασκεν τὸ βιβλίον τῆς ῥητορικῆς τέχνης, τὸ ὁποῖον ἐσυνθέσκειν εἰς τὴν κοινήν ὠφέλειαν τῶν σπουδαίων. Ὅθεν δὲν χρειάζεται ἄλλο παρὰ νὰ βάλῃ κόπον καὶ ἐπιμέλειαν ὁ φιλομαθὴς διὰ νὰ ἀναγνώσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ καλὰ τοὺς κανόνας, ὅπου περιέχει ἡ θαυμαστὴ αὐτῆ τέχνη, καὶ ἵσως μὲ τὸ μέσον αὐτῆς, θέλει ἀπολαύσῃ τὴν φήμην τοῦ ὀ-νόματός, ὅπου ἀπέκτησαν καὶ τόσοι ἄλλοι ἐγλωτ-τοὶ ῥήτορες, κοινὰ εἰς ὅλα, ἀεὶ διαβάζῃ συχνὰ τὴν ῥητορικὴν τοῦ Σκούφου, διότι λαμβάνει ἐκεῖ τὴν μεγάλην ὠφέλειαν διὰ τὴν εὐμάρκον φράσιν τῆς κοινῆς διαλέκτου, ἡ ὁποία εἶναι παντελῶς πτωχὴ ἀπὸ λέξεων καὶ φωνῶν ὁμοίως βολῆει πολλὰ διὰ τὴν καθάραν φράσιν καὶ τὸ βιβλίον τοῦ διδασκάλου, τοῦ ἱεροκήρυκος Μηνιάτου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ἠδελή-σασκεν νὰ ἐβγάλωμεν τὰ παραδείγματα, ὅχι μόνον διότι εἶναι πολλὰ τεχνικὰ εἰς τὴν ἀπλὴν φράσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εὐκολίαν, ὅπου ἔχει καθίνας νὰ ἀποκτήσῃ τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, καὶ διαβάσῃ πλατύτε-ρον τὰ παραδείγματα. » Φανερόντι δὲ καὶ ὁ ἀντι-γραφεὺς τοῦ βιβλίου τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τὸ ἔτος, καὶ τὸν τόπον τῆς ἀντιγραφῆς διὰ τῶν ἐξῆς ἀμαθῶν στίχων.

«Εὐλῆπτε τέλος ἐν μην' Αὐγουστοῦ τότε τεύχος εἴκοσιν ἢ πρὸς τοῖς ἐξ', ἔτος δὲ λόγ' υἱοῦ ἐνάτ' ἑπτακοσιοστῶ χιλιοστῶ σαρχκοστῶ Λέσβιος Ἰγνάντιος ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐνέγραψε συζῶν πνὴν' ἀματ', ἀλλ' ἐσχάτ' ἐλειψέι τοῦ ζῆν. »

ΧΕΙΡΟΓΡ. Ζ'. Περιέχονται εἰς αὐτὸ δύο τινά: τὸ πρῶτον, Ἐπιστολαὶ διάφοραι εἰς διάφορα πρό-σωπα, ἐγγράφησαν παρ' ἐμοῦ Ἱωαννικίου μονα-χοῦ ἐκ Νήσου Ἀρδύρου ἀφ' ἡμῶν. Ἰουλίου ε'. Ἀπε-θύνονται αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, ἀλλὰ μὲν ὑπὸ Μιχ-θελίου τοῦ τότε Ἀλεξανδρείας Πατριάρχου πρὸς τοὺς εἰς αὐτὸν ὑποκειμένους, ἀλλὰ δὲ ὑπὸ δι-αφόρων πρὸς αὐτὸν, γραμμέναι ἅπασαι εἰς ἀφελῆς τι ἐκκλησιαστικῶν ὕψος. Τὸ δευτέρον συνίσταται ἀπὸ ἐκκλησιαστικῶν λόγων δύο εἰς ἀπλὴν φράσιν, τὸν μὲν εἰς τὴν Α'. Κυριακὴν τῶν νηστειῶν, τὸν δὲ εἰς τὴν ΙΑ'. Κυριακὴν τοῦ Λουκά.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Η'. Λόγους περιέχει καὶ τοῦτο ἐκ-κλησιαστικῶς διαφόρους εὐρηχθῆς ὁπωσούν, οἵτινες φαίνεται νὰ ἐξεφωνήθησαν κατὰ 1815—19.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Θ'. Περιέχει θεόματα, βίου, καὶ μαρτύρια ἁγίων. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶναι τὸ ἀρ-χαϊότερον τῆς συλλογῆς, καὶ ὡς εἰκόζω ἐκ τῶν χα-ρακτηρῶν τῆς γραφῆς, προσνομίων ὄντων τῶν ἐν μεμβράναις φηνομένων τῆς 13' ἑκατονταετηρίδος. ἀνήκει ἢ εἰς ταύτην, ἢ εἰς τὰς ἀρχαίς τούτλαχιστον τῆς ἐπομένως.

ΧΕΙΡΟΓΡ. Ι'. Βίς τοῦτο μεταξὺ πολλῶν, ἐκεῖ-θρομένων ἤδη εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει 1808 ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Βασιλείου τυπωθῆν Ἐπιστολάριον ἐκ διαφόρων ἐρασιφθῶν, ἐμπεριλαμβανόμεναι ἐπι-στολαὶ διάφοραι πρὸς ἐπισκόπους, Πατριάρχους, Διδόντας, Δόμνας, καὶ τοὺς Πατριαρχῶν γράμ-ματα ἐγκύκλια καὶ σιγγιλιθῆδη, χρυσόβουλλα Αὐ-θαντῶν τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, τύποι δια-θηκῶν, ἐπιτροπικῶν, ἡμολογιῶν, ἐξοριστικῶν, συστατικῶν, συχωρητικῶν, ἀφοριστικῶν, συμμορ-τυρικῶν ἐνταλτηρίων, καθιρωτικῶν, διαζευκτικῶν καὶ παντοίων ἄλλων τοιοῦται γραμμάτων. Ἀλλ' ἐξ ἀπάντων τούτων, κρινῶ εὐλογον νὰ παραθέσω ἐνταῦθα, χάριν τῆς περιεργίας σου, δύο μόνον ἐ-πιστολάς τοῦ Κριτίου, τοῦ ποτὲ διδασκάλου χρη-ματικῆς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχικῆς Σχολῆς, καὶ μεγάλου ἐκκλησιαρχοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. Εἶναι δὲ καὶ αἱ μόναι συγγραφαὶ αὗται, τὰς ὁποίας συμβαίνει εἰς ἐμὲ τῶρα νὰ γνωρίσω ἐξ ὅσων ἀπκριθῆμι ἐκείνου ὁ συντάξας τὸν Δ' Τόμον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ Μελετίου Γεώρ-γιος Βεντότης. Λέγει οὗτος (σελ. 146) «Κριτίας (sic) μέγας Ἐκκλησιαρχὸς καὶ διδάσκαλος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας ἐκκλησίας, ῥήτωρ γλα-φυρώτατος, μετέφρασε Διόφτραν τοῦ Ἀριστοτέλους, Κορδερίου προλεγόμενα εἰς τὸν Ἀρειοπαγίτην, σώ-ζονται ἀνέκδοτα αὐτοῦ Μελέται, Ἐπιστολαὶ, καὶ λόγοι ἐγκωμιαστικοί. » Ὁ Κριτίας, ὅστις ἤμαζεν ἀπὸ τῶν μέσων καὶ ἐφεξῆς τῆς περασμένης ἑκατον-ταετηρίδος ἦτον ἐκ Προβάσι, ὡς ἐκ τῶν ἐν Κων-σταντινιάδι (σελ. 214) τῶν κατὰ τὴν ΙΠ' ἑκατον-ταετηρίδα χρηματικῶν ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Σχο-λῇ διδασκάλων φαίνεται καταλόγου, ἐνθα τάσσε-ται λεγόμενος Κριτίας Προβασιεύς. Ὀνομάζει δ' αὐ-τὸν ὁ Κοδριακὸς (Observ. sur l'opinion de quel-ques hellenistes touchant le Grec moderne,

Paris, an. XII) καὶ δόκιμον συγγραφέα τῆς κοινῆς ἡ-μῶν γλώσσης ἀποβλέπων ἐξ ἁπάντος εἰς τὰ ὑπὸ πολ-λὸν τότε συνήθως γραφόμενα μισοδάρδαρα καὶ μισο-σλόικα· παραθέτω λοιπὸν ἐνταῦθα τῆς ῥηθείας δύο αὐτοῦ ἐπιστολάς. Ἡ πρώτη αὐτῶν εἶναι γραμμένη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐπιστελλομένη πρὸς Νικολάου Καραντζῆν, τοῦ ὁποῖου μνημονεύει καὶ ὁ μακροτίτης Βύγενος ὁ Βούλγαρος εἰς τὸν Γ' Τόμον τοῦ Ἰουεν-νίου (Λειψία 1784) ἐπιστολῇ τοῖς ἐντευξομένοις (σελ. 8.) ὡς ἀνὴρ ἀρίστου, καὶ οὐκ ἐν δευτέρῳ τὰ τῆς γλωσσολογίας τιθεμένου.

Ἐπιστολὴ Κριτίου γλωσσολογικὴ πρὸς τὸν Νικολάου Καραντζῆν ἀποδημησάντα εἰς Βλαχίαν, ἀπο-κριτικὴ.

«Ἦκε μὲν ὡς ἐμὲ προλαβόντως τὰ σὰ φίλτατα γράμματα ἐνόησις ἀκριφνοῦς, καὶ τῆς περὶ ἐμὲ εὐγνωμοσύνης ἐναργεῖς τοὺς χαρακτήρας συζῶντα. Ἐνεφορήθη δ' ἐπ' αὐτοῖς οὐ τῆς τυχοῦσης ἡδονῆς τε καὶ τέρψεως· ἦσαν δὲ τὰ τὴν ψυχὴν καθυπνούντα μου, τὸ ἀφικέσθαι σε ὑγιᾶς εἰς Οὐγγροβλαχίαν, τὸ εὐμενοῦς ἀποδοχῆς ἠξίωσθαι παρὰ τοῦ ὑψηλοτά-του καὶ εὐσεβεστάτου Ἡγεμόνος, τὸ καταλεγεῖναι ἐν τοῖς οικείοις τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, καὶ ἐπὶ καθῆ-τόν τε τιμῆσθαι τῷ τοῦ Γραμματικοῦ ἀξιώματι, βύ-φρανε μὲν οὖν ταῦτα τὴν ἐμὴν ψυχὴν τὰ κατὰ σὲ εὐτυχήματα, ὡς ζήλωτά, καὶ θαύματος ἄξια, καὶ χρησταῖς ἐλπίσι τὴν ὅσον οὐπω εὐτυχῆν προδι-γράφοντα. Ὁ δὲ μάλιστα κατεκλήσῃ μου τὰ σπλάγγα, καὶ ἐξαισίου ἡδονῆς τὴν ψυχὴν ἀναπέ-πληκε, καὶ πρὸ πάντων ἐδοξέ μοι θυμαζέσθαι δικίον, ἦν ἡ ἐν προκίρσει τῆς ἐλλογίμου σου ψυ-χῆς ἀρετῆ, καὶ οἱ τῆς παιδείας, καὶ τῆς ἐμῆς γιωρ-γίας θυμαζοίμαι καὶ ἡδισταί καρποί, ἐφ' οἷς καθηγητὴν φιλοῦντα οὐκ ἠέσχοι τῆς διὰ γραμμάτων παρμου-θίας (ἀπολιπεῖν) ἀγευστον, οὐδὲ ταῦτον πίπνοις τοῖς πολλοῖς τῆ τῆς τύχης μεταβολῆ συμμεταβαλ-λομένους καὶ τὰ φρονήματα, καὶ τῇ τοῦ Ποτάμου διαβάσει καὶ αὐτὸ τὰ δίκαια καταλύουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν εὐτυχίᾳ ἤδη γεγενῆσθαι νομίζων τὸν πλοῦ-τον τῆς ψυχῆς ἔχεις πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τῆς ἀρ-χίας ἐνοίας καὶ διδασκαλίας τῆ μνήμης διατελεῖς περιχαιόμενος, καὶ καθηγητὴν δαιμονίως καταφέρεις τοῖς ἐγκωμίοις, καὶ βτρέως φέρειν βυολογίαι τῶν σὲ κεκοσμηκότων λόγων τὴν δι' ἀκοῆς στέρεσιν, καὶ ταύτην παραμυθίσασθαι με προτρέπη γράμ-μασι πρὸς σὲ φιλικῶς, τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἐκ τῶν ἐνόητων ὑποδεικνύουσαι τε καὶ ἀναμνηστροῦσιν, ἐν' ἔχης ἐντροφῶν καὶ ἀπὸν οἷς παρὰν τῇ ἀναγνώσει καὶ τῇ ἀκροάσει ἡδυνάμενος ἔγαιε. Ἀλλ' ὦ φίλη καὶ ἐπέραστος ψυχῆ, ὅσα ἔχεις ἀπὸ τοῦ πρῶτου σέ, καὶ τὴν σὴν εὐφροσύνην ἐπέτρωμαι, ἀγνοεῖν οὐκ εἰκόσ σε καὶ ἐμὲ ἀνεπιφθόνως τῆς ἐμῆς διδασκαλίας. Ἐπιπλάσσει καὶ ὄμαι ἐναύλους ἐπι σώζεσθαι καὶ ἐμὲ πρὸς σὲ καὶ ἀκοῆς τὰς ἐκφράσεις, τὰς συνθέσεις, τὰς ὑπηρετούσεις, ὅ-σαι ἐν φρονηστροῖς, ὅσαι ἐν ἐκκλησιαστικῶς γράμ-μασιν ἐκ τῆς μελέτης καὶ ἐξ ὑπογείου σοί, τῷ φίλτα-

την ἀκροατή χρόνον συχρὸν χωρὶς φθόνου διεγόντο προσφωνομένου τε καὶ προσκαλούμενου· ἀλλὰ τῶς τῆ συνεχῆ τῶν πότων καὶ τῆ γῆρα κατεργασθείς, καὶ μονουχὶ πρὸς τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ ἠτονικῶς καὶ ἐκνευρισμένους τοὺς ὄλους, τῆς πρὶν ἐν λόγους· εὐτονίως ἐπέπεσαν, καὶ πρὸς τὸ γράφειν ἑλληνοστὶ ἀποπέρικα, καὶ εἰπεύσθαι Ὁμήρω τῷ σοφῷ περὶ συγκολλῶντι τοὺς λόγους, μονουχὶ δοκοῦσιν οὕτως ἀποπερὶξισθαί μου καὶ δραπετεύσαι τῆς διανοίας ὑπεκστάντες τῷ τῶν φροντῶν ὄλῳ, καὶ τῆ ἀσθενείᾳ τοῦ σώματος· τούτῳ τοῦτε, τὸ πρὶν ἐν τούτοις πάσεται κάλλος, καὶ ὁ ῥυθμός, ἀλλὰ καὶ ὁ νοῦς ἄνονος, καὶ ἡ χεὶρ ἀτολμος, καὶ ὁ λόγος ἀκαλλῆς, καὶ πάντα φροῦδα, οἷα δὴ τινι χειμάρρῳ τῷ πολυσχολῳ παρασυρέντα, καὶ διεφθονάκτα, ὅσα πρὶν ὄπωπῶν ἀνθεῖν καὶ ἀμαρῆαν ἐφαίνετο· καὶ τοῦτο ἄρ' ἦν τὸ κωλύον ἐμὲ ἐφ' ἱκανῆς ἡμέρας ἀμείψασθαι σου τὴν λογίωτα γράμματα φιλικῶς, ὁ ὄλῳ καὶ αἱ φροντίδες καὶ συνεχεῖς ἀσχολίαι, καὶ ἡ τοῦ σώματος ἐν βρυτάτῳ χειμῶνι δεινὴ κακοπάθεια, καὶ τὸ τῆς ἐξ ἔθους κατάρρησις, διττῷ χειμῶνι, συνεχῶς νοσηλεύεσθαι, ὅπ' ὄν δὴτα χειμῶνι παθῶν, καὶ οἱ λόγοι συγκαταφυγόντες καὶ συμπεπηγότες οὐχ οἷοι τ' ἐγένοντο καὶ πρὸς γραφῆν ἄρ' ἵτοιθε θεριμανθῆναι καὶ λυθῆναι, καὶ τὴν σὴν ἀνοήν ἄμα τε καὶ ψυχὴν ὄπωπῶν καταθέλλει καὶ καταγοιτεύσαι. Ἦπει δὲ τῶς μικρὸν ἀνακνεύσας τῶν περιεσταμένων καὶ ἐνοηλοῦντων κακῶν εὐκαιρίαις πρὸς γραφῆν ἐπελάβην, οἷα· δύνανται γράψαι σοὶ τὴν παρούσαν ἐπιστολήν, κάλλους μὲν ἐν λόγοις καὶ ῥητορικῆς ἀκαρίβειας, καὶ ὄν ἡ κομμωτικὴ χεὶρ καὶ θεϊνότης τοῦ ῥήτορος τοὺς περὶ λόγους λίγους, καὶ λίαν φιλοκαθέσιν εἰς ἡδονὴν προτίθεται, ἐπιθεῖα, πόθου δὲ πλιρεστῆταν, καὶ φίλτρου διακκοῦς ἐξ αὐτῶν σπλάγγων ἀναρραγόμενον· διὸ δὴ καὶ ἀποδοχῆ· ἀξίαν ταύτην ἠγύση, καὶ εὐγνωμονήσεις κἄν τούτῳ τῆ οἰκοθῶν ἀρετῆ μαχαμῆαν, καὶ τοὺς ἴσοις εὐνοίαν μέτρως ἀμείψῃ τὴν φιλοῦντα καὶ ὄλως ἐκαχυμένον τῆ ἀγάθῃ τῆ κατὰ σέ· πρὸς δὲ τῆ λίαν ἐμοὶ καχυμῆν ῥῆνοῖα καὶ εὐγνωμοσύνη τῆ σῆ καὶ τὴν δε ἐπιμέτρῃσιν τὴν χροῖν ἀποδοῦς τῷ ὑψιλῆστω καὶ φιλοχρίστῳ ἡγεμῶνι τῆς ἐξ ἐμοῦ ἠφειλισμένας προσηλῆσαι μετὰ τοῦ καθήκοντος σε· ἔσματος τῷ ἡγεμονικῷ αὐτοῦ ὄλῳ, καὶ ἀπακαπῶν αἰδοὶ τὴν πᾶντιμον δεξιῶν ἀναπληρῶν τὸ ἐμὸν ὑπέστημα, καὶ ἀνάγραπτοι ἀντὶ τούτου ἀποκαίονται χάρτες τοῦ διδασκάλου πρὸς φιλοῦμενον μαθητὴν. »

ἢ δευτέρῃ ἐπιστολῇ, γραφομένη εἰς κοινήν γλώσσαν, ἀναγγέλλεται ἄφροντα τῶν ἐν τῆς τῆ ἔσω· εἰς ἡμῶν τῶν ὄλων καὶ τῶν ἀνοήν ὄλων, διεθῶν ὄλων καὶ μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν ὄλων, τῶν ὄλων καὶ τῶν ὄλων ἄλλος νὰ λέγῃ τῶν ὄλων ἀποστέρων τὸν κριτικὸν, ὅστις εἶχε τὸ δικαίωμα καὶ γράφει λοιπὸν οὕτως δικαδικῶν αὐτὸ ὡς ἀκολουθῶς.

τὴν Ἀλέξανδρον Γάλικ· σταλέντος βαβαλοῦ παρὰ τοῦ ποτε· Κριτίου διὰ τὴν ἀδικίαν τοῦ ὄφρικού του.

» Τὴν ὑμετέραν εὐσεβεστάτην ἐκλαμπρότητα ταπεινῶς προσκυνῶ.

» Κύριος ὁ Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ ἐν υγιείᾳ· διανεκεί, καὶ εὐμερῆς ἀμεταπτώτως. Χθὲς ἦλθον εἰς προσκύνῃσιν τῆς ἐκλαμπρότητός της ἔχων σκῶν νὰ ἀναφέρω καὶ τὴν παρούσαν ὑπόθεσιν, ἀπέτυλον ὄμως μὴ εἶρῶν κερδὸν ἐπιτήθειον· ὅθεν σπαχίζομενος μήπως καὶ αὐθὺς ἀκολουθήσῃ ἡ αὐτὴ ἀδικία διὰ τὸ πολυφροντίστον τῆς ἐκλαμπρότητός της, ἐτόλμισα νὰ ἀναφέρω ἐγγράφως τὴν ἐμὴν ἐκείσιν δέξασιν, ἡ ὅποια εἶναι αὐτῆ. Ὁ εὐγενέστατος ἄρχων πανθηρῆ· τῆς ἐκλαμπρότητός της εὐρίσκειται ἐν ἀσθενείᾳ, διὰ τὸν ὅποιον εὐχόμεαι προηγουμένως νὰ τοῦ χάριση ὁ Θεὸς τὴν υγιάν· ἐμῶν ὅτι ὁ εὐγενέστατος ἄρχων Σπαθάρης ζητεῖ τὸ ὄφρικό του, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἔπεται νὰ ἀνατραπῇ καὶ νὰ ἐμποδισθῇ ὁ νόμιμος καὶ δίκαιος παροῦς δίκαιος τοῦ ταπεινοῦ δούλου της, ὅπου τριάκοντα σχεδὸν χρόνους τὸν ἀπὸντᾶ μου βίον καταλάωσα· εἰς τὴν δούλευσιν τῆς ἐκκλησίας, διὰ νὰ ἔχω κἄν εἰς τὸ γῆρας μου τὴν ὄρελογμένην ἐκ τῶν νόμων καὶ σὴν τῶ δικαίῳ τιμῇ. Ὅθεν παρακαλῶ ἱκετικῶς καὶ ἐνθέρμως τὴν εὐσεβεστάτην καὶ φιλοδίκαιον αὐτῆς ἐκλαμπρότητα νὰ εὐπλαγχνῆσθῃ τὸ γῆρας, τοὺς κόπους, τοὺς χρόνους καὶ τὸ ἐπάγγελμα τὸ ἐμὸν, καὶ νὰ μὴ παραχωρήσῃ καὶ συναίνεσῃ εἰς ταυτῆν προφανῆ ἀδικίαν καὶ ὕβριν καὶ ἀτιμίαν ἐμὴν, ἀλλ' ὡς πρῶτιστος τοῦ κλήρου, καὶ ὡς εἰδὸς ἀκριβέστατα τοὺς ἀναριθμήτους μου εἰς τὴν ἐκκλησίαν κόπους, καὶ ὡς τῶν νόμων συντάκτος καὶ δεφένσας, οἱ ὅποιοι τὸν προδιδακτὸν τῶν ἐν τῇ κλήρῳ κατελεγεμένων ὡς δικαίωτων καὶ ἀπαραίτητων χρόνους καὶ συνιστάει καὶ δικαδικῶς καὶ εὐσεβεστῆ τῆς δικαίου, καὶ νὰ ἀπαντήσῃ κατὰ δίκαιον κίνημα, καὶ τὴν δικαίαν τοῦ Θεοῦ κρίσιν, ὅπου εἰς τὴν εὐσεβεστάτην τῆς ἐκλαμπρότητάς ἔγινα, καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς καὶ ἀξιοπῆτους τῆς κόπους ἡξιώθη τοσαύτης τιμῆς παρὰ τοῦ βασιλικῆς κράτους, καὶ ἔλαβεν ἐπίθῃα τὰ γέρα της παρὰ τῶν πολυχροῦν ἡμῶν αὐθεντῶν, νὰ μὴ μὴθῇ καὶ ἡ ἐκλαμπρότης της εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐκκλησιαστικούς, νὰ μὴν ὑπερηθῶμεν τὰ βραδεία τῆς τιμῆς τῶν τοσητῶν κόπων· ἀξίως γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν ἀντιδιδόσαι ἔλσον. Ἐγὼ τὴν ἀξιοθέατον παρουσίαν της καὶ εὐτυχιστάτην ἐπάνοδον ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας ὡς θεοπεμπτον δῶρον καὶ ἡγόμην καὶ ἐπρόκειμαι, καὶ ὡς ἱερὸν ἀγῶνα ἐπ' ἐλπίσι χρησταῖς ἀπεδεχόμενον, διὰ νὰ ἔχω τὴν σύστασιν καὶ καθήκουσαν τιμῆν εἰς τὸ ἐμὸν ἐπάγγελμα. Τώρα δ' ἂν ἀκολουθήσῃ ἀντὶ τιμῆς ὕβριν, ἀντὶ βραβείου ἀδικίᾳ καὶ περιφρόνησις, οὔτε ἡ φιλοδίκαιος ἐκλαμπρότης της ἐλπίζω νὰ συναίνεσῃ οὐτ' ἐγὼ χωρὶς ἀκρῶν ὀλίγων· καὶ ὄδῃνη ἀφίρητον δύνωμαι νὰ βαστάσω· ἔπειτα ἡ εὐγένειά του ὀκνημῶς πῶς

ἦλθεν εἰς ἔξαινον τοῦ τοιοῦτου ὄφρικού, τοῦ ὅποιου τὸ ἀνώτερον ἔχει ὁ κυρίως Μεγαλάκης ἱατρός, ἐπειδὴ καὶ ἐμοὶ βέβητος ὅτι οὐδέποτε, καὶ ἐν οὐδενὶ συλλόγῳ ἀνέχεσθαι ἢ νὰ καθῆσθαι, ἢ νὰ σταθῆ κατωτέρω του. Ὅθεν ἔπεται νὰ τὸ ἔχω ἀργὸν καὶ ἀπρακτοῦν, καὶ ἐν ψυχῇ ὄνομασιν· καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν δι' ὄνομα ἀκερδῆς εἰς τὴν εὐγένειάν του νὰ ἀδικηθῶ ἐγὼ εἰς τὴν τάξιν μου πραγματικῶς, καὶ εἰς τὴν τιμῆν μου, ὑπερσούμενος καὶ ἀρκερούμενος τὸν νόμιμον προδιδακτὸν μου, ὡ ἐπὶ πᾶσι· ἐμὸ γὰρ διὰ νὰ ἐξημερῶ καὶ ποιητικώτερον· καὶ πρὸς τοὺς ἐκλαμπρότητα αὐθέντα, ποῖαν ἐνδείαν τιμῆς ἔχει ἡ εὐγένειά του; ἢ ποῖαν προσθήκην τιμῆς ἐλπίζει ἀπὸ τοιοῦτον ὄφρικού, ἀπὸ ἐδοξάσθῃ διὰ βίου, καὶ μέγρι τοῦδε μὲ τὸν αὐθεντῶν ἡγεμονίων τῶ ὄφρικού; φανερὸν καὶ ἡμολογούμενον εἶναι, αὐθέντα, ὅτι ἄλλο τι κέρδος καὶ κἄλον δὲν γίνεται ἐκ τούτου, εἰμὴ ἀδικία, καὶ ἀτιμία παράλογος καὶ βίαιος εἰς ἐμὲ, ὅπου ἐπρόκεινα παιδισθῆναι καὶ μέγρι γῆρας νὰ προσεδρεύσω τῆ ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἀρκεθῶ διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος εἰς μίαν δυστυχεστάτην κυβερνήτην, μὲ τὴν ὅποιαν δὲν ἡξιώθηκα μέγρι τοῦδε οὔτε ἐν μου παιδίον νὰ κυβερνήσω, καὶ ἐπαράβλεψῃ τὰ πλοῦτη καὶ κέρδη τῶν ἡγεμονίων μ' ὅλον ὅπου πολλὰς ὑπὸ ἡγεμονίων προσεκληθῶν, καθὼς ἡμῶν νὰ τὸ ἀποδείξω με μαρτυρίας ἀξιοπιστῶν. Ὅθεν ἐπειδὴ ἐγὼ ἀρκεύμαι καὶ με τὴν δυστυχίαν καὶ ταλαιπωρίαν μου εἰς ἐκείνον, ὅπου ἐξαρχῆς προειδήθη καὶ δὲν ἐνηλθῶ οὔτε ἐπηρῆζω ἄλλους ἐνδῶξως εὐτυχεύσας, διὰ ποῖαν αἰτίαν δὲν ἐρησυχάζουν καὶ οἱ ἐνδῶξως εὐτυχεύσαντες εἰς ἐκείνα, ὅπου εἰς ἀρχῆς προείλοντο. Βλαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη ἐν τούτῳ μετέωτο, λέγει τὰ ἱερὰ λόγια. Ἐγὼ μένω καὶ φυλάττω τὴν τάξιν μου χρόνους τριάκοντα, καὶ ὄχι μόνον κανὲν ἔλλειμα δὲν κίνω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐπιτήθειαν τοῦ τριχίου μου, ἀλλὰ καὶ καθ' ἐξέστην, ἀξίωσιν καὶ προσθήκην, καθὼς εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσι, καὶ αὐτοὶ οἱ λίθοι κεκρίονται ἔπειτα ποῖος δίκαιος λόγος τὸ ἀπικταί, ἄλλος ἔξωθεν, ὅπου οὔτε δούλευσιν ἐκκλησίας ἢ εἶδεν ἢ ἐνήργησέ ποτε, οὔτε εἰς τὸ ταρκεῖ της συννηθμῆθη, ἀλλ' ἐστρέφω καὶ ἐδουλάζω καὶ ὑπερπλοῦτες εἰς ἡγεμονικῆ ἀργοντία νὰ ἐλθῶ ἀθρόον νὰ καταπατήσῃ καὶ νὰ ἐξουθενήσῃ ἐμὲ τὸν τοσητῶν χρόνων δυστυχεύστατον καὶ πολυπαθεύστατον μουλαζίμην τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὄφρικού. Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐγένεια, καὶ ἡ τρυφή, εὐσεβεστάτα αὐθέντα, δὲν ἔχουν ἰσθῆν οὔτε κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς, οὔτε κατὰ τοὺς πολιτικούς καὶ βασιλικούς νόμους νὰ ἀρπαξῶν ὄφρικού, ἀλλ' ἡ ἀρετὴ καὶ φιλοπονία, καὶ τὸ μουλαζιμέτι, καὶ ὁ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ κλήρῳ κατάλογος προάγουσι κατὰ τάξιν, καὶ προδιδακτοῦσι τὸν κληρωθέντα· αὐτὰ καὶ ἄλλα τοῦτοις παρόμοια δικαιολόγηματα, ὡς σαφῆ καὶ γῶρυμα εἰς τὴν σοφωτάτην σύνοσιν καὶ εὐσεβεστάτην ψυχὴν τῆς ἐκλαμπρότητός της μὲ σιγῆν παρατρέχω διὰ νὰ μὴ βαρύνω τὰς ἀκοῆς σας· τοῦτο μόνον λέ-

γω ὅτι ἂν τοιαύτη ἀδικία καὶ ὕβρις καὶ ἀτιμία εἰς ἐμὲ γένη, δὲν θέλω τὴν σωπῆσιν καὶ μετὰ τὴν ἐκτόμησιν τῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ θανάτον, μὲν, θίλει κηρύττεται κατὰ τὸ αἰρημένον, τὸ αἶμα τοῦ ἀδελφοῦ σου Ἀβελ βροχῶ πρός με· πρός τοῦτοις καὶ τοῦτο δηλοποιῶ τῆ αὐτῆς ἐκλαμπρότητι μὲ ὄδῳ δουλικῶν, ὅτι ἂν ἀκολουθήσῃ εἰς ἐμὲ τοιαύτη ὕβρις καὶ ἀτιμία, ὡσὲν ὅπου εἶναι ὄμολογουμένως ἀφύρητος, θέλει με ἀναγκάσῃ νὰ ἀναχωρήσω πλέον ἀπὸ τὴν δούλευσιν τῆς ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἐπινοήσω ἄλλον πόρον κυβερνήσεως ἡσυχῶν, καὶ χωρὶς τοσητῶν ὕβρων καὶ ἀτιμιῶν, καὶ ἂν τὸ κρίνη εὐλογῶν ἡ εὐσεβεστάτη αὐτῆς ἐκλαμπρότης παρακαλῶ κἄν κατὰ τοῦτο νὰ ἔχω τὴν ὑπεράσπισίν της, καὶ εἰς ἡμῶν καὶ μετανάστες τῶρας εἰς τὸ γῆρας μου εἰς ἄλλοδαπεῖς τόπους, πρᾶγμα, ὅπου εἰς τῆς εὐτυχησμένους ἡμέρας τῆς ἐκλαμπρότητός της δὲν ἤλπισα, οὔτε ἐλπίζω, καὶ ὄχι μόνον ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ ὄλον τὸ χριστόνυμον πλήρωμα, ἐπειδὴ καὶ εἰς τοιαύτην ὑπέβλεψιν τὴν ἔργον ὅτι νὰ ὑπερασπίζῃ καὶ νὰ δεφουδύη καὶ τὸ δίκαιον ἐκείνου, καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς νόμους, καὶ νὰ τὰ προκρίνη ἀπὸ κάθε δεσμῶν καὶ φιλίαν, καὶ συγγένειαν. Ὅτι δὲ ἴδιως εἰς ἐμὲ τὸν δούλον της ἔπρεπε νὰ γένη τόση χάρις, καὶ εὐεργετία καὶ ἀμοιβὴ τῶν προηγουμένων κόπων, τὸ κἄν νὰ μὴν ἀδικηθῶ καὶ περιφρονηθῶ χωρὶς νὰ προσκρούσῃ καὶ νὰ παραβλέψῃ τινὰ κατὰ τι, καὶ τοῦτο τὸ ἀλίαν εἰς τὴν ἀκρῶν της σύνοσιν. Ὁ δὲ τῶν ὄλων Θεὸς νὰ τὴν διαφυλάττῃ υγιαινοῦσαν ἐπιμήκιστον βίου εὐτυχῶς καὶ ἐνδῶξως μὲ τὴν πολυχρόνιον ζωὴν ὄλων της τῶν φιλητῶν.

» Τῆ εὐσεβεστάτης αὐτῆς ἐκλαμπρότητος μικρὸς δούλος ὁ μέγας ἐκκλησιαρχῆς Κριτίης.

» Τὸ παρὸν ἐγγράφον ἰδιογενῶς, καὶ τὸ προσπίρω ἐσφαρισμένον διὰ νὰ εἶναι γνωστὸν μόνως τῆ σαρωτάτῃ αὐτῆς καρῶν, εἰς τὴν ὅποιαν ἐπιτρέπω τὴν τοῦ δικαίου διάγωσιν. »

» Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ταύτων βλέπομεν, φίλε μου, ὅτι πρῶην οἴπω πᾶν πρῶην, τὸ λεγόμενον, δὲν ἀπόλειπαν οἱ με ἀττικὴν χάρην τὴν προηγουμένη ἡμῶν γλώσσαν γράφοντες, ἐνῶ τὴν σήμερον, με ὄλας τῆς περιεργασμένας γνώσεις τῆς ἱστορίας αὐτῆς καὶ ῥιολογίας, τῆς ὅποιος ἐπαγγελλόμεθα, δὲν ἡξιώθη ἐν εὐρίσκειται μετὰξὶ μου εἰς ἡ ἄλλος εἰς ἑλληνοικὴν γραφῆν ἐκείνων ἐβρίμλους πρὸς δὲ, καὶ ὅτι τὴν λογίαν ταύτην ἀπλῶν, τὴν ὅποιαν κενυόμεθα ὅτι ἐνδύσσεμεν ἡδὴ με τὸν ἀρχαῖον ἀττικουργῆ μινδύαν, ἐκαλλέεγον καὶ ἐκείνοι, ἀλλ' ἐντὸς μένοντες ὄμως τῶν δικαίων ὄρων, καὶ ὄλων τῆς τῆ ἀλῆν εἶναι, παρακλιῶ, τὸ ὅρος τῆς ἀκοῆς σου, ὡς ἐπὶ τῆ ἀκοῆς σου, τὸ ὅποιον δὲ κενυόμενον τῶν ὄλων ἐν παρ' ὄλων ὡς χιθῶν, παρὰ τῶν ὄλων τῶν ὄλων τῶν πρό ἡμῶν ἐκαίν, ὡς ἐπὶ τῆ ἀκοῆς σου ὄλιγων τινῶν μακαρονισμῶν ὄλων ἄλλων ἀσημάντων χυδαῖσμων; Ἄλλοτε, περᾶσω τώρα εἰς τὸ τελευταῖον κεῖρογραφον τῆς συλλογῆς.

ΧΕΙΡΟΓΡ. ΙΑ'. Δύο τινὰ περιέχονται εἰς τοῦτο.

Τὸ πρῶτον ἐπιγράφεται α Ἱστορία τῶν συμβάντων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Μεχμέτ πασσα μέγρι τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Μεχμέτ, ἐπιτραπεύοντος τῆς καὶ τῆς Δαμάτ χασάρ πασσα. α Ἡ ἱστορία αὕτη ἀρχεται ἀπὸ τοῦ 1656 καὶ τελευταίως εἰς τὴν 1695 περιλαμβάνουσα τὰς βασιλείας Μεχμέτ Δ', Σουλεϊμάν Β' καὶ Ἀχμέτ Β' Ὁ ἀνώτατος Συγγραφεὺς περιγράφει με ἀπλοῦτον τρόπον κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τὰ ἐπ' αὐτῶν συμβάντα ἀπομνημονεύων καὶ ἀνέκδοτα, τὰ ὅποια δὲν γνωρίζομεν ἄλλοθεν. Ἴδου ἐξ αὐτῶν ἐν εἰς τὸν Μιχαὴλ ἐκείνον Καντακουζηνὸν ἀναφερόμενον, ὁ ὁποῖος, ὡς ἀναφέρει ὁ Συγγραφεὺς τῆς Πολιτικῆς ἱστορίας (Turcoer. p. 43), καὶ ὡς ἀκριβῆς τὴν ἐκτραγωδεῖ παρὰ Φωριέλφ (Chans. popul. T. p. 212) ἀπαγορεύθη ἐν Ἀγγλῶν ἐν ἔτει 1578 προσταγῆ Σουλτάν Ἀμουράτ τοῦ Δ'. Ὁ ἱστορικὸς ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Σερμπάν Βόδα, φέρει καὶ τὰ περὶ τοῦ προστάτου αὐτοῦ Μιχαὴλ Καντακουζηνοῦ τούτου ἐμπάρδιον ἀναφορὰς αὐτὰ εἰς τὸν ἀκόλουθον Ἡροδότειον τρόπον. «Οὗτος ὁ Σερμπάν Βόδα; ἦτον ἀπὸ τὸ γένος τῶν Καντακουζηνῶν πικτέρας τοῦ ἦτον ὁ Κωνσταντίνος μέγας Ποιτέλικας, τὸν ὅποιον ἐθνήκωσαν ὁ Γρηγόριος Γαίκα Βόδας, ὡς προείρημεν. Πάππος τοῦ ἦτον ὁ Ἰωνάκης Καντακουζηνός, ὁ ὁποῖος ἐστάθη Καπικεχαγιάς τοῦ Μιχαὴλ Βόδα τοῦ ἀποστάτου. Αὐτὸν τὸν Ἰωνάκη, ὅταν ὀργισθῆ ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ Μιχαὴλ Βόδα διὰ τὴν ἀποστασίαν του, ἐπρόσταξε νὰ περιπατήσουν μαζί καὶ τοὺς ἄλλους καπικεχαγιάδες του ἀπὸ τὴ παζάρη μετὰ τὰ γελωτόμια, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ τοὺς ἀπακρωαλίσουν. Τότε ὁ Βεζιρτζέμας ὄντας φίλος τοῦ Ἰωνάκη, τοῦ εἶπεν, ἀνισίως καὶ τουρκεὺς ἡμπορεῖ νὰ μεστρεύσῃ διὰ λόγου του, καὶ νὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν του, ἀμμή διὰ τοὺς ἄλλους δὲν ἡμπορεῖ βλέποντας καὶ αὐτὸς τὰ σπινὰ ἐτόρκαυσε, καὶ τὸν ἔκαμαν κουτσοῦκα Τεφτερδάρην. Ἰούτος ὁ Ἰωνάκης εἶχε πατέρα τὸν Μιχαὴλ τζελεπεπὴν Καντακουζηνόν, ἀρχοντα πλούσιον καὶ περιδόνου. ὁ ὁποῖος ἐκατοικούσεν εἰς τὴν Ἀγγιάνου, καὶ τόσον πλούσιος ἦτον, ὅπου τὰ τζιφτλίκια του καὶ τὰ ὑποστατικά του ἐφθάναν ἕως εἰς τὸν Δουναβίον, καὶ πολλοὶ ἄγγιες, τζιρβάνια ἐδικὰ του, ἐφθασαν Βεζιρτζέμαδες, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἕνας, ἀφοῦ ἐφθασε Βεζιρτζέμας καὶ ὑπῆγεν ὁ βήθεις Μιχαὴλ νὰ τὸν ἀντιγράψῃ, καὶ ἐμβάλλοντας μέσα, ἔτυχε νὰ ἦναι παρὼν καὶ ὁ Ἰμάμης τοῦ βασιλέως, τὸν εἶπε καλῶς ἤλθε Μιχαὴλ τζελεπεπὴ, κάμνοντας καὶ σχῆμα πῶς τάχα σάλλει τὸν τόπον του. Μετὰ τὴν ἀντάμωσιν, ἔξω ὁ Μιχαὴλ τζελεπεπὴς τὸν εἶπεν ὁ ἰσχυρὸς δὲν ἀρμόζει εἰς τὴν ὑψηλότητά σου ὁ ἰσχυρὸς τοῦ βασιλέως, νὰ εἴπῃς ἐν τῷ ἐπιτρόπῳ. Τούτο ἀκαιοφάνη τῷ ἐπιτρόπῳ. Βλαίοντες ἔξω ὁ Χασινεδάρις τοῦ Βεζιρτζέμα, ὁ ὁποῖος ἐβόρην ἐξῶ, καὶ εἶπε τῷ Μιχαὴλ ἐκεῖνα, ὅπου ἤκουσεν ἀπὸ τὸν Ἰμάμην, πῶς τάχα εἶπε τῷ ἐπιτρόπῳ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὸν λέγῃ

τζελεπεπὴ, καὶ πῶς διὰ τούτον τὸν λόγον ἐκακοφάνη τῷ ἐπιτρόπῳ, τότε εἶπεν ὁ Μιχαὴλ τζελεπεπὴ, σὲ παρακαλῶ νὰ εἴπῃς τῷ ἐπιτρόπῳ, ἂν ἦναι δριμύς σου, νὰ κάμω ἐγὼ αὐτὸν τὸν Ἰμάμην νὰ με εἴπῃ ἐμπροσθὰ τοῦ τζελεπεπὴ καὶ εἶπεν ὁ Χασινεδάρις τῷ ἐπιτρόπῳ. Τότε ὁ ἐπιτρόπος κάμνοντας τὰ χὰζὶ εἶπεν, μακάρι νὰ τὸ κάμῃ, βύθως ὁ Μιχαὴλς ὑπῆγεν τὴν δευτέραν ἡμέραν εἰς τὸ ὄσπίτι τοῦ Ἰμάμην, εἰς καιρὸν ὅπου εὐλειπὸν αὐτὸς, καὶ ἀνταμῶντας τὸν κεχαγιά του, τὸν εἶπεν, ἦλθες νὰ ἀνταμῶσω τὸν Ἰμάμην, καὶ θέλω νὰ τὸν ἐρωτήσω πῶσον βούτυρον ἐξοιδιάζει τὸν χρόνον εἰς τὸ μαυτπάκι του, πῶσον ἔξωλα, καὶ πόσον κριθῶρι εἰς τὸ ἀχόρι του, νὰ με δώκῃ κατὰστιχον. Ἐρωτῶντας τὸν ὁ κεχαγιάς ποῖος εἶναι, καὶ τί θέλει τὸ κατὰστιχον, τῷ εἶπε, τὸ κατὰστιχον τοῦ θέλω, διὰ νὰ τοῦ προσφέρω ἅλα αὐτὸ ἀπὸ λόγου μου, καὶ ἐγὼ εἴμαι ἐκείνος, ὅπου εἶδεν ὁ ἐρένδης χθις; εἰς τὸν ἐπιτρόπον. Τὸ βράδυ, ἀφοῦ ἦλθεν ὁ ἐρένδης, τοῦ εἶπεν ὁ Κεχαγιάς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ὁ Ἰμάμης, ἐπαράγγειλε νὰ δώκῃ κατὰστιχον ὁ Μιχαὴλς; ὅμως μὴ προσμενῆς κατὰστιχον, τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐσταίλει ἕνα κερὰθι κριθῶρι καὶ βούτυρον ἰκανον, καὶ ἐσηκώθη καὶ αὐτὸς καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἰμάμην ἐμβάλλοντας μέσα, εὐθύς τὸν ἐπροσηκώθη καὶ τὸν λέγει, καλῶς ὄρισες Μιχαὴλ τζελεπεπὴ, καὶ τούτο οὐ μόνον ἀπῆξ, ἀλλὰ καὶ δις καὶ τρις καὶ πολλὰκις ἐπολυπλασιάξῃς τὸ τζελεπεπὴ, λέγοντάς τον καὶ ἄλλα μωρὰ ἐγλωμίαι. Ἐβγαλίνοντας ἀπὸ καὶ ὁ Μιχαὴλ τζελεπεπὴς ὑπῆγεν εἰς τὸν πόστον τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ εὐρίσκοντας τὸν Χασινεδάριον τὸν εἶπε, σὲ παρακαλῶ ἵταν ἔλθῃ ὁ Ἰμάμης νὰ με δώκῃς λόγον νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ. Καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν πηγίνοντας εἰς τὸν ἐπιτρόπον ὁ Ἰμάμης, ἐβάνυσαν τοῦ Μιχαὴλ τζελεπεπὴ, καὶ ἦλθε, καὶ ἐμβάλλοντας εἰς τὸν ἐπιτρόπον, ὅπου ἦτον καὶ Ἰμάμης ἐρένδης; καθὼς τὸν εἶδεν ὁ Ἰμάμης, τὸν νὰ τὸν εἴπῃ ὁ ἐπιτρόπος λόγον, ἀρχιστε μεγαλοφώνως νὰ τὸν λέγῃ καλῶς ἦλθε; Μιχαὴλ τζελεπεπὴ δῖο καὶ τρις φορὰς, καὶ ἀρχιστε νὰ τὸν ἐταμιμαζῆ τὸς τὸν ἐπιτρόπον, πῶς εἶναι προκομῆνας καὶ ἀξίος, καὶ πῶς; τέτοιοι ἄνθρωποι εἶναι κεραιζόμενοι εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὁ δὲ ἐπιτρόπος ἐξαμυγελοῦσεν. Ἀφοῦ ἐβόρην ἐξῶ ὁ Μιχαὴλς, ὑπῆγεν εἰς τὸν ἰσχυρὸν τοῦ Χασινεδάρι καὶ ἐκάθισε μετὰ ταῦτα ἐβγαλίνοντας καὶ ὁ Ἰμάμης, ἔξω, ἐβόρην ὁ ἐπιτρόπος τὸν Μιχαὴλ τζελεπεπὴ καὶ τὸν ἐρώτησε, τί τὸν ἔκαμες; καὶ σὲ εἶπε τὸ τζελεπεπὴ καὶ τὸν εἶπε τὴν ὑπόθεσιν. Τότε ἐγύρισεν ὁ Βεζιρτζέμας; καὶ τὸν εἶπε, γὰρ σείτάνου, γὰρ σείτάνουλοσσαν καὶ ἀπὸ τότε ἐπακράτησεν ὁ λόγος; νὰ λέγωνται ὅλοι οἱ Καντακουζηνὸι Σείτάνουλοσδες. Αὐτὸν τὸν Μιχαὴλ Καντακουζηνόν, ὅντα τοιοῦτον περιδόνου καὶ ὑπερπλούτον ἄνθρωπον, τὸν ἐδιδάσαν εἰς τὸν βασιλέα πῶς φαντάζεται νὰ γένη βασιλεὺς; ὅθεν ἐστειλε κχιπιζήμασιν κρυφίως, καὶ ἐπῆρε τὸ κερὰθι του, ἐπαίρωντας καὶ ὅλον τὴν περιουσίαν του, καὶ ὅσα δὲν ἐμπόρεσεν τότε νὰ τὰ πάρουν εἰς τὴν Πόλιν, τὰ ἐπώλησαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν εἰς τὸ μεζάτι

ὄντας δὲ πέρα πολλὰ πράγματα τὰ ἐπούλησαν τῶσον εὐθιὰ, ὅπου ἀπέμεινε παροιμία, καὶ λέγεται, ἵταν ἀγοράσῃ τινα; κανένα πράγμα εὐθιὰν. Ἐνθροπε αὐτὸ ἀπὸ τὸ μεζάτι τοῦ Σείτάνουλοσ τὸ ἐπῆρας; καὶ ταῦτα περὶ τοῦ Μιχαὴλ τοῦ Καντακουζηνοῦ α.

Τὸ δεῦτερον ἐν τῷ χειρογράφῳ περιεχόμενον ἐστὶ ἐπιγραφήν ταύτην: α Δακικαὶ ἡμερηίδες, ἦτοι συμβεβηκότα τετραετιῶς μάγης Ὀθωμανοφῶσων, πρὸς δὲ καὶ Ἰουστριακῶν μέχρις ἔτους 1739 συλλεχθέντα ἀπὸ τε πρωτοτύπων γραμμάτων καὶ αὐθότων Ἀδελικῶν τῆς ἡγεμονίας Ὀθῆκου Βιλαχίας, ἀδελτεῦντος Ἰωάννου Κωνσταντίνου Νικολάου Βασιλῆδα τοῦ Μανροκοφάτου, παρὰ Κωνσταντίνου Δακίρτε τοῦ ἐκ Νήσου Σκαπέλου δευτέρου Γραμματικῶ τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, καὶ Κορσούλου τῶν Ἰγγιζῶν. Ταῦτα εἰς τὸ προσωμάτιον, εἰς δὲ τὸ ἐπικεφάλαιον, Περιγραφή πάντων τῶν συμβεβηκότων ἀπ' ἀρχῆς καὶ μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν, Ρώσσω, καὶ Γερμανῶν πολέμου μέχρι τέλους αὐτοῦ. α Ὁ Δακίρτε περιγράφων στρατιωτικὰ κινήματα, ἢ υποθέσεις αὐλικὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἡγεμονιῶν, μεταχειρίζεται τὸ τότε ἐν Τουρκίᾳ ὑπὸ τῶν ἐν πολιτικαῖς γράμμασι συνειδηζόμενον αὐλικὸν ἔθος, εἰς τὸ ὅποιον ὄχι μόνον ὀνόματα ἀξίων καὶ ἐπαγγελμάτων στρατιωτικῶν τε καὶ πολιτικῶν ἐφυλάσσοντο τουρκικὰ ἀμετάβλητα, ἀλλὰ προστίθη καὶ πραγματικῶν προσηγορικῶν καὶ ἐπιθέτων, καὶ ῥήματα ἀκόμη ἐλάμβανοντο κατακόπως ἐκ τῆς τουρκικῆς γλώσσης μετὰ τὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὴν μεταβολὴν μόνον τῆς καταλήξεως. Ἐὰν ἐνθυμηθῆς πῶς ἐγράψον ποτὲ, καὶ εἰδήμονες ὄντες τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης οἱ Γραμματικοὶ τοῦ Σατράπου τῆς Ἡπειροῦ, ἔχεις τοῦ πράγματος πλήρη ἰδέαν. Μ' ὅλον τούτο, ἐπειδὴ ἡ ἀνωτέρω περιγραφή περιστατωμένη ὑπάρχει καὶ λεπτομερῆς εἰς πράγματα χωρὶν λοβόντα κατὰ τὴν Ἀγατολήν, δὲν ἠθέλειν εἰσθεῖν, νομίζω, περιττὰ τοῦ δευτέρου τούτου μέρους, καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ ἀρχαιότερου πρώτου, ἢ διὰ τύπων ἐκδόσεως, ἐν σπάνει μάλιστα τοσαύτη ἱστορικῶν ἰδικῶν μας ἀπομνημονευμάτων τῶν παρελθόντων χρόνων.

Ὁ Συγγραφεὺς τοῦ δευτέρου μέρους Κωνσταντίνος Δακίρτε, Καισάριας διὰ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς ὕστερον, γνωστὸς ὑπάρχει εἰς ἡμᾶς ἐκ πολλῶν, ὡς εἰξέυρεις, ἐκδοθέντων ὑπ' αὐτοῦ διὰ τύπων, διὰ στίχων τὸ πλείστον μέρος δημοικατλήτων, εἰς τοὺς ὁποῖους παρατηρεῖται καὶ εὐκολία καὶ εὐφρόδεια, ὅχι δὲ σπανίως καὶ ποιητικὴ ἐκφρασις. Ἐκ τῶν Καταλόγων τῶν ἐκδοθέντων τούτων ποιημάτων του, τὸν ὅποιον εὐθιὰν αὐτὸς εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐπιγραφόμενου ἐπιστολαί διὰ στίχων ἀπλῶν κατὰ τῆς ὑπερηφανείας, καὶ περὶ ματαυτήτος κόσμου Ἐπετήσι, 1778 προκύπτει ὅτι ἐγράψαταισεν οὗτος καὶ εἰς τῶν πολυγραφωτέρων συγγραφέων μας τῆς περασμένης ἐκατονταετηρίδος, διότι ὑπὲρ τῆς δύο δεκάδας ἀναφάνουσι τὰ ὅσα ἐξέδωκε μεταξύ αὐτῶν προέχουσι μαι.

μὲ φάνεται, τὸ ἐν Λειψία 1766 ἐκδοθέν, Καθρέπτης γυναικῶν, καὶ ἡ ἐν Βενετία 1779 ἐκδοθεῖσα Συλλογὴ, εἰς τὴν ὅποιαν στιχομυθίαι μὲν περιέχονται Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντινοῦ Χριστοφῆ, Κλήτωνος γυναικῶν, Φωκυλίδου νοουθετικὸν ποίημα, Πουθαγόρου χροσθῆ ἐπη, Κέβητος; πῖναξ, Γρηγορίου Θεολόγου δίστιχα, καὶ διάφορα ἕτερα, μεταφρασμένα δὲ εἰς τὸ πεζόν, Λουκιανοῦ Χάρων ἢ ἐπισκοποῦντες; καὶ περὶ Μικροβίων. Ἐς προσέθεσις ἀκόμη καὶ τὴν ἀστειὰν ἐκείνων μελοποιῶν, περιεχομένην καὶ εἰς τὸ I χειρόγραφον τὴν ἐπιγραφομένην, Κανῶν, ἐν ᾧ περιέχονται τὰ πλείονα ἀξιολόγητα πράγματα τῆς Ὀθωμανικῆς, καὶ εἰ ἐκλεπτὸν πρᾶγμα ἐβγάλει κάθῃ τόπος, συνθεμένα μετὰ καλὴν τάξιν, εἰς ἡχοῦ δ' πρὸς τὸ ἀντιῶ τὸ στίγμα μου, ἐκ τῆς ὅποιας, ἐνθυμηθεῖς νομίζω, ὅτι ἐτεροεξόμενον ποτὲ τινα, καὶ μάλιστα τὰ τροπάρια, τὰ μνημονεύοντα μετὰ τῶν ὠραίων καὶ ἀξιογέστον πραγματικῶν τῶν Ἰωνάνων τὰ χέλυα καὶ τῶν Ἡπειρωτῶν τὸ σῶφρον.

Ἴσως ἐκ τῶν ἡδη ἐξετασθέντων χειρογράφων ὑπάρχουσι τινα ὅχι πάντα τοῦ φωτός ἀνάξια, καὶ ἐλπίζω ὅτι ὁ φιλόμυθος αὐτῶν κάτοχος Κ. Δαμῆρος; θέλει στήσῃ τὴν ἐκλογὴν του εἰς ἐκείνα, ὅσα, ὡς τοιαῦτα ἀνωτέρω ἐπαρτηθήκα, ἐὰν ποτε συλλάβῃ τὴν ἰδέαν ἐκδόσεως μέρους αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ περὶ τούτου ἀφίνεται ὄλω; εἰς τὴν φωτισμένην αὐτοῦ κρίσιν. Ἐβόρην, φίλε, καὶ εὐτόχει.

Ἐκ Κερκύρας, τῆ 28 Σεπτεμβρίου 1858.

Χ. ΦΙΑΝΤΑΣ.

ΕΡΑΤΩ.

Μόλις ἡγήθη ἀπὸ τὴν κλινὴν νέος τις Ἀθηναῖος Χαρίλαος Ν... καλούμενος, καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς ἔδωκεν αὐτῷ ἐπιστολήν τοῦ συμβολαιογράφου Χ., δι' ἣν παρακαλεῖτο νὰ μεταβῆ εἰς τὸ γραφεῖόν του. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ δημόσιος οὗτος μνήμων ἔχων χαρακτηριστὰ μᾶλλον σθενῆρον, γράφει πρὸς τὸν Χαρίλαον ὁσάκις μόνον πρόκειται περὶ σπουδαίας ὑποθέσεως. Ἐσπευσε λοιπὸν οὗτος νὰ ὑπακούσῃ.

Ἐλθὼν ὅπου ἐπροσκαλεῖτο, ἀνέβη κλίμακα σχεδὸν ἐταιμῆρῶσπον, τρίψουσαν ὑπὸ πᾶν βῆμα, ὅπως αὐτὸ κλίμακα καὶ τῶν ἄνω τῶν Ἀθηνῶν συμβολαιογραφείων, καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Κ. Χ., ἐκάθισεν ἐπὶ ἀνακλινητρῶν, καὶ ἰσχυρῶς ὑπενδιδόντος οὐχ ἦττον τῶν β... ἡλικίας ἐπάτησε πρὸ μικροῦ.

— Ἐχεται, ἠρώτησεν ὁ συμβολαιογράφος Χ., συγγένισάν τινα εἰς τὴν Ταυρικήν;

— Συγγένισαν; ... Ἴσως; δὲν καλοενθυμούμεθα.

— Τὸ ἐνθυμούμαι ὅμως ἐγὼ εἶναι ἀδελφὴ τοῦ παύτου σας; Καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανε χωρὶς ν' ἀφήσῃ διαθήκην, εἶθε ὁ πλησιέστερος συγγενὴς τῆς. Εἰπέτε μοι λοιπὸν ἐάν θέλετε νὰ ζητήσετε τὴν κληρονομίαν, ἢ ἐάν προτιμᾶτε νὰ τὴν ἀφήσετε εἰς τοὺς πλαγίους συγγενεῖς.

— Καὶ εἶναι σημαντικὴ;

— Περὶ τὸ ἐν εκατομμύριον γροσίων, ὃ ἐστὶ διακόσια καὶ πενήκοντα χιλιάδες δραχμῶν. Ἴδού τὰ ἔγγραφα.

— Ἄ, ἂ! ἀνέκραξεν ὁ Χαρίλαος βεβαίως θὰ τὴν ζητήσω. Καὶ μὲν μὲ κακοφαίνεται ν' ἀφήσω τὰς Ἀθήνας τὴν ὥραν ταύτην ὅτε ὁ ἀρχίσουν οἱ χοροὶ καὶ τὸ θέατρον, ὅμως...

Καὶ σηκωθείς ἔχωπε τὰ ἔγγραφα εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἀπεχειρέτισε τὸν συμβολαιογράφον.

— Ὡρα καλὴ, κύριε; Ἄν μ' ἐρωτᾶτε ποῦ θὰ ὑπάγετε νὰ εὑρετε τὴν κληρονομίαν;

— Ἐφώντι· ἀλλὰ δὲν μὲ εἶπετε εἰς τὴν Τουρκίαν;

— Μάλιστα ἀλλ' ἐάν ἀποφασίσετε νὰ περιτρεχέτε ὄλην τὴν Τουρκίαν ἕως οὗ εὑρετε τὸ μέρος, ὅπου ἀπέθανεν ἡ θεὰ σας, ἀμφιβάλω ἀν θὰ φθάσουν οἱ χρόνοι σας. Σὴς λέγω λοιπὸν ὅτι ἀπέθανεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ Χαρίλαος ἐξῆλθε καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἔπλεεν ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου φάσιος πρὸς τὸν Βύσσορον.

Ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀνέβη εἰς τὸ Σταυροδρόμιον ὃ δὲ δικηγόρος πρὸς ὃν ἀπετάθη ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀδιαφιλονέκητοι ἦσαν οἱ τίτλοι του· ἀλλ' εἰς τὴν Τουρκίαν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ τελειώσωσιν ἀνευ πρόσκομμάτων αἱ ὑποθέσεις, ἔστωσαν καὶ ἀπλοῦσταται; Μὴν δολοκλήρος παρήλας, καὶ καθ' ἑκάστην, ὡς διὰ μαγικῆς ράβδου, ἀνεβλάστανον νέαι δυσκολίαι. Ἐκολούτερον ἦτο νὰ κατακτήσῃ τοὺς ἠσαυρούς τοῦ κήπου τῶν Ἐσπερίδων, ἢ νὰ λάβῃ τὴν δικαιοματικῶς ἀνήκουσαν αὐτῷ κληρονομίαν, περὶ τὴν ὁποίαν χανθὸν ἐπέκαινο χίλια στῆματα. Ἐπειδὴ ὅμως διακόσια καὶ πενήκοντα χιλιάδες δραχμῶν, εἰς τὴν Ἑλλάδα μάλιστα, δὲν εἶναι περιουσία εὐκαταφρόνητος, ἠδ' ἡμίαι μὲν καὶ ἐστενοχωρεῖτο, ἀλλ' ἐπερίμενε τὸν δὲ βιθμόν τῆς ἀθηναικῆς καὶ στενοχωρίας του μανθάνομεν ἀπὸ τὴν ἐξῆς ἐπιστολῆν τὴν ὁποίαν ἔγραψε πρὸς φίλον εἰς Ἀθήνας.

«Κωνσταντινούπολις, 6 Δεκεμβρίου 1855.»

«Θὰ τὸ πιστεύσῃς, φίλε μου; Ἐγὼ ὁ ἀείποτε ἀποστραφῆς τὸν κτηνὸν, γαρ γαρίζω δὲν ἠξέουρα πόσους ἡμέραν, διὰ νὰ κατορθώσω νὰ διασώσω τὴν στενοχωρίαν μου. Ἴδού τοῦ κατήντησα.»

«Τὸ προῖόν σου, κληθῶ, μὲ παρουσιάζεται κατὰ καὶ ταμιεῖον οὕτω πως προσιμᾶζω τὴν ἡμέραν μου τὴν τελειάνω δὲ μὲ ἐπιλογον γαρ γαρίζω οἱ καφῆδες γεννάσι καφῆδας, τὰ ταμιπούκια διαδέχονται ἀλλὰ ταμιπούκια, καὶ εἰς τοὺς

ναργιλῆδας ἔπονται νέοι ναργιλῆδες· δηλαδὴ κάμνω ὅ,τι ἀρκεῖ νὰ μὲ ἀποκτηνάω. Δύο ἔτι μῆνας ἀν μείνω ἐδῶ θὰ ὀμιλῶ τὴν Τουρκικὴν ἑλραζιῆ, ὡς ἄλλος ὀπαδὸς τοῦ προφήτου.

«Πολλάκις πολλοὺς καὶ πολλὰς ἤκουσα εἰς Ἀθήνας νὰ παραπονῶνται ὅτι μονότονος καὶ ἀπὸδῆς εἶναι αὐτόσε ὁ βίος· ὅποια μωρία! Θεῶν νὰ ἔλωσιν ἐδῶ, καὶ τότε θὰ πειθῶσιν ὅτι ὁ βίος τῶν Ἀθηναίων εἶναι τέρψις καὶ διασκεδάσις μεγίστη παραβλάλλομενος πρὸς τὸν βίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὅτι εἶναι ἀληθινὴ ποικιλία πρὸς τὴν ἐνταῦθα μονοτονίαν· τὸ κατ' ἐλᾶ, ἡ αἰδία ἐγεννήθη, ἀνετρέφη καὶ ἀπεθαίνετο ἐνταῦθα· δὲν συγκατανεύει ποτὲ ν' ἀποδημῆσῃ, πρὸς ὥραν τοὺς ἀρχίστον.»

«Οἱ ἔμποροι τοὺς ὀπίλους συναναστρέφομαι εἶναι βεβαίως τίμιοι καὶ ἀξιόλογοι χριστιανοὶ, ἀλλὰ δυστυχῶς ὅλοι ὁμοιάζουσιν ἀλλήλους· εἶδες ἕνα; τοὺς εἶδες ὅλους ὑπάρχει λοιπὸν ἄλλο τι πλεόν μονότονον; Τὸ αὐτὸ λέγω καὶ διὰ τὰς οἰκίας· ὅλοι ἔχουσι τὸν αὐτὸν βυθμόν, ὅλοι εἶναι κτιζόμενοι κατὰ τὸ αὐτὸ ἀρχιτεκτονικὸν σχέδιον· αὐλαί, πλῆθος παραθύρων, ἐξώσται, ἰδοὺ τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῶν Βυζαντινῶν οἰκημάτων. Τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου καταλιώ εἶναι ἀρετὰ μέγαν καὶ κομφῶς ἐντροπισμένον· ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ δωματίου μου βλέπω τοὺς κήπους τοῦ γελτονο; παλατίου τῆς Γαλλικῆς πρεσβείας, καὶ τὸ Βυζάντιον αὐτὸ, καὶ μέρος τοῦ Κερατείου κόλπου. Μετὰ δὲ μεσημβρίαν ἀπερχόμενος εἰς τὰ Μεγάλα μνημεῖα, οὕτω λεγόμενα Μνηματάκια, περιπατῶ ὀλίγον, κάθημαι εἰς καφενεῖον, βοῶ ζῦθον καὶ ἐκμυζῶ ναργιλῆν.»

«Ἐάν μ' ἐρωτήσῃς ποτὲ ὁ ἀναχωρήσω, θὰ σὲ ἀποκριθῶ ἔπος μὲ ἀποκρίνεται καὶ ὁ δικηγόρος μου ὁσάκις τὸν ἐξετίσω περὶ τοῦ τέλους τῆς ὑποθέσεώς μου· «ἐντὸς ὀλίγου.» Ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν ἀπόκρισιν ταύτην ἀκούω ἀφ' ἑαυτοῦ εἶμαι ἐνταῦθα, κατήντησα νὰ πιστεύσω ὅτι ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὴν Τουρκίαν σημαίνει ποτὲ.»

«Καὶ σεις, ἀχάριστοι, ἔχετε τὸν περίπατον τῶν Πατισιῶν, καὶ τὴν δεινροστοχίαν τοῦ Παλατίου, καὶ τὸν παράδεισον τῶν ἀνακτόρων, καὶ τὸν βοτανικὸν κήπον τοῦ Γερο-κρητικῷ Χαϊρέτη, καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ τὴν βιβλιοθήκην, καὶ τοὺς δικηγόρους, καὶ τοὺς ἰατροὺς, καὶ τοὺς χοροὺς τῆς Αὐλῆς, καὶ πάλιν παραπονεῖσθε! ἤθελα νὰ κῆτεδικάζεσθε νὰ ζήσατε ἐδῶ ἕξ μῆνας τοῦ χειμῶνος!»

«Καὶ μὲν οἱ γνώριμοί μου μὲ ἐπροσκέλεσαν καὶ εἰς ὀσπερινὰς συναναστρώφας καὶ εἰς πολυτελῆ γεύματα ὀλίγοι ἀστεϊότητες, πολλὺς γέλως, ὀμιλαὶ περὶ συναλλαγμάτων καὶ σιτηρῶν καὶ νομισμάτων, εἰς τὰς ὁποίας ἀναμιγνύονται, φεῦ! καὶ τὰ ῥόδινα χεῖλη τοῦ ὄραίου φύλου, ἰδοὺ ἅπανα ἡ τροφὴ τῶν συναναστρώφων τοῦ Σταυροδρομίου. Μετὰ τρεῖς ἡ ἑσπέραις παρουσίας εἰς τοιαύτας εὐθυμίας ἐνόμισα ὅτι θὰ εὐθύμουν περισσότερον ἐάν ἔμενον μονάζων εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἡ καλὴ μου θεὰ δὲν προσέδε βεβαίως πόσον ἀκριβὰ ἐμελλον ν' ἀγοράσω τὰς δια-

κοσίας πενήκοντα χιλιάδας τῆς. Πιθανὸν νὰ μὲ εἴπῃς· «Ἄφου στενοχωρεῖσαι ἄρες λοιπὸν τὴν κληρονομίαν εἰς τοὺς πλαγίους συγγενεῖς.» Ἀλλὰ, φίλε μου, ἤρχισα πλέον, ἔλθον ἐδῶ, ἐτυραννίσθην τόσους μῆνας, θέλω καὶ νὰ τελειώσω. Πλὴν τούτου ἀν ὑποχωρήσω δὲν σὲ φαίνεται ὅτι ἡ Ἑλλάς θὰ ἐνδῶσθῃ πρὸ τῆς Τουρκίας; ἐγὼ τοὺς ἀρχίστον τοιοῦτό τι φρονῶ, ἐπειδὴ ὁσάκις εἶμαι εἰς τὰ ξένα θεωρῶ ἑμαυτὸν σημιζομένον τῆς πατρίδος μου.

«Εἰς τὰ Μεγάλα Μνημεῖα, ὅπου συβῆε ὁ καλὸς καὶ ὁ κακὸς πληθυσμὸς τοῦ Σταυροδρομίου, ἀπῆντησα ἐσθῆτως ἄνθρωπόν τινα ἐκ τοῦ γυναικείου φύλου ἦτο ὥρα τετάρτη μετὰ μεσημβρίαν, καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρες μουσικὸι σφῆροι ἔπαίζον (καὶ πῶς τὰ ἔπαίζον!) τεμάχια τῆς Τραβιάτας, τῆς Νόρας καὶ τοῦ Ναβούκου. Στρέψας τὸ βλέμμα πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος, τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν, εἶδον νέαν ἡτις μ' ἐφάνη εὐμορφος, καὶ παρ' αὐτὴν γραῖαν. Ἐνῶ δὲ περιεργαζόμενον αὐτάς, ἡ νέα ὑπεμαυδίσα καὶ μ' ἐχαίρετισε διὰ νεύματος. Ἐπολαβὼν ὅτι ἡ χαίρετισμός ἐγένετο πρὸς ἄλλον, ἔστρεψα ὀπίσθην μου τὴν κεφαλὴν· ἀλλ' οὐδεὶς ἄλλος ἦτον ἐκεῖ πλησίον· ἡ νέα σηκωθείσα ἐ, τοσοῦτα καὶ ἀναχωρήσασα, ἐμειδίασεν ἐκ νέου, καὶ μὲ προσηγόρευσε διὰ τῆς δεξιᾶς.

«Ἄν καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης εὐχόμενον καθ' ἑκάστην εἰς τὰ Μεγάλα Μνημεῖα, δὲν τὴν εἶδον πλέον ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. Χθὲς ὅμως τὴν ἀπῆντησα τέλος πάντων, καθήμενον ὅπου καὶ ὅτε τὴν ἐπροσώεδον, καὶ σὺντροφον ἔχουσαν τὴν αὐτὴν γραῖαν. Καὶ πάλιν ὑπεμαυδίσα, καὶ πάλιν μ' ἐχαίρετισε διὰ νεύματος. Κατὰ δυστυχίαν ἄλλως δὲν ἦμην μόνος· ὁ δικηγόρος μου μὲ συνάδευε, καὶ ἦτον ἀπερετὸς νὰ τὸν ἀφήσω· διὸ ἐπέρασα χωρὶς νὰ σταθῶ, ὑποθέσας ὅμως ὅτι ἐχόρευσα ἄλλοτε μὲ τὴν νέαν αὐτὴν εἰς Ἀθήνας, καὶ ὅτι προσαγορεύουσα μὲ ἤθελε νὰ δεῖξῃ ὅτι μ' ἐνθυμείτο. Ἡ στενοχωρία διατήρετ' ὀδυμνασίως τὴν μνήμην.»

«Σὲ βλέπω, φίλε μου, κινουῦντα τὴν κεφαλὴν καὶ χαμογελῶντα... Πρὸς τί λέγεις, τόσα πολλὰ λόγια διὰ μίαν συνάντησιν; ἔχεις δίκαιον... ἀλλὰ γράφω σοι διασκεδάζω τὴν στενοχωρίαν μου...»

«Ὁ Δημήτριος ὅμως διασκεδάζεν ἄλλως πως τὴν στενοχωρίαν του, περιδιαβάζων εἰς τὰ Μεγάλα Μνημεῖα, καὶ ἀναζητῶν τὴν ξανθὴν νέαν ἐποβείτο μόνον τὸν θηλυκὸν Κέρβερον. Μίαν τῶν ἡμερῶν εἶδεν αὐτὴν καθήμενον ὅπου καὶ πάντοτε· μόλις δὲ ἐπλησίωσε καὶ χαίρετισασα αὐτὸν ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ εἶπεν·

— Ἦξευρα ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃς.

«Τὸ ἀφελὲς τῆς ὑπόδοχῆς ἐῤῥίφην εἰς ἀμχανίαν τὸν Χαρίλαον.—Βεβαίως, ἀπεκρίθη, ἀφού σας εἶδα ἐμελλὰ νὰ ἐπιστρέψω.»

Ὁμολογητέον ὅτι ἡ ἀπόκρισις δὲν ἦτο πολλὰ πνευματώδης· ἡ νέα ὅμως Κωνσταντινουπολίτις τὴν ἐθεώρησε, φαίνεται, ἐξίστιαν.

— Διὰ τί λοιπὸν ἀργοπρόσθετος τόσῳ πολῦ; ἡ πρώτη ἐπιπλήττωσα πρόπον τινὰ αὐτόν.

Ὁυτος δὲ ἐβέβησε καὶ ἐπροσπονήθη δειλίαν εἰπὼν ὅτι δὲν ἐτόλμα, δὲν τὸ κατώρθωσεν ἡ νέα ὅμως σείσασα τὴν κεφαλὴν· — Ὅλ' αὐτὰ, εἶπε, θὰ ἦσαν σωστὰ ἀν ἐγνωρίζομεθα ἀπὸ γῆρας, ἀλλὰ μεταξύ μας πρὸς τί τόσοι δισταγμοί;

Τοῦτο ἀκούσας ἐκείνος ὑπέπεσεν εἰς τελείαν ἀμχανίαν καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ὑπέθεσεν ὅτι θὰ ἐγνωρίσθην εἰς Ἀθήνας· ἀλλ' ὅσω τὴν ἐβλεπε τόσῳ ἐπέθετο ὅτι δὲν τὴν εἶχεν ἰδίᾳ ἄλλοτε. Ἐνῶ δὲ ἐσυλλογίζετο τί ν' ἀποκριθῆ, ἡ νέα ἐπανάλαβεν ἐντόνας·

— Θὰ ἔλθῃς βεβαίως νὰ μᾶς ἰδῇ; ἡ κατωικὴ μας εἶναι ἐδῶ πλησίον· ἔχει ὄρατον κήπον μὲ δράκας καὶ αἰγοκλήματα· τὸ βράδυ μάλιστα εἶναι ὄρατος. Ἦλα νὰ δροσισθῆς μὲ ὀλίγον γλυκόν· τὸ ἀγαπᾷς πάντοτε;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη εὐθύς ἐκείνος, οὕτινος ἡ ἀπῆρτα πύξανεν ἀδιακόπως.

— Ἀλλὰ, ἠρώτησεν αἰφνης ἡ νέα, διὰ τί ἀλλοτρεῖς τὸ ὄνομά σου; ἄλλοτε ἀνομαζέσο Ἀριστομένης; χθὲς δὲ ὁ συνοδοιπὸρος σου σὲ ἔλεγε Χαρίλαον. Καὶ μὲν μὲ ἀρέσει καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα, προτιμῶ ἡμῶς πολὺ τὸ ἄλλο.

Ὁ Χαρίλαος ἔτριψε τὸ μέτωπον ζιπῶν ἀπόκρισιν ἀλλ' ἡ γραῖα, ἡτις ἕως τότε μένουσα ἀκίνητος ἐφαίνετο ἀπόουσα, στρέψασα ἱκετευτικῶς τὸ βλέμμα πρὸς αὐτὴν, τὸν ἀνεχαίτισε.

— Φαίνεται, ἐξηκολούθησεν ἡ νέα μηδὲ ὅπως ἀπορούσα διὰ τὴν ἀμχανίαν τοῦ Χαρίλαου, ὅτι δὲν θέλει νὰ μάθουν ὅλοι ὅτι ἐπέστρεψες;

— Μάλιστα.

— Ἐγὼ ὅμως ἡ ἡποία δὲν ἐταξείδασα ἀνομαζομαι πάντοτε Ἐρατῶ.

— Κάλιστα ἐκάματε, διότι Ἐρατῶ εἶναι ἐρασιμώτατον ὄνομα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν προσήλωσε τὸ βλέμμα εἰς τὴν γῆν, καὶ μὲ τὴν ἀκραν λεπτοῦ βραδίου ἐχάρασεν ἀλλακότους χαρκίτηρας ἐπὶ τοῦ χύματος. Ἡσθάνετο ὅτι ἐγένετο μωρὸς, καὶ μετεμελείτο φρικτὰ διότι ἐχαίρετισε τὴν Ἐρατῶ. Καὶ ἐπεθύμει μὲν ν' ἀποδείξῃ πρὸς αὐτὴν ὅτι ἐλανθάνετο, ἀλλὰ πῶς; Διελογίζετο ἐνόησε ὅτι ἡ ξανθὴ Κωνσταντινουπολίτις ἦτο παράφρων, καὶ ὅτι τοιαύτη ἦτον ἡ ἐνοικία τοῦ πρὸς αὐτὸν βλῆμματος τῆς γραίας· παρατηρῶν ὅμως λαθραίως ἐπέθετο ὅτι ἀτοπος ἦτον ἡ ὑπόθεσις του, διότι καὶ τὸ ἦθος εἶχε γαλήνιον καὶ ἱλαρόν, καὶ τὸ βλέμμα γλυκὺ καὶ ἡμερον. Ἐβροχέτο λοιπὸν μὴ εἶπῃ τι ἀνόητον ἐάν τὸν ὀμιλήσῃ αὐτῷ. Διὸ ἐσιώπη, καὶ καταστῆλων τὴν ἑλληνικὴν τοῦ ζωνρότητος, ἐφαίνετο ὡς τις ἐκ τῶν ἀπῆρτων κατωικῶν τῶν Παραβρηνείων.

Ἐτύχως ὅμως ἡ γραῖα, ὅπως εἶπα, τὴν ὀγκάδη μύτιν τῆς ἐντὸς βιβλίου ἐπέθετο βυθισμένη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, ἔσωσεν αὐτὸν οἷον ἐνεργεῖσα εἰπὼν·

— Εἶναι ὥρα, κύριε μου, ν' ἀναχωρήσωμεν.

Τοῦτο ἀκούσασα ἡ Ἐρατῶ ἐσηκώθη καὶ αὐτὴ ἐβρόθύμισε τὸ ἐπανωφρόδιόν τῆς, καὶ τείνασα τὴν χεῖρα

πρός τὸν Χαρίλαον.— Καλὸν ἐξημέρωμα! εἶπε· Ὁ
σε δεῖξω αὐτίκῃ τὸν κήπον μου. Καὶ λαβοῦσα τὸν
βραχιόνά της γράβας ἀνεχώρησεν ἡσυχῶς.

Κλεινὸς δὲ ὄλιος ἀμυγδαλῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ
ξενοδοχεῖον. Νὰ ὑπάγῃ τοῦ λοιποῦ εἰς τὸν περίπα-
τον ἢ νὰ μὴν ὑπάγῃ; Ἄλλ' ὁ περίπατος αὐτὸς ἦ
τον εἶς ἀρχῆς ἢ μόνη τέρψις του. Πλὴν τούτου εἶχε
καὶ περιέργειαν νὰ μάθῃ ποία ἄρα ἦτον ἐκεῖνη ἢ νέα.

Μεταξὺ τούτων λογισμῶν ταλαντευόμενος ἀπε-
κοιμήθη, καὶ εἶδε καθ' ὕπνον τὰ ἐγγράφα τῆς κληρο-
νομίας του, περιδεημένον μὲ κυανὰς ταινίας, ὅποιαί
συνήθως ἐκόσμουσαν τὴν Ἑρατώ, καὶ τὸν διηγήρῳ
του φορῶντα λευκὴν ἐπιπέδιτον καὶ χρυσοῦντα· τὰ
ἀλλότιστα δὲ ταῦτα ὄνειρα διεσκεδάσε πρῶτῃν τῆς
ἐπίσκεψις. Ἀνοήθεις τῆς θύρας τοῦ δωματίου εἰσ-
ῆλθεν ἡ γραῖα τῶν Μεγάλων Μνημάτων ὁδηγουμέ-
νη ἀπὸ ὑπέρστην τοῦ ξενοδοχεῖου· καὶ παρακαλέσασα
αὐτὸν νὰ μὴ παραγῇ, ἐκάθησε παρὰ τὴν κλίνην του.

— Βεβαίως, κύριε, εἶπε, σὺ φαίνεται παράδοξος
ἢ ἐπίσκοψις μου· ἀλλ' εἶναι ἀναγκαῖον νὰ σὺς δώσω
ἐξηγήσεις τινὰς περὶ πραγμάτων τὰ ὅποια ἀναμφι-
βόλως δὲν ἐνόησας. Ἴσως μάλιστα, ἀφοῦ μὲ ἀκού-
σετε, σὺς ζητήσω καὶ μίαν χάριν.

Καὶ μετὰ μικρὴν σιωπὴν καὶ σκέψιν διηγήθη τὴν
ἱστορίαν αὐτῆς· τε καὶ τῆς Ἑρατῆς.

Ἡ γραῖα ἀνομιάζετο Κ. Γ. Ζ., ἀνεψία δὲ αὐ-
τῆς ἦτον ἡ Ἑρατώ, ἣτις ἀπορριμισθεῖσα τοῦ πα-
τρὸς κατὰ τὴν βραβυκὴν ἡλικίαν, ἀνεστράφη πολυ-
τελῶς εἰς τὴν τερπνοτέραν τοῦ Βοσπόρου χωρίον,
καὶ ἀνεστράφη ἐργασθῆσα διδασκάλας, καὶ καλλιερ-
γοῦσα εὐδοκίμως τὸν φύσει δεξιὸν αὐτῆς νοῦν. Εἶχε
δὲ χαρακτηριστὰ γλυκύτητα καὶ ὁμαλὸν, ἀλλὰ καὶ
ῥοπήν πρὸς τὴν σκέψιν, τὰ ὑπερφύη καὶ τὰ μυστη-
ριώδη. Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν εἶχε τρίτον ἐξ-
ἀδελφὸν ὀνομαζόμενον Ἀριστομένην μετὰ τοῦ ὁ
ποίου συνέζησεν ἐπὶ πολὺ· ὅτε δὲ ἐγένετο δεκάξ-
ετῶν εἶδεν αὐτὴν ἐπανελθόντα μετὰ μακρὴν ἀπο-
δημίαν, ἐπανέλθε τὰς πρώτας σχέσεις, καὶ μετὰ
δικαιοκτῶ μῆνας ἡ δύο ἔτη ἡβραβωσίσθησαν· ὁ βίος
τῆς Ἑρατῆς ὠρμιάζε· ῥεύμα διζυγῆς κυλιόμενον
γαλήνως μεταξὺ δύο ἀνθοφόρων ὄχθων. Ὁ πατήρ
τοῦ νοῦ, ἀγαπῶν ὄχι μετρίως τὰ χόματα, ἠθέ-
λησεν ἄμα μετὰ τὸν ἡβραβῶνα ν' ἀπέλθῃ εἰς τὰ
Ξῆνα ὁ υἱὸς του διὰ νὰ συνδέσῃ νέας ἐμπορικὰς σχέ-
σεις. Ἀνεχώρησε λοιπὸν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου
εἰς τῶν φίλων ἢ συγγενῶν του εἶχε κατὰσταμα.

Ὀλίγως ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ ὁ
πατήρ ἀπέθανε προσβληθεὶς ἀπὸ ἀποπληξίαν, καὶ
κατὰ τὰς εὐρεθείας γραμμάς ὁδηγίας του, ὁ υἱὸς
ἔπρεπε νὰ πηλὴ τέσσαρα ἔτη εἰς τὴν Ἀμερικὴν.
Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ δύο ἔτη ἐγένετο θυμὸς τοῦ
ἐκτέρου εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Κατὰ κακὴν μοί-
ραν ἡ Ἑρατώ ἐπὶ τῆς ἡλικίας τῶν ὀνείων του, καὶ
λειποθυμίας αἰμῶν, ἀλλάως καὶ σχεδὸν ἀπνοῦς
ὀλοκλήρῳ ἡμερονύκτιον. Ἐνῶ δὲ ὄλοι ἔστρεμον ἐν-
θυμοῦμενοι τὴν ἀπέλιπτον εἰς τὴν ὁποίαν ὁ
παρὰδίδετο ἀνανήρῳσα, αἶφνης ἠνοιξε τοὺς ὀφ-
θαλμούς, ἐμειδίασεν, ἔτριψε τὸ μέτωπον, καὶ ἡ-

ρώτησε διὰ τί ἦσαν εσωρευμένοι περὶ αὐτήν. Ἐν-
νοεῖται ὅτι ἡ κατάστασις αὐτὴ ἦτο τρομεριώτερα
καὶ τῆς θλίψεως τὴν ὁποίαν ὑπετίθετο ὅτι θὰ αἰ-
σθανθῆ· ὄλοι τὴν ἠτένιζον ἔντρομοι· αὐτὴ δὲ ἠρώ-
τησε διὰ τί ἦτον ἐξηπλωμένη· καὶ μαθοῦσα ὅτι ἐ-
παθεν ὀλίγον, ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἔπαυσε πλέον καὶ
ὅτι ἐπεθύμει νὰ σταθῇ.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης δὲν ἀμίλησε πλέον περὶ
τοῦ Ἀριστομένου· ἐφαίνετο ὅτι τὸν ἐλησμόνησεν ἐξ
ὀλοκλήρου, καὶ ὅτι ἡ σφοδρὰ προσβολὴ ἐπυροπό-
λησεν, οὕτως εἶπεν, τὸν οἰκίσκον ἐκεῖνον τῆς κε-
φαλῆς τῆς ἐν ᾧ ἐνεργάσκεν ἡ μνήμη του. Καθ' ἕνα
ὅμως τὰ λοιπὰ ἔμενον ἡ αὐτὴ ὡς καὶ πρότερον·
ἐνόησε μόνον παρεπονέτω ὅτι ἔπαυσε σφοδρὰν κε-
φαλαλίαν. Καὶ εἶχε μὲν πάντοτε τὸν χαρακτηρὰ
ὁμαλὸν, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν αὐτὴν εὐθυμίαν· ἡ πρὸς
τὴν σκέψιν μάλιστα κλίσις τῆς πύξσε καὶ ἔρρεπε
πρὸς τὴν μελαγχολίαν. Ἡ ταλαίπωρος μήτηρ τη-
χομῆν ἀενάως διὰ τὴν παραπροσόντην τῆς θυγατρὸς
τῆς, ἀπέθανε παρακαλοῦσα τὴν Κ. Γ. Ζ. νὰ μὴν
ἀποχωρισθῇ ποτὲ ἀπὸ τὴν Ἑρατῶ. Ἐκτοτε λοιπὸν
ἡ γραῖα συζῆ μετ' αὐτῆς εἰς τὸν αὐτὸν οἶκον, ὅπου
ἐβίβασεν ἡ εὐδαιμονία τοῦ θανάτου τοῦ Ἀριστομένου.

Ὁ θάνατος τῆς μητρὸς δὲν ἐλύπησε τὴν θυγα-
τέρα παραπολύ. Καὶ μὲν ἔκλαυσε τὴν ἐπιούσαν ὅτε
δὲν ἐπέστρεψεν αὐτῇ νὰ ἐμῆθῃ εἰς τὸν καιτῶνα ἐν ᾧ
ἀπέθανε, καὶ παρεπονέθη ὅτι τὴν ἀπεμάκρυνον
μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ ὄλους ὄσους ἡγάπη, ἀλλὰ
μετὰ τινὰς ἡμέρας, εἰπόντος τινος ὅτι ἡ μήτηρ τῆς
ἀνεχώρησεν εἰς οὐρανούς·— Ἔγεις δίκαιον ἀπεκρίθη,
ταξειδεύει ὅπως καὶ ὁ Ἀριστομένης.— Ἄλλ' ἐκτο-
τε οὐδὲ τὸ ὄνομα τῆς ἀνέφεραν.

Ὁ πρὸς τὰ μυστηριώδη ἔως τῆς νέας ἀνεπτύ-
σαστο· ἔτι μᾶλλον καθ' ἑκάστην. Ἐνόησε διελέγετο
μόνη εἰς τὸν κήπον ὁμιλοῦσα ταπεινὰ, ὑψόνουσα τὴν
φρονήν, ψάλλουσα καὶ πρῆττουσα ὡς ἂν ἦτο παρὸν
ἀνθρωπὸς τις. Ἐνεδύετο δὲ λευκά, ἐκόσμιε μὲ κυαν-
νὰς ταινίας τὸ στήθος, τὴν κόμην, τὸν πῆλον καὶ
τοὺς βραχιόνας, διότι παιδικὰ τῆς εἰκὸν τὴν ὁποίαν
εἶχε ζωγραφίσαι ὁ Ἀριστομένης, περιστῆνε γυναικῶ
ὄβτω πως ἐνδεδυμένην. Ἄλλὰ ποῖαν σημασίαν ἔ-
βιδεν εἰς τὸ ἐνδυμα τοῦτο; Ἴσως ἐνόμιζεν ὅτι οὕ-
τω πως ἐνδύονται αἰ μεμνηστέμεναί.

Τὴν πέμπτην ὥραν ἐκείτης ἡμέρας, ὄρα καθ' ἣν
ἔμπεδον τὸν θάνατον τοῦ μνηστήρος τῆς, ἐλειποθύμει,
ἢ μᾶλλον καταλαμβάνετο ἀπὸ ὕπνον μαγνητικόν.
Καὶ ἐγένετο μὲν κατ' ἀρχῆς φροντίς νὰ προληφθῇ
ἡ διάθεσις αὐτῆ, ἀλλ' ἔδοξίμαζε τοσοῦτον σφοδρὰν
ταραχὴν, καὶ προσεβάλλετο ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ
τοσοῦτον γέλωτα καὶ τοσοῦτα δάκρυα, ὥστε ἔπαυ-
σαν πᾶσαν προσπάθειαν. Ὁ λήθαργος διήρκει μίαν
ἢ τὸ πολὺ, δύο ὥρας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξύπνω
αἰσθανομένη ὀλιγώτερον τὴν κεφαλαλίαν.

Ὅβτω πως ἔζων καὶ θεῖα καὶ ἀνεψία, μακρυνθεῖ-
σα ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ λησμονηθεῖσαι ἐπὶ τέλους
ἀπὸ αὐτόν. Ἐξήρχοντο δὲ ἀπὸ τὴν οἰκίαν μόνον
ὀσάκις ἐπρόκειτο νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰ Μεγάλια
Μνηματα. Ἀφοῦ ὅμως ἀπάντησαν τὸν Χαρίλαον, ἡ

Ἑρατῶ ἐγένετο, κατὰ τὴν Κ. Γ. Ζ., καὶ ζωηροτέρα
καὶ πλέον φαίδρα, ὥστε ἡ θεῖα τῆς χαίρουσα ἐθεώ-
ρει τὴν μεταβολὴν ταύτην ὡς οἰωνὸν θεραπείας.

— Μὴς τί ἀποδίδετε, ἠρώτησεν ὁ Χαρίλαος μετὰ
τὸ τέλος τῆς διηγήσεως, τὴν τόσῃν μετ' ἐμοῦ οἰ-
κειότητα τῆς; Μήπως εὐρίσκη ὁμοιότητα τινα με-
ταξὺ τοῦ Ἀριστομένου καὶ ἐμοῦ;

— Βεβαίως τὴν πρώτην φορὰν ὅτε σὺς εἶδαμεν,
ἔπρωξε τὸν ἀγκυλὸν μου καὶ μὲ εἶπε χαμηλά·—
Σιωπῆ, νάτος.— Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν μὴ ἐνόησασα
περιεργαζόμενῃ πανταχοῦ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ὅτε
ἤλθετε πλοσίον καὶ σὺς ἔκαμα νεῦμα·—βλέπω, εἶ-
πεν, ὅτι δὲν θέλει νὰ γνωρισθῇ, ἀλλὰ βεβαίως θὰ
ἔλθῃ νὰ μᾶς ἰδῇ. . . Ἐνῶ δὲ ὅπεμακρυνέσθε, ἐ-
πρόσθεσε·— Δὲν σε φαίνεται ὅτι ἀλλάξεν ὀλίγον;
Ἰταξείδουσε τόσῳ πολὺ! . . . Τότε ἐνόησα τί τρέ-
χει· σὺς ἐξέλαθεν ἐντὶ τοῦ Ἀριστομένου, τὸν ὁ-
ποῖον δὲν ἔκλαυσε μόνον, ἀλλ' ἀγαπᾷ τόσῳ πολὺ ὥστε
ἐτρέλλαθῃ.

Ταῦτα εἰπούσα ἡ Κ. Γ. Ζ. ἐκάλυψε τὸ πρόσω-
πον μὲ τὰς χεῖράς της καὶ ἐκλαυσε πικρῶς.

— Τί ἐπιθυμεῖτε ἀπὸ ἐμέ; ἠρώτησεν ὁ Χαρί-
λαος· ἐν μὲ νομίζετε κατὰ τι χρῆσιμον, προστά-
ξετέ με.

Συναπεφασίσθη δὲ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς γραῖας νὰ
ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ Μεγάλια Μνηματα, καὶ νὰ ὑπάγῃ
μάλιστα καὶ εἰς τὸν κήπον τῆς Ἑρατῆς, ἐν αὐτῇ
ἐπιμένῃ πρὸ πάντων δὲ νὰ προσέξῃ μὴ φανε-
ρωθῇ ἡ ἀλήθειά, ἀλλὰ νὰ φέρεται ὡς ἂν ἦτον
αὐτὸς ὁ Ἀριστομένης. Ἐπὶ τούτῳ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ
δηγίας τινὰς.

Τὴν αὐτὴν ἐκεῖνην ἡμέραν ἰδοῦσα τὸν Χαρίλαον
εἰς τὸν περίπατον ἡ Ἑρατῶ, εἶπεν ὅτι τὸν ἐπερί-
μενον εἰς τὸν κήπον τῆς— Ὁ εἰμεθα μόνον, ἐπρόσ-
θεσε, καὶ κυνὴς δὲν θὰ σε ἰδῇ.

Τὴν ἐβδόμην ὥραν ὁ Χαρίλαος εὐρέθη εἰς τὴν οἰ-
κίαν τῆς.

Ἡ οἰκία τῆς Ἑρατῆς ἔκειτο πλοσίον τοῦ περι-
πάτου ἐκεῖνου· τὸ μέτωπον ἔχουσα πρὸς τὴν θάλασ-
σαν, τὴν διασχίζομένην ἀενάως ἀπὸ τοὺς κωπήρεσι
ἐκεῖνοσι καὶ περικόμφοισι μπαριτέδας, καὶ διαποι-
κιλλομένην ἀπὸ τοὺς περιλεύκοις γλάροις, οἵτινες
συμπιεζόμενοι κροῖζουσιν ὑπὲρ τὴν λαίαν αὐτῶν, ἐ-
περικυκλοῦτο κατὰ τὰς δύο πλευράς καὶ τὰ ὀπί-
σθια ἀπὸ δράνας, λάσμουσι, αἰγουλήματα, ῥόδα καὶ
ἄλλα ἐγμισσευόμενα φυτὰ. Τερπνοτάτη ἄρα ἦτο καὶ
ἡ τοποθεσία, καὶ ἡ ὄψις, καὶ ἡ διασκευὴ τῆς οἰκίας
ἐκεῖνης. Ὅτε ἤλθεν ὁ Χαρίλαος, τῆς Ἑρατῆς ὁ λή-
θαργος εἶχε παύσει πρὸ μικροῦ, καὶ σττηριχθεῖσα ἀμέ-
σως ἐπὶ τοῦ βραχιόνος του, τὸν ἔφερον εἰς πυκνὸ-
φυλλὸν μέρος τοῦ κήπου ὑπὸ τὸ ὅποιον ἐκάθησαν.

— Ἐντὸς ὀλίγου, εἶπεν ἡ νέα, ὁ ἀνατελιγὴ ἡ σε-
λήνη· θὰ μᾶς φέρουν γλυκόν, καὶ ἔπειτα παίζομεν
μουσικῶν.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα συνέκρουσεν ὡς παιδίον τὰς
χεῖρας καὶ ἠτένισε τὸν Χαρίλαον.

— Μὲ ἀρέσεις ὅπως εἶμαι; ἠρώτησε· σὲ εἶχα

κατὰ νοῦν ὅταν ἀπεφάσισα νὰ φορῶ τὰς κυανὰς
ταύτας ταινίας.

Ἡ Ἑρατῶ ἦτον ἐκ τῶν γυναικῶν ἐκείνων αἱ ἡ-
ποῖαι φέρουσαι μὲν πῆλον φαίνονται ὀλιγώτερον εὐ-
μορφοί, γυμνὴν ὅμως ἔχουσαι τὴν κεφαλὴν εἶναι χα-
ριστάται. Ὅλα τῆς τὰ κινήματα ἐγένοντο μὲ πολ-
λὴν χάριν, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἦτο γλυκυτάτη καὶ ἐλ-
κυστική. Ὁ Χαρίλαος, διτις βλέπων αὐτὴν συνεκ-
νεῖτο, τὴν εὐρεν ἄρα ὅποια ἦτον ἀληθῶς, δηλαδὴ
ὄραϊαν καὶ πλήρη θεληγῆτων. Ἡ ὁμιλία τῆς εἶχε
ἰδίον τινα ῥυθμὸν γοητεύοντα τοὺς ἀκούοντας· ὁμι-
λοῦσα δὲ, δὲν ἠσθάνετο οὐδεμίαν ταραχὴν ἢ δυσκολί-
αν, ἀλλὰ μόνον ὀσάκις ἐγένετο λόγος περὶ ἀνείρων,
περὶ προνοστήσεων, περὶ οὐρανίων πραγμάτων, ἐξή-
πτετο ἡ φαντασία τῆς καὶ ὁ νοῦς τῆς ἀνεπτέρουτο.

— Ποσάκις σε εἶδα, ἔλεγε πρὸς τὸν Χαρίλαον,
πρὶν σ' ἐξανακῶρω. Τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην κατὰ τὴν
ὁποίαν σ' ἐπρωτοχαιρέτησα, σὲ εἶχα ἰδεῖ εἰς τὸν
ὕπνον μου, διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἀπόρησα ὅταν σε ἀ-
πάντησα.

Ἀπήτησε δὲ νὰ διηγηθῇ τὰς περιηγήσεις του.
Καὶ ἐπειδὴ ἡ γραῖα εἶχε δώσει πρὸς αὐτὸν πληρο-
φορίας τινὰς, κατῴρθωσε ν' ἀπαντήσῃ χωρὶς πολ-
λὴν ἀμυγδαλίαν. Ὅτε δὲ ἐβόησεν εἰς τὸ τέλος, ἀντι-
κόψασα αὐτὸν ἐκεῖνη ἠρώτησε·

— Διὰ δὲ τὴν Νέαν Ἀμερικὴν δὲν μὲ εἶπες τί-
ποτε· δὲν ἐπήγες ἐκεῖ;

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὁ Χαρίλαος ἐταλαντεύθη,
μετὰ ταῦτα δὲ ἀπεκρίθη·

— Ναι, ὄψῃα.
Καὶ σιωπήσας· ἐσκέπτετο πῶς καταλλοτότερον
ν' ἀπαντήσῃ.

— Καταλαμβάνω, ἐπανελάθεν ἐκεῖνη, μ' αἷς ὑ-
πήγες καὶ ἀνεχώρησες· εἰς ποῖον ὄμως τόπον, δὲν
τὸ ἐμάθαμεν ποτέ.

Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐξάλαγγινε (1) τὰς περὶ
τὸ στήθος τῆς ταινίας, καὶ ἠτένιζε τὸν οὐρανόν, ὡς
ἂν ἐξῆτι νὰ ἐνθυμηθῇ τὸ ὄνομα τοῦ μυστηριώδους
τόπου εἰς τὸν ὅποιον εἶχε μεταβῆ ὁ φίλος τῆς. Ὁ
Χαρίλαος ἐφοβήθη τότε μήπως αἰφνιδία τις ἀστρα-
πή τοῦ ἀπολεσθέντος λογικοῦ τῆς δεῖξῃ πρὸς αὐ-
τὴν τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἡ σελήνη, φανεῖσα ἀνωθεν

(1) Τσαλαγγίω λέγει ἡ συνήθεια τὸ τῶν Γάλλων chiffonner.
Ἐάν δὲν ἀπατώμαθα ἡ λέξις σφραγίσται ἐκ τοῦ ἐπιτακτικοῦ μορίου
ζα, καὶ τοῦ ἀρχαίου ῥήματος λαχαίω, παραγομένου ἐκ τοῦ
λαχάω, τοῦ σημαίνοντος τὸν τριγμὸν τοῦ βράσματος, τῆς ἀ-
σπίδος, κτλ., ὅταν αἰχίζονται, καὶ τὸν τῶν ὀσείων (Π. Β, 28,
N, 611, Ψ, 277). Παρὰ τοῖς μεταγενεστέρους ἐσημαίνει πρὸ πάν-
των τὸ μετὰ φόβου συντρέχειν, διατρίβειν, διαβήγγουσαι καὶ τὰ
τοιαῦτα. Οὕτω καὶ ἡμεῖς σήμερον λέγομεν ἀετράλλωσαι τὸ φό-
ρημα του, καὶ ἡ ἐπιτακτικὴ τὸ χατῆ, ἡ τοῦ τὸ ἐξάρωσι,
ποιοῦντος τοῦ ἀνοήτου ἢ τοῦ χάρτην τὸν μὴ μῆνα κατὰ τὸ ἐξ-
λάσσωμα. Τὸ μῆνον ζα μεταβληθεῖσιν ἵσθι εἰς τσα, ἀπα-
τώμεν εἰς λέξις τῆς καθολομένης. Οὕτω λέγομεν τσα α-
χεῖλας, ζα βάλλας, ζα μέγας (ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ)
καὶ, πρὸς τοὺς ἄλλους, τὸ ἀνωτέρω ζα-ρότω, τὸ ὅποιον καθ' ἑ-
μᾶς συντίθεται ἐκ τοῦ ζα καὶ τοῦ ἀρχαίου ῥήματος βήγυμυ,
ὅθεν ῥῶς καὶ ῥόθως καὶ ῥόθος, κτλ.

αὐτὸν λαμπρὰ καὶ μεγάλη, προσέβλεπε τὴν προσο-
χὴν τῆς νέας, ἥτις σπικνοῦσα ἀνέκραξε·

— Δὲν σὲ τὴν εἶχα υποχρεῖθῃ; Ἰδού, ἐφάνη!

Ἦναι καὶ ἔφερε τὸν Χαρίλαον εἰς μικρὴν κίσκεν
ὅθεν ἐφάνιστο ἡ θάλασσα περιλουμένη ἀπὸ τῆς ἀ-
κτινῆς τῆς σεληνῆς· καὶ καθήκασα πρὸ τῶν ποδῶν
του, κατέκλινε τὴν κεφαλὴν, ὡς αἰθῶν παιδίον, ἐπὶ
τῶν γονάτων του.

Εἰς τὴν πρώτην ταύτην ἐπίσκεψιν τοῦ Χαρίλαου
παρακολούθησαν πολλὰ ἄλλα, καθόσον μάλιστα
ἠσθάνετο ἀνεκφραστον ἠδονὴν συνομιλιῶν μετὰ τῆς
ἀξιοτάτου ἐλευθέρου κίσκες, τῆς ὁποίας ὁ νοῦς ἐκδι-
κρίετο βραδείως· μὲν ἄλλὰ μετὰ πικρίας χάριτος·
ἀπὸ τὰ ζοφερὰ νῆρα, δι' ὧν εἶχε κατακαλύψει αὐτὴν
ἡ θλίψις καὶ ἡ ἀπομύνησις. Δὲν ἦτον εὐκόλον πρὸς
αὐτὸν νὰ εἴπῃ ἐν τὴν ἡγάπα, ἢ ἐάν μόνος ὁ οἶκος
εἴλκευεν αὐτὸν εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου. Τοῦτο ἕως
εἶναι βέβαιον, ὅτι δὲν ἐδίωξε πλέον τὸν δικηγόρον
του, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστεῖτο βλέπων περιπελο-
μένην τὴν κληρονομίαν τῆς μακαρίτιδος θείας του.

Ἡ κυρία ὅμως Γ. Ζ. ἐβλεπὼν ἀνίτητος τὴν οἰ-
κειότητα ταύτην, ἀπορούσα ὅσοον θὰ εἶναι τὸ τέ-
λος. Ἀλλὰ τοιαύτη ἦτο ἡ βελτίωσις τῆς υγείας, καὶ
τσαοτή ἡ γαλήνη καὶ ἡ γυρὰ καὶ ἡ ἀναγέννησις
τῆς Ἐρκατῆς, ὥστε ἀναγκάζετο νὰ καταστέλλῃ τὴν
φωνὴν τῆς φρονήσεως.

Ἡ Ἐρκατὴ ἦτο θαυμασία μουσουργός· πολλὰκις
τὸ ἐσπέρας ἔτενε βροχὴς ἢ ἀνέμου ἠναγκάζοντο
ν' ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὸν κήπον, ἐκυμβάλλεζε, ποτὲ μὲν
παίζονσα μελωδίαις τοῦ Μοζάρ, καὶ τοῦ Ροσσίνι,
ποτὲ δὲ τραγῳδοῦσα. Πάντοτε δὲ, καὶ ὁσάκις ἐ-
παίξα καὶ ὁσάκις ἐτραγῳδαί, δάκρυα ἐπιπτον ἀπὸ
τοῦς ὀφθαλμοῦς τῆς. Συνεκινεῖτο δὲ πρὸ πάντων
τραγῳδοῦσα τὸν Ἀποχημισμὸν, ἅμα νομίζω,
τοῦ Schuberl, τὸ ὁποῖον οὔτε κἀν εἶχε προσέξει
μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἀριστομένους. Μόλις τὸ
ἤρχιζε καὶ ἀδάκρυτος, καὶ ἐπὶ τέλους ἐδίωξετο νὰ
τὸ διακόψῃ.

Ἐσπέρας τιὰ κατ' ἦν εἶχε κλαύσει πολύ, κα-
τέβη καὶ ἦλθεν εἰς τὸ μέρος τοῦ κήπου ὅπου κατὰ
πρῶτον εἶχε υποδεχθῆ τὸν Χαρίλαον· τὴν παρα-
κολούθησε δὲ καὶ οὗτος τετραγυμνός. Καὶ κηθί-
σασα ἠτένευε τοὺς ἀστέρας, ἐν ᾧ ὁ ἀνεμος ἐδρόντι-
ζε τὴν κεφαλὴν τῆς μετὰ τὰ χυλῆρα ἀνθὴ τῶν ἰάσ-
μων. Δάκρυα ἐκρέμαντο ὡς μαργαρίται ἀπὸ τὰ μα-
κρὰ ἑλέγχρα τῆς.

— Τί ἔχεις καὶ κλαίεις; ἠρώτησεν ἐκείνος.

— Οὐτ' ἐγὼ δὲν ἠξούρω! . . . Ἐρχονται ἡμέ-
ραι εἰς τὰς ὁποίας τόσο περιλυτός εἶναι ἡ ψυχὴ
μου, ὥστε εἰς ἀνάγκη, πρέπει νὰ κλαύσω διὰ νὰ
ἀνακουρισθῶ.

— Σὲ λυπεῖ ἅπαντα; ἠρώτησεν ὁ Χαρίλαος, τὸν
ὁποῖον ἡ τὸσὶν ἡμέραις θλίψις τὸν ἐλύπει περισσό-
τερον ἢ ὅσον ἐπεθύμει.

— Οὐχί, ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι κἀτι περιμένω . . .
τί ἀγνωστὸν, ὅ,τι ὅμως περιμένω δὲν ἔρχεται, καὶ ἀπελ-
πίζομαι. Δὲν σὲ συμβαίνει ποτὲ τοιοῦτόν τι;

— Ναι, ἀπεκρίθη ὁ Χαρίλαος, ἀλλ' ὅτε μόνον

ἔχω δυστόχημά τι. Μήπως ἔχγες καὶ σὺ τοιοῦτόν;
— Οὐχί· ἡ εὐτυχία τὴν ὁποίαν μὲ ἀπέδωκες μὲ
ἀρκεῖ, καὶ ὅμως γυρίζει εἰς τὸν νοῦν μου κἀτι τι
τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐνθυμηθῶ . . . Σὲ φαίνε-
ται ἵσως παραδόξον. Πιθανὸν ὅμως νὰ μ' ἐνοήσῃς
καλῆτερον ἀπ' ὅσον ἐγὼ ἐννοῶ τὸν ἐαυτόν μου. Σὲ
παρατρεῖ, σὲ γνωρίζω, καὶ ὅμως μὲ φαίνεται ὅτι
ὑπάρχουν δύο Ἀριστομένεις, σὺ καὶ ἄλλος τὸν ὁ-
ποῖον δὲν βλέπω.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ Χαρίλαος ἀνεσκήρτησε.

— Ναι, ἐξηκολούθησεν ἐντόμως ἡ Ἐρκατὴ, ἔχετε
τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας, ὅχι ὅμως καὶ τὸ αὐτὸ
ἦθος . . . ὅταν κλείω τοὺς ὀφθαλμούς, ὁ ἦχος τῆς
φωνῆς σου μὲ εἶναι ἀδιάφορος, ἐνῶ ὁ ἦχος τῆς ἐδι-
κῆς του μ' ἐξωογῆνει καὶ κοιμισμένην . . . Μὲ φαί-
νεται ὅτι τὴν ἀκούω . . . τὴν νύκτα βόλκει εἰς τὴν
ἀίσχην μου.

Καὶ ἦτο μὲν εὐκόλον νὰ ἐξηγήσῃ ὁ Χαρίλαος τὴν
ἀπορίαν τῆς αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἔπρεπεν. Ἀρκεῖ λοι-
πὸν αὐτὴν σιωπήσασα καὶ κρατοῦσαν τὴν κεφαλὴν
τῆς· ἀλλ' ὅμως περιλυτός ἐκλινε πρὸς αὐτὴν καὶ
ἠσπάσθη τὴν κόμην τῆς.

— Πόσον εἶσαι καλός, ἀνέκραξεν ἡ νέα ἀναση-
κώσασα τὴν κεφαλὴν. Βλέπω ὅτι σ' ἐλύπησα· ἀλλὰ
μὴ φοβῆσαι, φίλε μου, σὲ ἀγαπῶ μὲ ὅλην μου τὴν
καρδίαν.

— Κ' ἐγὼ ὁμοίως σὲ ἀγαπῶ, εἶπεν ὁ Χαρίλαος.
Ἀλλ' ἡ κίση κινήσασα τὴν κεφαλὴν·

— Ἀ, εἶπε, δὲν εἶναι τὸ αὐτό! . . . Δὲν ὑπάρ-
χει εἰς τὴν καρδίαν σου ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑπάρχει
εἰς τὴν ἐδικήν μου.

Καὶ ἀσπασάσα μὲ ζωηρότητα μίαν τῶν κυ-
κλῶν ταινιῶν τοῦ στήθους τῆς, καὶ περιτυλίξασα αὐ-
τὴν μὲ πολλὴν χάριν περὶ ἑνα τῶν δακτύλων τῆς·

— Ἰδέ, εἶπεν, εὐκολώτερον εἶναι ν' ἀλλάξῃ χρω-
μα ἢ ταινία αὐτὴ καὶ νὰ γίνῃ ἀπὸ κυκλῆ κόκκινη
καὶ ἀπὸ κόκκινη πράσινη, παρὰ ν' ἀλλάξω ἐγὼ τὴν
ἀγάπην μου.

Ὡς ἂν ἐσπίσθη ἀπὸ σπινθῆρα ἠλεκτρικὸν ὁ Χαρί-
λαος ἐνεγκάλισθη ὅτε ἤκουσε τὰ λόγια τῆς ταῦτα
τὴν Ἐρκατὴ καὶ τὴν εἰλικύσε πρὸς τὴν καρδίαν του·
αὐτὴ δὲ μειδιάσασα κατέκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ
τοῦ ὤμου του, καὶ ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς ψιθυρί-
σασα· — Πόσον εἶμαι τώρα καλὰ! μ' ἔρχεται βρε-
ξις νὰ κοιμηθῶ.

Ὁ Χαρίλαος ἤνοιξε τὰς ἀγκάλας του, καὶ ὡς ἀ-
δελφός ἀγρυπνῶν πρὸς τὴν κοιμισμένην ἀδελφήν
του, ἐπρόσεχε τὴν ἀνάτην ἐκείνην κόρην.

Ὅτε δὲ ἀνεχώρησε τὴν ἐσπέραν, ἠσθάνετο ἀνεξ-
ήγητον ταρχῆν, καὶ ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ζενο-
δοχεῖον, ἠνάψε σιγάρον· καὶ περιεβλεπετο εἰς τὰς
ὁδοὺς τοῦ Σταυροδρομίου. Τί θὰ ἔλεγον οἱ φίλοι
μου, ἐσκέπτετο, ἐάν μ' ἐβλεπον ἀνταλλάσσοντι μὲ
νέαν λόγον· συγγεγραμμένους ὡς ἡ ὁμιλή; Πόσον
δὲν θὰ ἠπόρουν ἐάν ἐμάνθανον ὅτι σέβομαι τὰς ἰε-
πίτας ταινίας τοῦ στήθους τῆς, καὶ ὅτι εἶναι ἀσφα-
λέστεραι καὶ ὅλων τῶν σιδηρῶν θυρῶν καὶ παραθύ-
ρων μὲ τὰ ὁποῖα φυλάττουσιν οἱ ζηλότυποι ἄνθρ-

τὰς γυναῖκάς των, ἢ ὅτι ἡ καρδία μου, καρδία ἀν-
θρώπου τριακονταετούς, πάλαι ὅταν ἐγγίσω ὅ,τι
ἤγγισαν τὰ ἀθῶά τῆς δάκτυλα; Καὶ ἂν τις ἐξ αὐ-
τῶν μὲ ἠρώτα ποῖον θὰ εἶναι τὸ τέλος τοῦ ὠραίου
τούτου μυθιστορήματος, τί ὀ ἀπεκρινόμεν;

Πολλὰ αἰσθήματα εἶχον ἕως τότε διεγερθῆ ἐντό-
της καρδίας τοῦ Χαρίλαου, καὶ φιλικὰ καὶ ἐρωτικὰ
καὶ φιλόδοξα· ἀλλὰ τὸ πρῶν τὴν Ἐρκατὴ δὲν ὠμοί-
ζε πρὸς αὐτὴν ἐκείνων. Δὲν ἦτο μὲν βίαιον καὶ σπου-
δαῖον, ἀλλὰ ζωηρὸν καὶ εἰλικρινές ἂν καὶ ἑσπερῆ
μένον μέλλοντος.

Ἐν τοσοῦτοις αἰ ἐπισκέψεις του ἐγένοντο μικρὸν
κατὰ μικρὸν κωθεσπεριναί· καὶ ἤρχιζον μὲν περὶ τὴν
ἐσθῆμην ὄραν, ἔληγον δὲ τὸ μετονύκτιον. Κατέτρι-
βον δὲ τὸν καιρὸν διαλεγόμενοι, περιπατοῦντες, ὁ-
νειροπολοῦντες καὶ μουσικουόμενοι. Ἡ Κ. Γ. Ζ., κα-
θημένη ἐπὶ μεγάλου σκιμποδος, ἀνεγίνωσκεν ἢ ἐ-
κείτοι, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπεκοιμᾶτο. Ὁ διάλογος ἐγί-
νετο τότε ταπεινότερα τῆ φωνῆ διὰ νὰ μὴ τὴν ἐξυ-
πνίσωσιν. Ὅτε δὲ ἤρχετο τὸ τέλος τῆς συνακυστρο-
φῆς, ἡ Ἐρκατὴ φιλοῦσα καὶ τὰς δύο τῆς παλαιᾶς
διέκοπτε τὸν ὕπνον τῆς. Ἡ γυρὰ ἤνοιγε τοὺς ὀφ-
θαλμούς, καὶ ἐκείνη βοηθοῦσα αὐτὴν ὅπως σπικνοῦ-
— Ἀς ὑπάγωμεν, θεία μου, ἔλεγε μειδιῶσα, νὰ
κοιμηθῶμεν ὁ Ἀριστομένους ἀνεχώρησεν.

Ἐνῶ μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπροεγύετο ὁ Χαρίλαος
ἐμβὰς δρομαῖος ὁ δικηγόρος του·

— Σὲ συγχαίρω, ἀνέκραξεν, ἐνικήσωμεν! Ἐλ-
πίζω ὅτι περὶ τὸ τέλος τῆς ἐβδομάδος θὰ ὑπογρά-
φωὺν τὰ ἔγγραφα.

— Τὸ ἐλπίζεις; ἠρώτησεν ὁ Χαρίλαος καταβλη-
θεῖς, διότι, ὡς ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης, τὸν ἐλύπησε
μᾶλλον ἢ χαροποιᾶ εἶδῃσις. Μετὰ τὴν ἀπόκλισιν
τῆς κληρονομίας δὲν εἶχε πλέον λόγους διὰ νὰ πε-
ρατεῖν τὴν διαμονὴν του ἐν Κωνσταντινουπόλει·
παρακάλεσε λοιπὸν τὸν δικηγόρον νὰ φροντίσῃ νὰ
γείνωσιν ὅλα κατὰ τάξιν, ὥστε νὰ μὴ ἀναγκασθῇ
νὰ ἐπανεέλθῃ πλέον ἐντοῦθα.

— Ἰδὲ, ἐπρόσεξε, νομίζετε ὅτι εἶναι διὰ τοῦ-
το ἀνεγκλίον νὰ μένω εἰσέτι ἡμέρας τινάς, μένω
εὐχαριστώ.

Τὸ δ' ἐσπέρας ἐπαραβῆ ἡ περιλυτός εἰς τὸν κή-
πον· μόλις δὲ εἰσῆλθε καὶ ἡ Ἐρκατὴ λαβοῦσα τὰς
χεῖράς του·

— Ἀναχωρεῖς; ἀνεφώνησε.

— Ποῖος σὲ τὸ εἶπεν, ἠρώτησεν ἐντόμως ὁ Χα-
ρίλαος.

— Κανείς, ἀλλὰ τὸ ἠξούρω.

Εἶπε καὶ ἔφερε τὰς χεῖρας πρὸς τὴν κεφαλὴν, ὁ-
πως συνείθιζεν ὁσάκις ἐπαύσε.

— Μία φωνὴ μὲ τὸ εἶπε τὴν νύκτα. Πλὴν τοῦ-
του τὸ προσθανόμενον ἀφοῦ σ' ἐπρωτοεῖδα. Δὲν πρέ-
πει πάντοτε ν' ἀναχωρῇ τις;

Καὶ ἐφάνη ὑπὲρ ποτε προσηλωμένη εἰς τὴν ἰ-
δέαν ταύτην τῆς ἀναχωρήσεως.

— Ναι, ἐξηκολούθησεν ὡς ἂν ὠμίλει κατ' ἐαυ-
τὴν, πρῶτον ἀνεχώρησεν ὁ πρῶτος Ἀριστομένους, ἔ-

πειτα ὁ δεύτερος· ὅλοι ἀναχωρῶν κ' ἐγὼ μένω μόν-
ον! Πόσον μὲ λυποῦν αὐταὶ αἱ ἀπουσίαι!

Καὶ ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα δάκρυα ἔβρεον ἀπὸ τοῦς
ὀφθαλμοῦς τῆς· ἐστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς οὐρανόν,
ἤκουσε τὸν ζέφυρον ψιθυρίζοντα εἰς τὰ φύλλα, καὶ
μειδιάσασα μειδιάμα θλιβερόν·

— Καὶ ὁ ἀνεμος κλαίει, εἶπεν.

Ἀεῖσα δὲ τὸν Χαρίλαον περιῆλθε μόνη καὶ τα-
χυπετοῦσα εἰς τὸν κήπον. Οὗτος δὲ, ἂν καὶ ἠθελε
νὰ τὴν παραμυθίσῃ, φοβούμενος ὅμως μὴ ψευσθῇ,
ἢ μὴ, λέγων τι ἀνύστα, αὐξήσῃ ἐτι μᾶλλον τὴν
ταρχῆν τῆς, δὲν τὴν παρακολούθησε.

Μετὰ μικρὸν δὲ ἐπανεβλήθη·

— Ἐπειδὴ ἀναχωρεῖς, εἶπε, θὰ σὲ δώσω τὴν
εἰκόνα μου, ἢ ὁποῖα ἐξωγραφῆθῃ πρὸς δύο ἐτῶν ὅ-
τε ἐνθυμώμενη· εἶναι μικρὸν ἐγκόπιον, καὶ, ὡς
λέγουσιν, μὲ ὁμοιάζει πολύ. Μὲ ὑπόσχουσαι νὰ μὴ
τὴν ἀποχωρισθῆς ποτέ;

— Σὲ τὸ ὑπόσχομαι, ἀπεκρίθη ὁ Χαρίλαος.

— Πρόσεξε καλὰ· ἐν τὴν χάσῃς ἢ τὴν δώσῃς,
θὰ τὸ αἰσθανθῶ καὶ θὰ ἀποθάνω.

Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τὴν φωνὴν καὶ τὴν λάμψιν τῶν
ὀφθαλμῶν τῆς ἐφάνετο ὅτι ἐπύρασεν, ὁ Χαρίλαος
ἔλαβε τὴν χεῖρά τῆς καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο φλογερὰ.
— Διὰ τί εἶσαι τόσο ταρχυμένη; ἠρώτησε προσπα-
θῆσας νὰ μειδιάσῃ. Νομίζεις ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀν-
θρώπου κρέμαται ἀπὸ μίαν εἰκόνα;

— Ἀ! ἀπεκρίθη ἐκείνη, εἶναι πράγματα τὰ ὁποῖα
δὲν ἠξούρεις, εἶχα ὠραῖαν εἰκόνα τοῦ Ἀριστομέ-
νου· κατ' ἐκάστην προεῖαν τὴν ἐκαλλομένην, ὡς
νὰ ἦτον αὐτὸς παρὸν διὰ νὰ μὲ ἀκούσῃ καὶ νὰ μὲ
ἰδῇ· μίαν ἡμέραν τὴν ἡμέρα μουσικουμένην κατὰ γῆς,
ἢ καρδία μου ἐπάγωσε, καὶ φρικτὸν προαἰσθημα
μὲ κατέλαθεν. Ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὥραν δὲν μὲ ὠμί-
λησαν πλέον δι' αὐτόν, καὶ ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὥραν
ἔχω τὸν πόνον τῆς κεφαλῆς, ὁ ὁποῖος δὲν μὲ ἀρί-
νει σχεδὸν ποτέ. Πιθες καὶ ὅμως; δὲν ἱατρεῖσθαι.

Καὶ ἄρασα τὸν Χαρίλαον ἐτρεψε καὶ ἔβρεεν ἐγ-
κόπιον κρεμῆμενον ἀπὸ κυκλῆν ταινιῶν. — Ἰδού, εἶ-
πε, λάβε το. Δὲν ἔχω πλέον τὸ αὐτὸ μειδιάμα,
ἀλλ' ἡ καρδία δὲν ἀλλάζει. — Καὶ ἐκρέμασεν εἰς
τὸν λαμπὸν του τὴν εἰκόνα.

Ὅτε δὲ ἀνέβησεν μετὰ μικρὸν εἰς τὴν αἰθυσαν,
μόνον ὠχρότης ἐσώζετο εἰς τὸ πρόσωπόν τῆς. Καὶ
ἀνοίξασα τὸ κύμβαλον ἐπαῖξε κατ' ἀρχὰς μὲν βρα-
δέως, ἔπειτα δὲ μὲ ζωηρότητα, καὶ ἐτραγῳδῆσε τὸ
Verganno a te soil' aure τοῦ Λουίτζου μὲ τοιαύ-
την ζέσιν, ὥστε ἐφάνη πρὸς τὸν Χαρίλαον ὅτι τότε
πρῶτον ἤκουε τὴν φωνὴν τῆς. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ
θεία τῆς προσεβλήθη ἀπὸ τὴν μεταβολὴν καὶ ἀφεῖ-
σα τὸ βιβλίον· — Νομίζω, εἶπε κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν
Χαρίλαον, ὅτι ἐπανερχεται τὸ λογικὸν τῆς.

— Φεῦ! ἀπεκρίθη μὲ ῥαγὴν χαμηλὴν, καὶ ἐγὼ
νομίζω ὅτι ἡ ψυχὴ μου μὲ ἀρίνει.
Εἶναι δύσκολον νὰ μαντεύσωμεν τί θ' ἀπεσπάζει
ὁ Χαρίλαος ἐάν δὲν ἐλάβημεν μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐ-
πιστολὴν φίλου του λέγουσαν ὅτι ἐάν δὲν ἐπιστρέψῃ
τὸ ταχύτερον εἰς Ἀθήνας κινδυνεύει νὰ στερηθῇ ε-

λαν του την περιουσίαν. Ἀπεράσισε λοιπόν ἡ ἀναχωρήσῃ ἀφοῦ μάλιστα ἡ Βρατώ τὸ ἐγγώριζεν. Ἐάν κατὰ δυστυχίαν ἔμενε πιτωγός δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ ζητήσῃ εἰς γάμον τὴν πλουσιωτάτην ἐκείνην νέαν. Πλὴν τούτου, ἦτο πρόπον ἡ ἀπατήσῃ τὴν ταλλίπυρον νέαν νυμφεύμενος αὐτήν ἀντὶ τοῦ Ἀριστομένους; Ἦλθε λοιπόν εἰς τὸν κήπον ἀπόφρασιν ἔχων νὰ ἀναγγεῖλῃ ὅτι θὰ ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπιούσαν.

Φοβούμενος μὴ, παρερχομένης τῆς ὥρας, μεταμεληθῆ, ἦλθεν εἰς τὸν κήπον πρὸς τῆς ὀρισμένης, καὶ εἶρε τὴν Βρατώ μὴ ἀνανήψασαν εἶτι ἀπὸ τὸν συνήθη λήθαργον. Συνελθούσα δὲ ἀνηγέρθη μὲ ὄρημν καὶ ῥηθίσαι εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Ἄ! ἀνερώνησεν, ἤξευρα ὅτι ὁ ἀναχωρήσας, ἀλλὰ δὲν ἐπίστευα τόσον γρήγορα.

Ὁ Χαρίλαος ἀπέθεσεν αὐτὴν εἰς σκίμπος, ὅπου ἐκθήσῃ στριψίκα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου του. Ἦσθάνετο δὲ οὕτως ἀλλεπαλλήλους καὶ ἠρμητικούς τοὺς παλμούς τῆς καρδίας της.

— Ὑγίαινε λοιπόν! ἀνέκραζεν ἐπὶ τέλους, ὦρα σου καλή!

— Θα ἐπιστρέψω, εἶπεν εὐθὺς ὁ Χαρίλαος, καὶ θὰ ἐπιστρέψω γρήγορα.

Ἐκείνη ἤμως ἀνετίσασα αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτὴ καὶ κινήσασα τὴν κεφαλὴν.— Σὺ; ποτέ; ἀνεφώνησεν ἐντόμως.

— Καὶ διὰ τί νομίζεις ὅτι θὰ σὲ λησμονήσω; — Δὲν ἤξεύρω ἂν θὰ μὲ λησμονήσῃς, ἀλλὰ βέβαια δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς.

Καὶ ἐνώπιον περὶ τὰ γόνατα τῆς χειρὸς καὶ νεύσασα πρὸς τὸ στήθος τὴν κεφαλὴν, ἐβυθίσθη εἰς λογιωμούς.

Ὁ δὲ Χαρίλαος ἐσκέπτετο ἂν δὲν ἔπρεπε νὰ λησμονήσῃ τὰς Ἀθήνας, ἢ ἀφισέρωσῃ τὸν βίον του εἰς τὴν ἀξιολύπητον ἐκείνην νέαν, νὰ τὴν φέρῃ εἰς τινὰ ἐρημίαν, καὶ νὰ τὴν συζευχθῆ, προσπαθῶν διὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν περιποιήσεων νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ λογικὸν της ἀλλ' ἡ Βρατώ ἀγαποῦσα αὐτὸν ἠγάπα ἄλλον.

— Τούλάχιστον, εἶπεν ἡ νέα, ἀγάπα με πάντοτε. Τοῦτο μὲν εἰς σὲ δὲν εἶναι πολὺ δύσκολον, ἐμὲ δὲ θὰ ὠφελῇ.

Καὶ λαβούσα ψαλίδα ἔκοψε τὰς λευκὰς ταινίας τῆς ἐσθῆτός της, καὶ εἶπεν.

— Ἀφοῦ ἀναχωρήσῃς, κανεὶς πλέον δὲν θὰ μὲ ἰδῇ φέρουσαν τοιαύτας ταινίας... Μὲ φαίνεται ὅτι εἶμαι χήρα.

Ἡ κυρία Δ. Ζ. ἐξήλθε τῆς αἰθούσης διὰ νὰ μὴ ἰδῇ ἢ ἀνεψιά της ὅτι κλαίει.

— Ὁμιλεῖς, εἶπεν ὁ Χαρίλαος, ὡς νὰ ἦτον παρωμένον νὰ μὴν ἐνταμιωθῶμεν πλέον καὶ ἄλλως ἂν ἐπιστρέψω, τί θὰ εἶπῃς;

— Ὡ! τότε, ἀπεκρίθη σκιρτώσα, θὰ μ' εὖρης φέρουσαν τὸ λευκὸν μου φόρεμα καὶ τὰς κυανὰς ταινίας... Σὲ τὸ ὑπόσχομαι.

Ἦλθε τέλος πάντων ἡ ὥρα τοῦ χωρισμοῦ, τὴν ὁποίαν ἐφοβεῖτο εἰς ἄκρον ὁ Χαρίλαος. Ἀλλ' ἡ Βρατώ ἐράνη γενναίαν τὸ πρόσωπόν της μόνον εἶ-

χε θανάτου ὠχρότητα. Ὅτε ἔρθασαν εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου, περιέσφιγγεν αὐτὸν περιπαθῶς εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ πλησιάζας τὸ στόμα εἰς τὸ ὠτίον του.— Μὴ χάσῃς, εἶπε, τὴν εἰκόνα! Ὑγίαινε!

Καὶ ἀφείσα αὐτὸν ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὸν κήπον. Ἐκεῖνος δὲ παρατήρησας διὰ τῶν κιγκλίδων εἶδε τὴν λευκὴν της ἐσθῆτα ἀπερχομένην διὰ τῶν δένδρων καὶ μετὰ μικρὸν δὲν τὴν εἶδε πλέον.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας ἐνησχολήθη εὐθὺς εἰς τὰς ὑποθέσεις του. Πλὴν τούτων οἱ φίλοι, αἱ ἀρχαῖαι ἔξεις καὶ σχέσεις ἐσθεσαν τὴν μνήμην τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Δὲν λέγω ὅτι ἐλησμόνησε τὴν Βρατώ, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχον πάντοτε οἱ αὐτοὶ λόγοι οἱ ὁποῖοι τὸν παρεκίνησαν νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτῆς.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας, περὶ τὸ ἐσπέραι, ὅτε συνειθίζε νὰ ἐπισκέπτεται τὸν κήπον καὶ νὰ βλέπῃ τὴν Βρατώ τρέχουσαν πρὸς αὐτὸν καὶ μειδιῶσαν, ἠσθάνετο λύπην καὶ πόθον. Πολλάκις λαμβάνων ἀνὰ χεῖρας τὴν εἰκόνα της τὴν κρητίζει, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν ἠσπάζετο ὡς νέος ἐκασαστής. Ἀλλὰ μετὰ τινὰ χρόνον τὸ αἶσθημα ἐξησθάνησε, καὶ ἐπὶ τέλους τὴν ἐλησμόνησε, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ ἀπίστου τῶν ἀνδρῶν φύλου καὶ τὸ χειρότερον, ἔδωκε τὴν καρδίαν του ἀλλαχοῦ. Ἰδοῦσα ποτὲ ἡ νέα φίλη του τὸ ἐγκόλιον ἠθέλησε νὰ μάθῃ τίνας ἦτο ἡ εἰκόνα καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἠρνεῖτο νὰ τὸ φανερώσῃ, ὀργισθεῖσα ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὴν ἐστίαν. Αὐτὸς ὅμως ὀργήσας τὸ ἀπέσυρε καὲν ἐν τοσοῦτω ὀλίγον περὶ τὸν γύρον, καὶ μετ' ἀληθοῦς ἀγανακτικῆς κατέλιπεν αὐτήν.

Ὡς κύματα χειμάρρου πρὸ πολλοῦ πεφραγμένα ἀνενοώθησαν καὶ συνεπίεσθησαν εἰς τὴν καρδίαν του τὰ περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει φίλης αἰσθημάτων του. Δύο δὲ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἔλαθε τὴν ἐφεξῆς ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἀποσφραγίσας ἐντρομος ἀνέγνω ταῦτα.

« Ἡ Βρατώ πρὸς τὸν φίλον αὐτῆς Ἀριστομένην. Ἔμειν πολλὰ ἀσθενῆς καὶ νομίζω ὅτι ὁ ἀποθάνω. Ἐάν ἐνθυμηθῆσαι ἐκείνην ἢ ὅποια τόσον σὲ ἠγάπησέ, σπεῦσον νὰ ἔλθῃς θὰ λυπηθῶ ἂν ἀποθάνω χωρὶς νὰ σ' ἐναγκαλισθῶ. Ἐάν ἀποθάνω χωρὶς νὰ σὲ ἰδῶ, ἡ καρδία μου σὲ στέλλει τὴν τελευταίαν πνοήν της. »

Ταῦτα ἀναγνούς ὁ Χαρίλαος ἀπελιθώθη, ἐνθυμηθεὶς μάλιστα ὅσα ἔλεγεν ἄλλοτε αὐτῇ ἡ Βρατώ περὶ τῆς μυστηριώδους ἐπιφόνης τῆς εἰκόνας.— Δὲν θὰ τὴν ἰδῶ πλέον! δὲν θὰ τὴν ἰδῶ πλέον! ἔκανε λαμβάνων περιπτυσσόμενος τὴν ἐπιστολήν.

Τὸ ἐσπέραι αὐτὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔξω φρενῶν. Ἐάν ἀπῆντα τὴν ῥίψασαν τὴν εἰκόνα εἰς τὸ πῦρ θὰ τὴν ἐφόνευε, τοσοῦτον εἶχε πεισθῆ ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τοῦ κινδύνου τῆς Βρατῆς. Ἀμα ἀποθιδάσθεις εἰς Γαλατῶν ἀνέβη εἰς τὸ Σταυροδρόμιον, καὶ ἔδρομεν εἰς τὸν κήπον. Διαβαίνων δὲ πλησίον τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀκούσας ψαλλομένην νεκρώσιμα

Ἐκποδύθων, ἀνεφρίξεν βίαιος φοβηθεὶς μὴ ἀπέθανεν ἢ φίλη του.

Ἐαχύνων δὲ τὸ βῆμα ἔρθεσε τέλος πάντων εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου, τὴν ὁποίαν τοσάκις ἐκρούσε χαιρών. Βισελθὼν δὲ καὶ ἰδὼν τὸν κήπον ἔρημον ἀνέβη εἰς τὴν οἰκίαν.

— Ἄ! κίριε! ἀνεφώνησε γέριον ὑπερέτης, ἀναβῆτε γρήγορα.

Καὶ ἀνέβη τρέμων τοὺς πόδας διότι, ἠγνῶσι ἂν ἔμελλε νὰ παρασταθῇ εἰς τὸν θάνατον ἢ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς φίλης του.

Βισελθὼν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς ἀσθενούς, εἶδε φρικτὸν θέαμα ἢ ταλαίπωρος νέα ἦτον ἐξηπλωμένη τὰς χεῖρας ἔχουσα συνεσταυρωμένης καὶ τὴν ὄψιν κατὰλευον ὡς κηρίον... ἡ θεία της ἔκλαιεν. Ἰδρῶς θανάτου περιέχυσε τὸν Χαρίλαον.— Ἀπέθανεν; ἠρώτησεν.

— Ἄ! ἀπεκρίθη ἡ γραῖα εἰς σὲ μόνον ἔχομεν ἕλας μὰς τὰς ἐλπίδας.

Ἰκνοήσας λοιπόν ὅτι ἡ νέα ζῆ, ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην καὶ ἐγονάτισεν. Ἔμεινε δὲ ἀκίνητος ἐπὶ τινὰ ὥραν ἀτενίζων τὴν ψυχορραγοῦσαν καὶ ἀδυνατῶν καὶν λέξιν νὰ προφέρῃ.

Ἡ Κ. Γ. Ζ. διηγήθη τότε ὅτι πρὸ ἐνός ἢ δύο μηνῶν ἔπαυσε μὲν συχνότερον κεφαλαλγίαν ἢ ἀνεψία της, ἀλλὰ συμπτώματα ἐπικίνδυνα δὲν εἶχεν ἔτι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Χαρίλαου οὔτε διὰ θύσιν ἀλλ' οὔτε βίαιον μετέβαλε δὲν ἐμειδία μόνον ὡς ἄλλοτε, καὶ τὸ ἐρόθημα τῶν παρειῶν της ἐξηλείφθη ὡς ἂν πρέλαθεν αὐτὸ μετ' ἑαυτοῦ ὁ ἀποδημησῆς φίλος της. Ἐτραγώδει συχνάκις καὶ περιεφάετο πολὺ, εἰς τὸν κήπον μάλιστα, ὅπου ὀμίλει ἐνίοτε μόνη. Ὁσάκις ἐκρούετο ἡ θύρα ἀνεσπείρωται καὶ ἀνεσπείρωντο διὰ νὰ τρέξῃ καὶ ἀνοίξῃ, ὅπως συνειθίζεν ὅτε ἤρχετο ὁ Χαρίλαος ἀλλ' εὐθὺς ἐκαθίστατο κινεῖσα περιλυπητὴ τὴν κεφαλὴν. Ἐάν ποτε ἔλεγεν ἡ θεία της ὅτι θὰ ἐπέστρεψεν ὁ Χαρίλαος, αὐτὴ τὴν ἠτένιζε μὲ βλέμμα τοσοῦτον τεθλιμμένον, ὅσπερ δέκοντε παρρηθῆς τὴν ὀμιλίαν. Ἐπ' ἐσχάτων ἐκένετοι μὴ σπυρδῶν ἐπὶ λευκῆς ταινίας διὰ κυανῆς μετὰ τῆς τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα Χ καὶ Π.— Κεντῶ, εἶπε πρὸς τὴν θείαν της ἀλλοκότως μειδιάσασα, τὴν νυμφικὴν μου ζώνην νὰ τὴν δώσῃς εἰς αὐτὸν ἂν τὴν ζητήσῃ. Ἐκένετοι δὲ πάντοτε ὑπὸ τ. ν. ἀναδεδρόδα ὅπου ἀνέμνε καθ' ἐσπέραι τὸν φίλον της.— Ἰδέ, ἐπρόσθεσεν ἡ γραῖα δείξασα τὸ κέντημα ἐπ' οὗ ἦτο καὶ ἡ βελόνη, τὸ ἔδεν εἶναι ἀκόμη τελειωμένον.

— Προῖον τινὰ, ἐξηκολούθησεν ἡ Κ. Γ. Ζ. ἡ κοῦσα αἰφνης δυνατὴν φωνὴν καὶ ὄρασε εἰς τὴν αἰθουσαν, ἦρα τὴν Βρατώ ἐξηπλωμένην, κἀτω χιον, ψυχρὴν καὶ ἀνασθῆτον. Μετατρέχων αὐτὴν εἰς τὸν κοιτῶνα της καὶ μὲ πολλὴν δυσκολίαν κατάρθωσάμενος νὰ ἀνακαλέσωμεν τὰς αἰσθήσεις της. Ἰκίτησε χαρτίον καὶ κονδύλιον, σ' ἔγραψεν ἐπιστολήν, τὴν ἐσφράγισα, τὴν ἔστειλεν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἐπλαγίσασεν, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἔκτοτε δὲν ὀμίλησεν ὁ δὲ ἰατρός δὲν κατῴρθωσε

νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασιν της. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κοιτεται ὅπως τὴν βλέπεις, χωρὶς νὰ ἠξεύρωμεν ἂν ζῆ ἢ ἂν ἀπέθανεν.

Ὁ Χαρίλαος ἤκουε ταῦτα ἄφωνος μὲν δὲ δυναθῆς νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Κ. Γ. Ζ. ποῖαν ἡμέραν καὶ ὥραν συνέβη ἡ πρώτη λειποθυμία τῆς νέας, ἔμαθον ὅτι ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα ἦσαν αὐταὶ ἐκεῖναι καθ' ἃς ἐρρίφθη το ἐγκόλιον εἰς τὸ πῦρ.

Ταῦτα ἀκούσας ἐσηκώθη κλονούμενος καὶ ψιθυρίζων.— Μὲ εἶπεν ὅτι ὁ ἀποθάνη.

Καὶ χωρὶς νὰ αἰσθάνεται τί πράττει, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ σώματός της, ἔκλαισε, περιεπτύχθη καὶ κατεφίλησεν αὐτήν, καὶ ὡς πρῶτον τὴν παρακάλει νὰ μὴν ἀποθάνη. Ἐνῷ δὲ ἀνηγκάλιζετο αὐτήν, ἠσθάνθη ἐλαφρὰν πνοὴν εἰς τὰ χεῖλη του. Καὶ ἀνακυρτήσας.

— Ζῆ! ἀνέκραζεν.

Ὁ ἰατρός προσκληθεὶς τότε, εἶρε μεταβολὴν τινὰ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀσθενούς.— Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας της, εἶπεν, ἀκούονται περισσώτερον τὸ πᾶν κρέμαται ἀπὸ τὴν γεννησομένην κρίσιν μετὰ τὸν λήθαργον.

Πρὸς τὸ ἐσπέραι ἡ ἀσθενῆς ἠνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ στρέψασα τὸ βλέμμα πανταχοῦ εἶδε τὸν Χαρίλαον; καὶ τείναςα τὴν δεξιὰν πρὸς αὐτὸν ἔρχισε νὰ κλιεῖ.

— Ἐσώθη, εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Μὴ μὰς ἀφήσῃς πλέον, εἶπεν ἡ γραῖα κρατούσα τὴν χεῖρα τοῦ Χαρίλαου.

Ἀλλὰ δὲν ἤρκει μόνη ἡ ὑγεία τοῦ σώματος, ἔπρεπε νὰ δοθῇ καὶ ἡ ὑγεία τοῦ νοῦς εἰς τὴν ἀσθενῆ ἢ ἡ ἀνάβρωσίς της ὑπέρχε πολυχρόνιος καὶ ἀπῆται πολλάκις περιποιήσεις διότι ἡ ἀσθενεία της ὑπέρχε τοιαύτη, ὅστε τὰ ἀποτελέσματά της δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξαλειφθῶσιν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Ἢ μεγίστη εὐαισθησία τῆς Βρατῆς εἶχε γενεὴ μεγαλιτέρη καὶ τὴν ἐλαφρὰν τρέμουσαν ἢ ὠχρότητα καὶ κατὰ τὴν ἐλαχίστην συγκίνησιν εἶχε γενεὴ μισθῶν τῆς ὁποίας αἱ καρδιὰ ταρασσονται καὶ ἀπὸ τῶν ἐλαφρότερον ζέφυρον. Ὁ Χαρίλαος, ὅστις κατέτριβεν ὄλον του τὸν καιρὸν πλησίον της, παρετήρησεν ὅτι ἠσθάνετο ἀπυρνήθη ἀνησυχίαν τὴν εὐρισκε πολλάκις κρατούσαν τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας, ἀκίνητον καὶ σκεπτομένην, ὡς ἂν ἐγένετο ἐντὸς τῆς καρδίας της παράδοξός τις ἐργασία ἔβλεπεν, ἔλεγεν αὐτὴ ἡ ἰδίη, ἐντὸς ἑαυτῆς, καὶ ἀνέλυε τὰ ἄνευρά της διὰ νὰ ἀνακλιθῇ τι πραγμασιόν.

— Ἠλέπιον ἐνίοτε εἶπέ ποτε, σπινθῆρας, ἀλλ' ὄχι καὶ φῶς οἱ σπινθῆρες σβύνουν καὶ ἐπανάρχεται τὸ σκότος.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀναρρώσεώς της, δὲν ἤθελε νὰ χωρισθῇ διόλου ἀπὸ τὸν Χαρίλαον διότι ἐφοβεῖτο μὴ ἀναχωρήσῃ καὶ πάλιν. Ἠναγκάλιζετο δὲ οὕτως νὰ μεταχειρίζεται ἐνίοτε καὶ πανουργίαν, διὰ νὰ τὴν καταπέσει ἢ ἀφήσῃ τὴν χεῖρά του, τὴν ὁποίαν ἐκράτει ὡς ἐν φυλακῇ. Διὰ τοῦτο ἡ θεία της ἐνόμισε καλὸν νὰ παρασκευάσῃ τὸν θάλαμον εἰς τὸν ὁποῖον κατέλυεν ἄλλοτε ὁ Ἀριστομέ-

νης, μὴ ἀνοιγθέντα πώποτε μετὰ τὸν θάνατόν του.
— Ἐτοίμασα, εἶπε πρὸς τὴν ἀνεψιάν της, τὸν πρᾶσινον ὠδάμον, ἔβαλα ἀνθή καὶ φανούς εἰς αὐτόν· ἡμπορεῖ ἀπὸ σήμερον νὰ κοιμηθῇ.

Ἄλλὰ παραδόξως πως ἀντὶ νὰ εὐχαριστήσῃ ἡ Ἐρατώ, ἔδειξε δυσχερέσκαιαν· ἀλλ' οὕτε ἐπέμενε πλέον εἰς τὸ νὰ κοιμᾶται εἰς τὴν οἰκίαν της ὁ Χαρίλαος. Ὅτε ἤκουσε τὸν πρᾶσινον ὠδάμον, τὸ μέτωπόν της συνοφρυώθη, καὶ με ζωρότητα τὴν ὄποιον πρὸ πολλοῦ δὲν εἶγεν, ἀνέβη εἰς τὸ ἀνάκτορον πύργου, ἔκλεισε τὴν θύραν τοῦ θαλάμου, καὶ ἐπῆρε τὸ κλειδίον. Καταβάσασα δὲ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Χαρίλαον καὶ εἶπε.— Καλὸν αὐρίον.

Καὶ ἰσχυρῶς μὲν καὶ ἔβλεπεν αὐτὸν μετὰ τὴν αὐτὴν διαρότητα, ἀλλὰ δὲ ἐπροσπάθει πλέον νὰ τὸν κρατῇ εἰς τὴν οἰκίαν της.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλα τις μεταβολὴ ἐγένετο· δὲν τὸν ὠνόμαζε πλέον Ἀριστομένην, οὕτε Χαρίλαον, ἀλλὰ φέρεται τὸ ἀρίστον τοῦτο ἐπίθετον ἐδείκνυε τάχα ἀμφιβολίαν ἢ τὸν ἄμυδρόν ἐκεῖνο φῶς τὸ προαναγγέλλον τὴν ἀγῆν καὶ προηγουμένον τῆς ἡμέρας; Ὁ Χαρίλαος τὸ ἠλιθίως μὲν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα εἰσεῖναι νὰ τὸ πιστεύσῃ. Ἐροδοῦτο μάλιστα μήπως, ἐπαναρχομένου τοῦ φωτός, εἰς τὸν νοῦν τῆς οἰκίας τοῦ, τὴν στερομένην διὰ παντός.

Ἡ Ἐρατώ ἐξήγησέ ποτε νὰ ἴδῃ τὸ ἐγκόλιον καὶ παρατηρήσασα τὰ ἔργα τοῦ πυρός, εἶπε·

— Τώρα ἐνοῶ διὰ τί ἀβρόστισα.

Καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸ χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσιν.

Ἄλλοτε, εὐρισκαμένη εἰς τὸν κῆπον μετὰ τοῦ Χαρίλαου, ἐστράφη εἰς τὸν βραχίονά του καὶ περιήλθε μετ' αὐτοῦ. Ἀεττὸν ἐρύθημα συνεχέρα τὴν ὀχρότητα τῶν παρειῶν της, καὶ εἰς τὸ μέτωπόν της εἶχον ἀναγεννηθῆ καὶ χάριτες τῆς νεότητος καὶ τῆς υγείας. Κοίωπα δὲ καὶ ἔδρεπε κατ' ὄψιν ἀνθή, ἄφου δὲ κατήρτισεν ἀνοδοδέσμη ἀνεστέναξαι καὶ εἶπε·

— Πόσα ἀνθὲ ἐσύναι ἐπὶ ζωῆς μου! . . . αὐτὰ δὲν εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἠγάπων χθές, καὶ τὰ αὐριανὰ δὲν θὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀγαπῶ σήμερον.

Καὶ ἀτενίζουσα τὴν ἀνοδοδέσμη, ἐφαίνετο ζήτοῦσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν λύσιν τῶν λογισμῶν της· μετὰ δὲ ταῦτα στραφεῖσα πρὸς τὸν Χαρίλαον·

— Τί γίνονται τὰ ἀνθὲ τοῦ παρελθόντος χρόνου; ἠρώτησε.

— Παραίνονται, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος.

Τότε προσελώσασα γλυκὴ καὶ ἰλιάρδον τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ·

— Ναί, ἐπανελάβε, παραίνονται· δὲν ἐπιστρέφουν πλέον τὰ ἴδια, εἶναι ἅμεις πάντοτε ἀνθὲ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ της κιννοβόλησαν ἀφῆνης, καὶ λαβούσα τὴν χεῖρα τοῦ Χαρίλαου.— Ὡς καὶ σύ, εἶπεν ἀγαπῶ μὲν σέ, ἀλλὰ δὲν κλαίω καὶ σέ! . . . εἶναι ὁ αὐτὸς ἔρωσ, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ τὸ αὐτὸ ἄθος.

Ὁ Χαρίλαος δὲν ἐθυμώετο πλέον τὰς Ἀθήνας· ὁ κόσμος ὅλος περιέχετο ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ μικροῦ κήπου τῆς Ἐρατοῦς. Ὁσᾶκις ἐθυμώετο

ἔτι παρ' ὀλίγον ἀπέθνησκον, ἐφρίπτεν ὄλος, καὶ κατεδίκαζεν αὐτόν ὅτι ἔνεκα τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς περιφλυατικῆς του ἐκινδύνευεν ἡ ἀξιάλογος ἐκείνη νεά, φανταζόμενος αὐτὴν εἶθιμον καὶ εὐτυχοῦσαν πλοσίον του, ἀπεφάσισε νὰ μὴ τὴν ἐγκαταλείψῃ πλέον. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο πλοσίος, κανεὶς δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ τὸν κατηγορήσῃ, ὅτι χάριν ἰδιοτελείας τὴν ἐθυμώετο. Τὸν ἠγάπη ἅμεις καὶ ἡ νεά, καὶ συμβιούσα μετ' αὐτοῦ δὲν θὰ ἐνόμιζεν ὅτι συμβίβιοι μὲ τὸν Ἀριστομένην;

Ἡ Ἐρατώ ἦτο τὰς ἡμέρας ἐκείνας ὡς ὀλοκλήρος ὅστις περιπτῶν ἐν τῷ σκότει, ἀπαντᾷ αἴφνης κρυμνόν. Καὶ ἂν μὲν διαβῇ τὸν κρημνὸν σώζεται, ἂν δὲ ὀλισθησῇ; . . .

Καθημένην ποτὲ εἰς τὸν κῆπον της καὶ χαράσσουσαν γραμμὰς ἐπὶ τῆς ἀμμου, παρεκίνησεν αὐτὴν ὁ Χαρίλαος νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν περιπτῶν τῶν Μεγάλων Πινημάτων. Αὕτη δὲ ἀκούσασα προθύμως τὴν πρότασιν.— Ἐυχαρίστως, ἀπεκρίθη· διότι αἰσθάνομαι πυρετὸν εἰς τὴν κεφαλῆν, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ μὲ περάσῃ.

Καὶ ἀληθῶς οἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν λαμπυροὶ καὶ κίρκινον τὸ πρόσωπόν της· παρατηρήσας δὲ ὁ Χαρίλαος ὅτι καὶ αἱ χεῖρές της ἔτρεμον·

— Σὲ συνέδητι; ἠρώτησεν.

— Ὁχι! ἡ θεία μου σιγυρίζει τὰ ἀσπρόρουχα, καὶ, καθὼς ἤξεύρεις, βίαν ἀρχίσῃ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν δὲν τελειώνει ποτέ. . . Ἐμμεῖνα μόνη. . . ἐπιζῶ κίρκινον. . . καὶ κατὰ τύχην ἀνίγνωσα βιβλίον περιγράφον κατωρθώματα ἱπποτῶν.

Ἐπρόκειτο περὶ ἱππότου ὅστις τρέγων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐφύλασεν εἰς βασίλειον τοῦ ὁποίου δὲν ἐθυμώετο πλέον τὸ ὄνομα· ὅποιος ἤρχετο εἰς τὸ βασίλειον τοῦτο ἐγένετο παρθεῖς φάντασμα. Εὐρίσκεις ἐκεῖ ἀνθρώπους· τοὺς ὁποίους εἰς τὸ θναρὸν σου μόνον ἐγνώρισαι, καὶ σὲ ὀμιλοῦν περὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα δὲν ἐγενίον μὲν ποτέ, ἐθυμώεσαι ἅμεις. Μὲ φαίνεται ὅτι εἶμαι ὀλίγον συγγένισσα τοῦ ἱππότου ἐκεῖνου, καὶ ὅτι κατοικῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὸ βασίλειον αὐτὸ τῶν φαντασμάτων.

— Σὺ! ἀνεκράξεν ὁ Χαρίλαος τραχηλεῖς.

— Ναί, ἐγὼ. Καὶ δὲν εἶναι τραεὶα αὐτὰ τὰ ὅποια λέγω Ἐτυλλογιόθην πολὺ ἀφῶ ἀβρόστισα, διότι ἔβλεπα ὅτι δὲν μὲ ὀμιλοῦν ὅπως καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς· αἰσθάνομαι πολλάκις ἀνεξηγήτους ὄρμους. Μὲ φαίνεται ὅτι αἱ λέξεις σημαίνουν σήμερον ὅτι δὲν ἐσῆμιναν ἄλλοτε, καὶ πράγματα εἰς τὰ ὁποῖα οὐτ' ἐπρόσεχα πρὸ τίνος κληροῦ, μὲ κἀμνον τῶρα μεγίστην ἐντύπωσιν. Παραδειγματὸς χάριν· Χθὲς τὸ βράδι ἐφύσα ἀνεμος καὶ ἐφρίπτεν ἐν πρὸς ἐν εἰς τὸν ἀμβροδέστην τὰ φύλλα τῶν δένδρων· τὰ ἔβλεπα καὶ μ' ἐφαίνοντο ὡς ψυχρὴ πετώσαι εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Μὲ ἦλθον τότε δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ φύγῃ καὶ ἡ ἐδικὴ μου ψυχὴ. . . Ὅθ' μὲ ἐκλαίεις, εἰ;

Εἶπε, καὶ ἡ φωνὴ καὶ τὰ βλέφαρά της δεικνύον ὅτι τὰ δάκρυα ἦσαν πάλιν ἔτοιμα νὰ βεῦσασιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Χαρίλαος συγκινηθεὶς εἰς ἄφρον καὶ ἀ-

δυνατῶν καὶ λέξιν νὰ προφέρῃ, ἔκυψε καὶ κατεφίλει περιπατοῦσας τὰς χεῖράς της.

— Ἀλλὰ θὰ ζήσω, ἐξηκολούθησε λέγουσα. . . δὲν ἀποθνήσκω. Πλὴν δὲν σὲ τὰ λέγω ἔλα. . . Εἶδα ὅτι τὸ ἐγκόλιον τὸ ὅποιον σ' ἔδωκα ἦτον ὀλίγον καυμένον. . . Ἄλλος πλὴν σου θὰ τὸ ἠγγίσειν. . . Ἄλλος ὀφθαλμὸς θὰ τὸ εἶδεν. . . Ἡξεύρεις διὰ τί δὲν σὲ ἠρώτησα; . . . Διότι ἐροβοῦμην μὴ ἔχρη καὶ σὺ εἰς τὸν τόπον σου ἄλλην Ἐρατὼ τὴν ὄποιαν ἀγαπᾷς. . . καθὼς κ' ἐγὼ ἔχω ἄλλον Ἀριστομένην.

Ὁ δὲ Χαρίλαος συνθλίψας ελαφρῶς τὸν βραχίονα τῆς συντρόφου του, καὶ ὀμιλήσας σιγαλὰ ὡς ἂν ἦτον ἀβρόστισα, τὴν ἠρώτησεν ἂν ἦτο βεβαία ὅτι εἶχε καὶ ἄλλον Ἀριστομένην. Αὐτὴ δὲ κινήσασα τὴν κεφαλὴν·

— Ὁχι πλέον, ἀπεκρίθη, καὶ ἅμεις. . .

Καὶ ἐσιώπησε μετὰ μικρὸν δὲ κτυπίσασα τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ ποδός·—Τὸ στόμα μου, εἶπεν, ἔχει φραγμὸν καὶ τὰ ὀμμάτιά μου σύννεφον. . . Ἀλλὰ θὰ πείσουν, καὶ πρέπει νὰ πείσουν.

Καὶ περιπατοῦντες ἀκόπως ἐφύλασαν εἰς τὴν ἀκρῶν τῶν Πινημάτων, ὅπου ἦτο τεταμμένη ἡ μήτηρ της. Μικροὶ τινες κυπάρισσοι περιστοιχίζον τὴν πλάκα τοῦ τάφου της, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτο κεχαρμένη ἐπιγραφὴ λυπηρότατα διεγείρουσα αἰσθήματα. Περὶ δὲ τὸ μνήμα παρέκειντο ἄλλοι τάφοι πρὸ μικροῦ ἀνοιγέντες, ἐφ' ὃν μακροῦ σταυροὶ ἐπέειχον τόπον πλάκων. Τοῦτους τοὺς σταυροὺς ἰδοῦσα ἡ Ἐρατώ ἐστάθη, ἔρριψε περίφοβος τὸ βλέμμα περὶ αὐτὴν, καὶ ἀναγνώσασα ἐπιτύμβιά τινά, ἐστράφη ἔτι μάλλον ἐπὶ τοῦ συνοδοιπόρου της καὶ ἠρώτησε·

— Πρὸς τί οἱ σταυροὶ καὶ τὰ ὀνόματα; μὲ φοβερίζουν.

Ἀλλ' ὁ Χαρίλαος τὴν ἠνάγκασε νὰ προχωρήσωσιν εἰσὼν·

— Τὰ μὲν ὀνόματα εἶναι ἀνθρώπων ὁτινες ἀνεχώρησαν, οἱ δὲ σταυροὶ σημαίνουν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψουν πλέον.

Ἐκείνη δὲ γενομένη κάτωχρος·—Καταθλίβουμαι, εἶπε, μένουσα ἐδῶ.

Ὁ Χαρίλαος δειξάς ἐν τοσοῦτω πρὸς αὐτὴν μνήματὰ τινά ὑπὸ τὰς κυπάρισσους, τὴν ἠρώτησεν·—Οἱ τάφοι αὗτοι δὲν ἀνακαλοῦν τίποτε εἰς τὴν μνήμην σου;

Αὐτὴ δὲ ἀναγνώσασα ἐπιγραφὰς τινάς, ἀνεκρίθησε καὶ ἀνεκράξεν·

— Ἰδοὺ ἡ Ἐλένη. . . ἡ Σοφία. . . ἡ Χαρίκλεια. . . αἱ παλαιαὶ μου φίλαι! Ἰδοὺ καὶ ὁ Γεώργιος, ὁ Περικλῆς, ὁ Κλέων. . . Διὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν τοὺς ἔβλεπα πλέον.

Καὶ ἀφθονὰ δάκρυα ἔρρευσαν ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦς της.

— Ταλαίπωρος Ἐλένη! . . . τὴν ἐθυμώμην ἦτον τόση ζῆλὸς καὶ χαριτωμένη! . . . Καὶ ἡ Σοφία μὲ ἠγάπα τόση πολὺ! Ὁχι, ἀνεχώρησαν! . . . Ὡ φίλε μου, διὰ τί μ' ἔφερες ἐδῶ;

— Δὲν θέλεις λοιπὸν νὰ πείσῃ ὁ φραγμὸς τοῦ

στόματος καὶ τὸ σύννεφον τῶν ὀφθαλμῶν σου;

Ἡ ὦρα ἐκείνη ἦτο κρίσιμος, διότι τρέμων ὁ Χαρίλαος ὠδήγηε, ἐνῶ διελέγοντο, τὴν Ἐρατὼ εἰς τὸν τάφον τῆς μητρός της. Καθίσας δὲ ἐπὶ τινος γωνίας τοῦ μνήματος μετ' αὐτῆς, καὶ λαβὼν τὴν χεῖρά της·

— Ὁχι, εἶπε, δὲν ἀνεχώρησαν αἱ φίλαι σου, . . . ἀπέθαναν.

— Ἀπέθαναν! ἀνεφώνησεν ἐκείνη, ἀπέθαναν! Καὶ καλύψασα καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας τὸ πρόσωπόν της παρεδόθη εἰς ὀλοκλήρους· ἡ καρδία της ἐσπαράσσασα.

Ἄλλ' ὁ Χαρίλαος ἀποσύρας τὰς χεῖράς της, ἔδειξεν αὐτῇ τὸ μνήμα καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρός της.

— Ἡ μάνα μου! ἀνεφώνησε, καὶ κατέπεσε γυνυκλινὴ παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ τάφου. Καὶ καταπεσοῦσα ἐθρήνηε καὶ προσήχετο ὡς ἂν ἀπέθανε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ μήτηρ της. Ὅρθιος δὲ παρ' αὐτὴν ὁ Χαρίλαος τὴν ἔβλεπε χαίρων, διότι ἀναγνωρίσασα τὴν μητέρα της καὶ προσευχομένη ἀπέδεικνυεν ὅτι ἀνέλαβε τὴν υγίαν της. Μετὰ μικρὸν δὲ ἀνοψήσασα πρὸς αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τείναςα τὴν δεξιάν·

— Τὸ σύννεφον, εἶπε, διεσκέδασθη. . . μ' ἐδίδαξες ὅτι πρέπει νὰ κλαύσω τὴν μητέρα μου. . . Ἐυχαριστῶ.

Καὶ σηκωθείσα περιέφερε τὸ βλέμμα περὶ τὸ κοιμητήριον ὡς ἂν ἐζήτει καὶ ἄλλον τάφον. Ἐβλεπες καθαρὰ ὅτι καὶ νεά ἐρώτησις ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν χειλέων της· δις ἠνοιξε τὸ στόμα καὶ ἠτένισε τὸν Χαρίλαον διὰ νὰ ὀμιλήσῃ, ἀλλ' ἐσιώπησε. Κρούσασα δὲ ἐκ νέου τὴν κεφαλὴν, ἔκλαυσε καὶ πάλιν· ἀλλὰ δὲν ἔκλαυσε μόνον τὴν μητέρα της.

Ἀνεχώρησαν δὲ ἐκεῖθεν ἀμφοτέροι σιωπῶντες. Ὁ Χαρίλαος ἐνόει μὲν ὅτι ἡ ὦρα ἦτο κρίσιμος πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ συστελλόμενος δὲν ἐτόλμα νὰ ἐρωτήσῃ τὴν σύντροφόν του.

Ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν οἰκίαν ἡ Ἐρατώ εἶπεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ μείνῃ μόνη· ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε, μετὰ σιωπὴν τοσοῦτω μακρῶν, νὰ συνδιαλεχθῇ μεθ' ἑαυτῆς καταμόνας.—Καλὸν αὐρίον, εἶπε πρὸς τὸν Χαρίλαον. Καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὸν θάλαμόν της ἀφείσα αὐτὸν μετὰ τὴν Κ. Γ. Ζ., πρὸς ἣν διηγῆθη ὅσους τὰ διατρέξαντα.

Ὁ Χαρίλαος κατέτριψεν ὅλην τὴν νύκτα περιφερόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ ἀκαταπαύστως ἐρχόμενος, ὡς ἂν εἰκνύετο ἀπὸ ἀκατανίκητον δύναμιν, πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς Ἐρατοῦς. Καὶ εἶδε φανὸν λάμποντα ὀπίσθεν τοῦ παραθύρου τοῦ πρᾶσινον καιτῶνος, εἰς τὸν ὅποιον δὲν ἐπέτρεψεν ἐκείνη νὰ καταλόσῃ ὁ Χαρίλαος· ἡ σκιά της ἐφαίνετο ἐνίοτε διὰ τῶν λευκῶν παραπετασμάτων· καὶ ποτὲ ἐλθοῦσα εἰς τὸ παράθυρον ἐκόλλησε τὸ πρόσωπον ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐστάθη σκεπτομένη. Ἐκεῖνος δὲ κρυπτόμενος τὴν παρετήρει. Τί ἄρα ἐπραττεν εἰς τοιαύτην ὥραν τῆς νυκτὸς μεμονωμένη καὶ ἀκοίμητος; Μὴ ἀνεπόλει τὸν κοιμησάντα ἄλλοτε ἐκεῖ;

Τὴν ἐπαύριον ἦλθεν ὁ Χαρίλαος κατὰ τὴν συνή-

θη θραν, και εις την Βρατώ εις την αιδουσαν με-
τα της θείας της φοροθσαν πένθημα. Και λευκή
εσθής και ταινία κυμαλ έγέγοντο άφαντοι. Τό ήθος
του προσώπου της ήτον άλλοιόν· όλη εφαινότο ως
μεταμορφωθείσα, ώς ο Χαρίλαος δέν έγνώριζεν ούτε
τό βλέμμα, ούτε τό μειδίμα της. Άλλά και ό
τρόπος καθ' όν τόν υπεδέχθη ήτο τοσοούτον περι-
σκεμμένος και ψυχρός, ώςτα ενόμισεν ότι απώλ-
λοντο όλοι του αι ελπίδες.

— Έρχομαι, ειπε με φωνήν τρέμουσαν, να σας
άποχαιρετίσω.

— Πώς; άναχωρετέ; ήρώτησεν ή Βρατώ.

— Μάλιστα, άναχωρώ· δέν είμαι πλέον άναγ-
καίος εδώ. Ο Θεός τό γινώσκει ότι επεδύμον να
μείνω διά παντός, αλλά δέν είμαι εκείνος του ό-
ποίου την μήνην άγαπάτε. . . Πρέπει λοιπόν να
μείνω ξένος πρός εκείνην πλησίον της όποιος επέ-
ρασα τάς ώραιότερας ώρας της ζωής μου; φοβούμαι
μη δέν με συγχωρήσετε παρουσιασθέντα τόσον και-
ρόν με όνομα ξένον. Έάν εϊσθε όποια και όταν σας
έγνώρισα! . . . Άλλ' είναι αδύνατον. . . ή εύτυχία
μου όα ήτον υπερβολική· τό κατ' έμέ, έπραξα τό
χρέος μου. . . ανέλαβετε την ύγειάν σας. . . Σας
αφίνω ύγειαν.

Τουαυτά λέγων ήσθάνετο εκλείπουσαν την καρ-
δίαν του· και διά να κρύψη την ταραχήν του έστρά-
φη πρός την θύραν.

— Χαρίλαε! άνεφώνησεν ή Βρατώ.

Και εύθύς εστάθη ό Χαρίλαος. Οι όφθαλμοί της
ήκτινοδόλκουν την ώραν εκείνην έρωτα και σύνεσιν:

— Προσέρχεις λοιπόν τό όνομά μου! άνεκράξεν
ό νέος, και έπεσε πρός τών ποδών της.

— Άγαπητά μου τέκνα! άνεκράξεν και ή γραία·
δέν άντέχω πλέον· πρέπει να σας έναγκαλιωθή και
τόδε δύο.

—

Μετά παρέλευσίν τινων ήμερών, νέος τις κατά
Κυριακήν παρουσιασόμενος εις τό μέρος τών Πατη-
σίων έπου παίζει ή Μουσική, έλαγε πρός τινα φί-
λον του:

— Έμαθες τά νέα;

— Ποία; ότι ήλλαξεν ό όπουργός των Βσωτε-
ρικών;

— Τι όπουργός με λέγεις; ήξέρεις ότι ό φίλος
μας Χαρίλαος. . .

— Μήπως απέθανεν;

— Άξιόλογα απέθανεν· υπανδράυθη.

— Άληθινά! και με ποίαν;

— Με νέαν την όποιαν έγνώρισεν εις Κωνσταντι-
νούπολιν. Ίδού· τί κάμνουν τά ταξείδια.

— Και εις τά έδικά μας! άπεκρίθη ό άλλος.

N.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ. ΠΟΜΠΗΙΑ.

ΟΙ ΠΑΠΥΡΟΙ. (Volumina Herculanensia.)
(Βκ τών σημειώσεων· Ήλληνός περιηγητού.)

A.

Περικαλλέστατον τό προάστειον του Πορτικίου,

(Portici) σταδίους τινάς απέχον της Νεαπόλεως·
Είναι τό θερμόν και άνθρόν ένδιαίτημα της άρι-
στοκρατικής των Νεαπολιτών τάξεως, και τό φθι-
νόπαρον καθ' έκάστην πέμπτην, εκεί μεταφέρεται
έν όχήματι μέγας πολιτών όμιλος, χάριν περι-
πάτου.

Ο φέρων εις Πομπήϊαν και Καστελαμάρε σιδη-
ρόδρομος διέρχεται και διά του Πορτικίου, ό δέ
μεταβαίνων περιηγητής πρός έπίσκεψιν των μερών
έκείνων σταματά κατά πρώτον ένταύθα, όπως πε-
ριεγραφή τό Ηράκλειον.

Τό Ηράκλειον και ή Πομπήϊα, δύο άκμάζουσαι
πόλεις της Καμπανίας, άνηγέρθησαν την αύτην
περίπου εποχήν και τώ αύτῳ έτει 179 Μ. Χ. και
κατεχώσθησαν υπό της έκρήξσεως του Βεζουβίου,
καθ' ήν έγινε θύμα και Πλίνιος ό Πρεσβύτερος.

Έκαιτο λοιπόν υπό την τέφραν αι πόλεις αυ-
ται υπέρ τους ΙΖ αιώνας, ότε κατά τό έτος 171,3
έργάται σκάπτοντες τό έδαφος· ίνα θέσωσι τά θε-
μέλια άγροτικής τινοσ οικίας του πρίγκηπος Έμ-
μανουήλ Αοραίνης, Γάλλου νυμφευθέντος εις Νεά-
πολιν και κατοικούντος εις Πορτικί, άνεύρον τυ-
χαίως όθλον τινά, και υπό ταύτον άγάλματα έκ
μαρμάρου και όρειχάλκου, άτινα απέστειλον εις
τόν Πρίγκηπα. Και τότε μόν ή εργασία δέν έπρο-
χώρησεν, αλλά κατά τό έτος 1738, ό Αδν Κάρολος,
βασιλεύς των δύο Σικελιών και ακολουθώς της Ι-
σπανίας, διέταξε να επαναληφθή δραστηρίως ή
άνασκαφή. Άνεκλύθη δέ μέγα μέρος της ύπο-
γείου ήδη πόλεως ταύτης, ής μετά θαυμασμού βλέ-
πει τις φωτιζόμενος υπό δάδος τάς μεγαλοπρεπείς
οικοδομάς, τάς εύθυγράμμους όδοός, τά πεζοδρό-
μια, κτλ. Έν Ηρακλείῳ εύρέθη και πληθύς παπύ-
ρων, περι όν θέλομεν διαλάβει κατωτέρω.

Η δέ Πομπήϊα ή Πομπήϊα, ού πρόω κειμένη
του Ηρακλείου, πόλις τό πάλι μόν παραθαλασσία
άλλ' ήδη απέχουσα της θαλάσσης, άνεκαλύθη τυ-
χαίως επίσης τό 1755, ήτοι 42 έτη μετά τό Ηρά-
κλειον. Αί άνασκαφί ταύτης ήρχισαν γενόμεναι
διαρκώς και μεθοδικώς από του έτους 1799. Ήτο
δέ πόλις πλουσία και μεγαλοπρεπής· διότι, ει και
τό έν πέμπτον μόνον αύτης άνωρύχθη, άνεκαλύθη-
σαν όμως όκτώ ναός, τρεις στοά (πλατεΐαι), δύο
θέατρα, λουτρό, έν μέγιστον άμφιθέατρον, κλπ.

Ο Στράβων αναφέρει ως εξής περι τών δύο τού-
των πόλεων:

α' Έχόμενον δέ (της Νεαπόλεως) προόριον έστιν
Ηράκλειον, και εκκειμένην εις την θάλασσαν άμραν
έχον, Όσκοι δ' εϊχόν και ταύτην και την έρεχθη
Πομπήϊαν, ήν παραρρέει ό Σάρνος ποταμός. Νόλις
δέ και Νουκερίας και Άχέρων επίγειόν έστιν ή
Πομπήϊα, καθ' τώ Σάρνω ποταμῳ και δεχομένην
τά φορτία και εκπέμποντι (Β. Κ. 4).

Περὶ της καταστροφής της Πομπήϊας διαλαμ-
βάνει Δίων ό Κάσσιος (ΕΣΤ) τά εξής:

Και προσέτι και πόλεις δύο άλλες, τό τε
Ηραουλιάνειον και τους Πομπήϊους, έν θεάτρῳ του
όμιλου αύτης καθήμενου, κατέχασε. Τουαυτή γάρ

ή πάσα κόνις έγένετο, ώςα' απ' αύτης ήλθε μόν
και ές Άφρικην και Συρίαν και ές Αίγυπτον, έσ-
ήθη δέ και εις την Ρώμην και τόν τε άέρα τόν υπέρ
αύτης επλήρωσε, και τόν ήλιον έπισκίασε· και συν-
έβη κάταυθα δέος οό μικρόν επί πολλάς ήμέρας,
οστ' είδούσι τοίς ανθρώποις τό γεγονός, οστ' εϊκά-
σαι δυναμένους· άλλ' ενόμιζον και εκείνοι πάντα
άνω τε και κάτω άναστρέφασθαι, και τόν μόν ήλιον
εις την γην άφανίζεσθαι, την δέ γην εις τόν ούρα-
νόν άνιέναι. Η μόν ούν τέφρα αύτη ούδέν μέγα τό-
τε κακόν αύτούς εϊργάσατο· ύστερον γάρ νόσον σφίσι
λοιμώδη δεινόν ένέβαλε. »

Β'.

Γνωστόν τοίς πασίν όποιοι και όποιοι θησαυροί
της αρχαίας τέχνης και του αρχαίου βίου άνωρύ-
χθησαν εις τε την Πομπήϊαν και εις τό Ηράκλειον.
Άπαντες σώζονται ήδη εις τό θαυμασίον βουρβο-
νικόν Μουσείον της Νεαπόλεως, και ήθελεν είναι
μακρόν να διαλάβω περι αύτων.

Θέλω όμως ειπέε όλίγα τινά περι τών παπύρων
οκτις έν τῳ Μουσείῳ κατέχουσιν ίδιον δωμάτιον,
έν ή πολλοί έλληνισται χαλκογράφοι καταγίνονται
περι την εκτύλιξιν αύτων και την αντιγραφήν των
περιεχομένων.

Οί εύρεθέντες παπυροί είσι περι τους 1000· Α·
νῆκον δέ εις βιβλιοθήκην έπικουρικού τινοσ, διότι
αι μέχρι τουδε άναγνωσθείσαι και δημοσιευθείσαι
πραγματεται είσιν έργα μαθητών της του Έπικού-
ρου Σχολής, ήτις πολλαχού του έλληνικού και
ρωμαϊκού κόσμου ήν τότε ή επικρατούσα.

Και κατ' αρχάς μόν εφαινότο αδύνατον να κα-
τορθωθή ή εκτύλιξις αύτων, αλλά χάρις εις την
εφευρεθείσαν υπό του Padre Piaggi μηχανικού, έ-
χομεν ήδη εκδεδομένους εις φῶς υπό των μελῶν της
του Ηρακλείου Ακαδημίας (Academia Ercolanese),
ένδεκα τόμους εις φύλλον, περιέχονται τό
κειμενον και την εις τό λατινικόν μετάφρασιν μετά
σχολίων των εξής συγγραμμάτων:

Τόμος Ι. ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ α. 1763.

Β'.

Τόμος ΙΙ· ΕΠΙΚΟΥΡΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ.

ΙΑ.

Όκτώ τραγία Λατίνου ποιητού. — 1809.

Τόμος ΙΙΙ. ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΚΑΚΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΟΙΣ ΕΙΣΙ
ΚΑΙ ΠΕΡΙ Α.

Θ

ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΚΑΚΙΩΝ—1827.

Ι

Τόμος ΙV. ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ ΠΕΡΙ ΛΑΟΓΟΥ ΚΑΤΑ-
ΦΡΟΝΗΣΕΩΣ ΟΙ ΑΕ ΕΠΙΓΡΑΦΟΥΣΙΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΛΑΟΓΟΥΣ ΚΑΤΑΘΡΑΣΥΝΟΜΕΝΟΥΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ
ΠΟΛΑΙΩΣ ΔΟΒΑΖΟΜΕΝΩΝ
ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΧΒ' —
1835.

Τόμος V. ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΗΘΩΝ ΚΑΙ ΒΙΩΝ. — 1835.

Τόμος V. Partie 2. ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΗΘΩΝ ΚΑΙ
ΒΙΩΝ. — 1843

Τόμος VI. ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΘΩΩΝ
ΕΥΣΤΟΧΟΥΜΕΝΗΣ ΔΙΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΖΗΝΩΝΑ
ΜΕΤΕΡΟΔΟΜΗ DE SEVSE VIVIBUS COMMENTARIUS — 1839

Ο CII. Τόμος εϊνα υπό τῳ πιστόρια, επειδή εύρίθησαν
συμπληρωμακά ανα τμήματα, περιληφθησόμενα έν αύτῳ.

Τόμος VII. ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΘ' ΟΜΗ-
ΡΩΝ ΑΓΑΘΟΥ ΛΑΩΗ.

ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ — 1844.

Τόμος IX. ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ Δ.—1848.

Τόμος X. ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΧΑΡΙΤΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΥ ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ. — 1850.

Τόμος XI. ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ Δ ΤΩΝ
ΕΙΣ ΑΥΟ ΤΟ ΠΡΟΤΕΡΟΝ

ΦΙΛΟΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ Δ ΤΩΝ ΕΙΣ ΑΥΟ

ΤΟ ΑΒΥΤΕΡΟΝ.—1855.

DISSERTATIONIS ISAGOGICAE.—1797.

Μετατυπώσεις των πραγματειών τούτων, καθ'
έσον γνωρίζομεν. υπάρχουν αι των βιβλίων 6' και
ια του περι φήσεως του Έπικούρου υπό Γ. Ό-
ρέλλη έν Λειψία 1818 εις 4ον. μετά διαφόρων ση-
μειώσεων.

6'.) Φιλολόγιον περι Μουσικής, εκδοθέν υπό De
Murr έν Στασούργῳ τό 1804 (*).

Περι τών παπύρων τούτων έπραγματεύθησαν
διεξοδικώς μεταξυ των άλλων ό Rosini, Neapoli
1809, ό Bernardo Quaranta και ό Giuseppe
Castaldi.

Υπάρχει δ' εκδεδομένον έν Νεαπόλει τό 1841
και τό εξής σύγγραμμα:

Epitome Volumi Ercolanesi pel Cav. Lorenzo
Blanco, περιέχον την λεπτομερή άνάλησιν ι-
ταλιστι των εξ πρώτων τόμων της εκδόσεως.

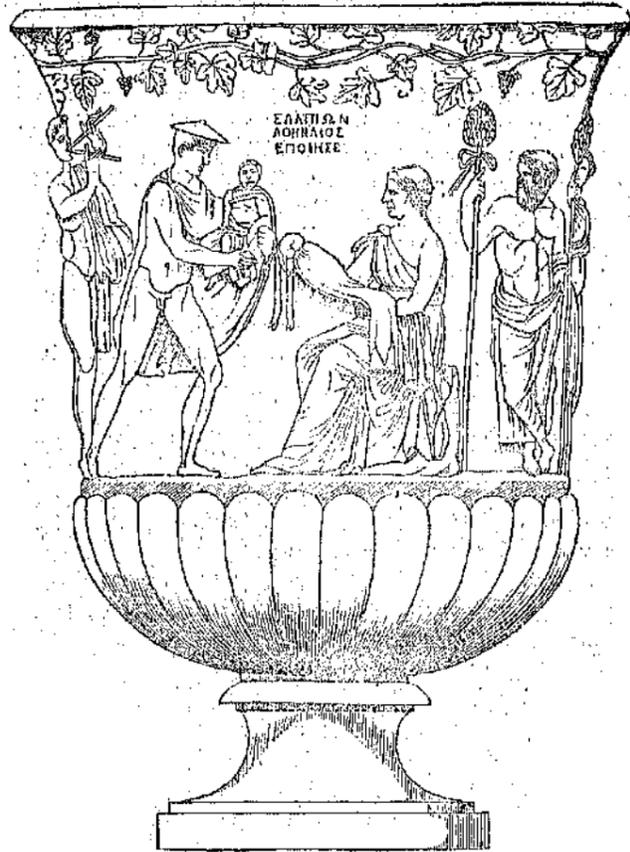
Ο Φιλολόγιος, ού τά πλείστα άνευρέθησαν συγ-
γράμματα, εγεννήθη εις Γάδαρα της Συρίας, ήσσε
δέ κατά τους χρόνους του Κικέρωνος (80 έτη Π.
Χ.) και, κατά την μαρτυρίαν τούτου, ήν φίλος γε-
νός του Πείσωνος. Ο Φιλολόγιος ήν ποιητής και
φιλόσοφος της σχολής του Έπικούρου. Ήσαν δέ γνω-
στά επιγράμματα τινά αύτου φερόμενα εις την
άνθολογίαν.

Του δέ Πολύστρατου, μέχρι της εύρέσεως των
παπύρων, ήσαν γνωστά δύο μόνον επιγράμματα εκ-
δοθέντα εις τ' Ανάλεκτα του Βρουγίου.

Αναφέρονται δύο Πολύστρατοι· ό μόν μαθητής
του Θεοφράστου επικληθείς ό Τυρρήνός, ό δέ υπό
πολλών συγγραφέων μνημονεύμενος ως διάδοχος
του Έρμάργου ή Έρμάχου, γραμματίσας διδάσκα-
λης του Διονυσίου. Τούτου δέ είναι ή έν τῳ IV τόμῳ
πραγματεία. Ο Ουαλέριος Μάξιμος εις τόν λόγον
αύτου περι θαυμασίων διηγείται ότι ό Πολύστρα-
τος και ό Ίπποκλείδης, άμφότεροι φιλόσοφοι, εγεν-
νήθησαν την αύτην ήμέραν, εμπάθησαν συγχρόνως
παρά τῳ Έπικούρῳ, εϊχον κοινά τά κτήματα, και
τέλος την αύτην ήμέραν απέβίωσαν.

Και ταυτα μόν έν συντόμῳ περι τών παπύρων,
οκτινες πιθανόν να περιέχωσι και άλλους θησαυ-

(*) Όρα Degli scrittori Greci dell'abbate Federici, Pa-
dova 1828.

Ἀγγεῖον Ἑλληνικόν.

ροῦς τῆς ἀρχαίας φιλολογίας νομίζω δὲ ὅτι οἱ ἐκδοθέντες ἤδη ἰα' τόμοι κοσμοῦσι τὴν ἐν Ἀθήναις δημόσιον βιβλιοθήκην.

κ. η. ππ.

ΑΓΓΕΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ.

—οοο—

Καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀγγεῖον, οὗ πινος πρόκειται ἡ εἰκὼν, ἀνήκει εἰς τὴν ἐκ Νεαπόλεως σταλεῖσαν συλλογὴν περὶ ἧς ὠμικήσαμεν ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς 15 Ὀκτωβρίου (ἀ. π. 206) Λυκούμεθα. δὲ ὅτι δημοσιεύοντες ἀντίτυπά τινα ἐκ τῆς συλλογῆς ταύτης, δὲν παρεθέτομεν καὶ περαιτέρω τινὰς ἐξηγήσεις, καὶ φέρ' εἰπεῖν, ἐβρέθησαν, ποίας ἐποχῆς εἶναι, καὶ τὰ τοιαῦτα· διότι εἰ καὶ ἐζητήσαμεν τὰς πληροφορίας ταύτας ἐξ ἀρχῆς, δὲν ἐλάβομεν ὅμως αὐτάς. Περιοριζόμεθα ἄρα μόνον εἰς τὸ νὰ προκαλέσωμεν τοῦ ἀναγνώστου τὴν προσοχὴν καὶ εἰς τῶν προγονικῶν τούτων μνημείων τὸ κάλλος καὶ τὴν ἐντέλειαν.

ΦΙΛΑΡΕΣΚΕΙΑ.

—οοο—

Διὰ τῆς παρατιθεμένης εἰκόνης ἐπιτήδειός τις ζωγράφος προτίθεται νὰ παραστήσῃ ὅτι ἡ φιλαρέσκεια εἶναι ἐμφυτός εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ εἰκονιζόμενον βρέφος, μόλις αἰσθανόμενον τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ, λαμβάνει ἀνὰ χεῖρας κάτοπτρον, καὶ ἐσοπιζόμενον μετὰ κομψείας ἐγκαλλωπίζεται καὶ θαυμάζει ἑαυτό. Ἡ φιλαρέσκεια εἶναι πάθος ἐκ τῶν δεινότερων, ἐξ οὗ πολλά ἄλλα, ὡς ἡ ἀλαζονεία καὶ ἡ οἰσῆσις καὶ ὁ φθόνος, πηγάζουσιν. Ὁρθῶς ἄρα ἔλεγεν ὁ ἀρχαῖος σοφὸς ὅτι δυσκολώτατον τὸ Γνώθι σαυτόν. Ὅλοι οἰκειοποιούμεθα ἀρετὰς τῶν ὁποίων στερούμεθα, ὅλοι συγκαλύπτομεν τὰς ἐλλείψεις ἡμῶν, ἢ εἰάν ποτε βιασθῶμεν νὰ δημολογήσωμεν τινὰς, φροντίζομεν νὰ δικαιολογήσωμεν ἢ νὰ παραστήσωμεν ἐλαφροτέρας αὐτάς, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τὰς διορθώσωμεν. Περὶ τοῦ δλεθρίου τούτου πάθους, καθὼς καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων, πραγματεύεται διὰ

Παιδίον φιλαρέσκον.

σωκρατικής μεθόδου αξιόλογον σύγγραμμα, ὅπερ μετ' οὐ πολὺ ἐξέρχεται εἰς φῶς, καὶ τὸ ὁποῖον θέλει ἀναμφιβόλως ὠφελήσει τὰ μέγιστα τὴν ἡμετέραν νεολαίαν.

ΛΥΟ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΤΗΣ
ΦΥΣΕΩΣ.

—οοο—

Συγκεραλαιούντες τὰ περὶ ζώων καὶ φυτῶν λεχθέντα, ὀδηγούμεθα εἰς τὴν θεωρίαν τῶν εἰκόνων τῆς φύσεως ὑπὸ γενικωτέραν ἔποψιν. Ἄς προσπαθίσωμεν νὰ κάμωμεν νὰ βριλήσουν ὅλα ὅμοια τὰ θαυμάσια τῆς, τὰ ὁποῖα μερικῶς λαμβανόμενα μᾶς λέγουσι τὸσα πράγματα περὶ τῆς Προνοίας.

Συμπαρλαμβάνομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν θεωρίαν δύο εἰκόνων τῆς φύσεως, τὴν μίαν θαλάσσιον καὶ τὴν ἄλλην ἐπίγειον, τὴν μίαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὰ ὄρη τοῦ νέου κόσμου, ὥστε νὰ μὴ δύναται τις νὰ ἀποδώσῃ τὸ μεγαλεῖον τῶν σκηνῶν τούτων εἰς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.

Τὸ πλοῖον ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐπιλέτομεν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν, ἀφῆσαν πλέον ἐπισθὲν τοῦ τὰς περὶ ἀλίας καὶ τὰς ἀκτίας, μᾶς ἐδείκνυε τὸ ἐνώπιόν μας διάστημα, περιοριζόμενον μόνον ἀπὸ τὸ διπλοῦν κυανοῦν χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, ὡς μεγάλην πινθόνα ἐπ' ἀπειρον ἐκτεινομένην καὶ ἐταίμην νὰ δέχθῃ τὰ σχεδιογραφήματα μεγάλου τινὸς ζωγράφου. Τὸ χρῶμα τῶν ὑδάτων ἦτον ὅμοιον μὲ χρῶμα ὑποπρασίνου καὶ διαφανοῦς ὕλου, μέγας θαλάσσιος ὄμιλος ἤρχετο ἐν δυσμῶν, μοιολοῖται ὁ ἀνεμος ἔπνευεν ἀνατολικῶς· πελώριοι κύματα ἐξετείνοντο ἀπὸ νότου πρὸς μεσημβρίαν, ἀναμέσον δὲ τῶν κυρτωμάτων καὶ ὀρθοτήτων ἀνεκάλυπταν ἢ θρασι ἐκτεταμέναι ἀπόψεις τῶν ἐρήμων ἐκτάσεων τοῦ ἀτρυγέτου πότου· αἱ κινήται αὐταὶ χῶραι ἠλλαζόν τὴν θέσιν των εἰς κάθε λεπτόν· ὅτε μὲν πληθὺς κυανολευκῶν λαρωμάτων παρίσταντο ὡς αὐλακὸς τάρων ἐντὸς ἐκτεταμένου κοιμητηρίου, ὅτε δὲ κύματα ἀλλεπάλληλα μὲ ἀφρισμένην κορυφὴν ὁμοιάζον λευκόμαλλα ποίμνια διεσκορπισμένα τῆδε κἀκεῖσε ἐπὶ τόπου χλοεροῦ καὶ πρασινέλλοντος· συνεχῶς ὅλον τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο διάστημα ἐφαίνετο περιορισμένον, διότι ἄλλοτε κύμα τι ὀργιζόμενον ὑψοῦτο ἀλλεπαλλήλως καὶ μετὰ ταῦτα ἐχαμήλωνεν ὡς μακροῦθεν διακρινόμενη καὶ ἀπομεικρυνόμενη τις ἔχθη, ἄλλοτε δὲ κοπάδια θαλασσίων λύκων διήρχοντο κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ ὀρίζοντος, τότε ἢ ἐκτασις ἦνοιγεν· ὀλίγον τι ἐνώπιόν μας· ἡ ἰδέα τῆς ἐκτάσεως ταύτης ἀπέβαινε πρὸ πάντων ἰσχυροτέρη, ὅτε ἐλαφρὰ τις ὀμίχλη ἐχόνητο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ἐφαίνετο τὰ μάλιστα αὐξάνουσα τὸ ἄπειρον. Ὡς πόσον τότε ἡ ἔποψις τοῦ ὠκεανοῦ εἶναι μεγάλη καὶ ἐνταυτῷ τρομερά! εἰς ποίας ὀνειροπολήσεις βυθίζεσαι, εἴτε ὅταν ἡ φαντασί σου

ρίπτεται ἐπὶ τῶν θαλασσῶν τοῦ νότου, ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων, τοῦ τυφῶνος καὶ τῶν τρικυμιῶν καὶ ἀκούεις φρίττων τοὺς ἐπωκεανέους κρότους τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου διωκομένων κυμάτων, εἴτε ὅταν πλησιάζει κατὰ τὰς μεσημβρινὰς θαλάσσας εἰς νήσους ἀναπαύσεως καὶ εὐδαιμονίας!

Συχνάκις ἐγειρόμενοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ἠρχόμεθα καὶ ἐκαθήμεθα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, δεπνοὺ ἐύρισκομεν μὲν οὐ τὸν ἀξιοματικὸν τῆς φυλακῆς καὶ τινὰς ναύτας σιωπηλῶς καπνίζοντας· μόνος δὲ θρόμβος κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἤκούετο ἢ σὺνθλιψὴ τῆς πύρας ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐν ᾧ σπινθηρισμοὶ ἀναμειγμένοι μετὰ λευκατότου τινὸς ἀπυροπερικύκλου καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τὰς πλευρὰς τοῦ πλοίου. Θεε τῶν Χριστιανῶν! εἰς τὰ ὕδατα τῆς ἀθύσεως πρὸ πάντων καὶ εἰς τὰς ἀχάνεις τῶν οὐρανῶν ἐκτάσεις ἐνεχάραξαι ἰσχυρότατα τὰ ἔργα τῆς θείας σου παντοδυναμίας! ἔνθεν μὲν χιλιάδες ἀστέρων ἀκτινοβολούντων εἰς τὸ σκοτεινὸν κυανοῦν χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ ὄλου, ἐκείθεν δὲ ἡ σελήνη ὑψομένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στερεώματος, παρέκει θαλάσσα ἀπέραντος καὶ τὸ ἄπειρον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὰ κύματα! Ποτὲ δὲν ἐξεπλάγην πλειότερον διὰ τὸ μεγαλεῖόν σου παρὰ κατὰ τὰς ὑκτάς ταύτας, ὅποτε κρεμάμενος, μεταξύ τῶν ἀστέρων καὶ τοῦ ὠκεανοῦ, ἔχω τὸ ἄπειρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ τὸ ἀχάνες ὑπὸ τοὺς πόδας μου!!

Εἶμαι τῶντι μὴδὲν, οὐδὲν ἄλλο εἰμὶ γῆ καὶ σποδὸς καὶ ἀπλοῦς παροδίτης· ἤκουσα συνεχῶς τοὺς ὁροὺς νὰ φιλονεικοῦν περὶ τοῦ Θεοῦ ὄντος, πλὴν δὲν τοὺς ἐνόησα ποτέ· τὸ μόνον δὲ πρᾶγμα ὅπερ παρετήρησα πάντοτε εἶναι ὅτι τὸ ἄγνωστον τοῦτο ὃν ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς θεωρίας τῶν μεγάλων σκηνῶν τῆς φύσεως. Ἐσπέραν τινά, ἐν ὥρᾳ μεγάλης γαλήνης, εὐρισκόμεθα εἰς τὰς ὄρας ἐκεῖνας θαλάσσας αἰτινας λούουσι τὰ παράλια τῆς Βεργίνιας ὅλα τὰ πικύματα τοῦ πλοίου ἡσάν μαζευμένα. Ἐν ᾧ καθήμενος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἀπασχόλουσιν τὸν νοῦν μου εἰς μυρίας θεωρίας, ἤκουσα τὸν κώδινα προσκαλοῦντά τὸ πλήρωμα εἰς τὴν προσευχὴν· ἔσπευσα παρευθὺς νὰ ἐνώσω τὰς εὐχὰς μου μὲ τὰς τῶν συνταξιδιωτῶν μου· οἱ ἀξιοματικοὶ ἦσαν ὅλοι ὑπὸ τὸ πύργωμα τῆς πρύμνης μετὰ τῶν ἐπιβατῶν· ὁ ἱερεὺς, μὲ τὸ βιβλίον εἰς τὰς χεῖρας, ἔσχετο ὀλίγον ἐμπρός ἀπὸ αὐτοῦ· οἱ ναῦται ἦσαν διεσκορπισμένοι τῆδε κἀκεῖσε, εἰς τὰ περίτονα τοῦ πλοίου ὅλοι εἴμεθα ὄρθιοι, ἔχοντες ἐτραμμένον τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν πύραν τοῦ πλοίου βλέπουσαν πρὸς δυσμὰς.

Ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου, ἐτοίμου νὰ βυθισθῇ εἰς τὰ ὕδατα, ἐφαίνετο ἀναμέσον τῶν σχοινίων τοῦ πλοίου μεταξὺ τῆς ἀπέραντος ἐκτάσεως τοῦ αἰθέρος· ἤθελεν ὑποθέσει τις, ὡς ἐκ τῶν κινήσεων τοῦ πλοίου, ὅτι τὸ ἀκτινοβόλον τοῦτο ἄστρον τῆς ἡμέρας ἠλάσζε συνεχῶς θέσιν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος· νέφη τινὰ ἦσαν ἀτάκτως ἐβρίμμενα πρὸς ἀνατολὰς, ἔπειτα ἡ σελήνη ὑψοῦτο σιγανὰ· τὸ ἐπίλοιπον τοῦ οὐρανοῦ ἦτο καθαρὸν πρὸς νότον, ὅπου ἐσχηματίζετο ἐν λαμπρῷ.

τρίγωνον μὲ τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς· σίφων τις περιλαμπῆς ἀπὸ τὰ χρώματα τῆς ἀνακαλάσεως τοῦ φωτὸς ὑψοῦτο ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὡς κρυστάλλινος κίων ὑποστηρίζων τὸν οὐράνιον θόλον.

Ἀναίσθητος ἤθελεν εἶσθαι τῶντι ἐκαίνος ὅστις εἰς τοιοῦτον θέαμα δὲν ἀναγνωρίζει τὴν καλοκάγαθίαν τοῦ Θεοῦ· δάκρυα ἔβρεον ἀπὸ τοὺς οφθαλμοὺς μου ἀκούσιως, καθ' ἣν στιγμήν οἱ σύντροφοί μου, ἀπαίρεσαντες τὰ πισσώμενα σικιάδια τῶν, ἤρχισαν νὰ ψάλλουν μὲ φωνὴν βραχέειαν καὶ βραγγώδη τὸν συνῆθη ὕμνον των εἰς τὴν Παναγίαν τὴν βοηθῶν, προστάτιδα τῶν ναυτῶν. Πόσον συγκινητικὴ ἦτον ἡ προσευχὴ τῶν ἀνθρώπων τούτων, οἵτινες ἐξάμενοι ἐπὶ εὐθραύστου ξύλου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ, ἐνητέλιζον πρὸς τὸν δύνοντα ἥλιον ἐπὶ τῶν κυμάτων! Πόσον εἰσεχάρει μέχρι τῆς ψυχῆς ἡ ἐπίκλησις αὐτῆ τοῦ πτωχοῦ ναύτου εἰς τὴν Μητέρα τῶν θλιβομένων! ἡ συναίσθησις τῆς μικρότητός μας ὡς πρὸς τὸ ἄπειρον, οἱ φθόγγοι τῶν ἁμαρτιῶν μας ἐξαπλουμέναν μακρὰν ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἡ ἐπερχομένη πλουμιστὴ νύξ μὲ τοὺς κινδύνους τῆς, τὸ ὄχιμα τοῦ πλοίου μας μεταξὺ τοσοῦτων ἄλλων θαυμασιῶν, ἐν πλήρωμα θρησκευτικῶν κατεχόμενον ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ φόβου, ἱερεὺς πολίτης καὶ σεβάσμιος προσευχόμενος, ὁ Θεὸς ἐπαναπνυόμενος ἐπὶ τῆς ἀθύσεως καὶ μὲ τὴν μίαν μὲν χεῖρά του κρατῶν τὸν ἥλιον εἰς τὰς θύρας τῆς δύσεως, μὲ τὴν ἄλλην δὲ ὑψοῦσαν τὴν σελήνην εἰς τὴν ἀνατολήν, καὶ κλύων διὰ μέσου τοῦ ἀπείρου οὐς προσεπτικὸν εἰς τὴν φωνὴν τῶν πλασμάτων του· ἰδοὺ πάν ὅτι δὲν δύναται τις νὰ ζωγραφίσῃ, καὶ τὸ ὁποῖον ὅλη ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου μόλις εἶνε ἱκανὴ νὰ ἀντιληφθῇ.

Μεταβῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἐπίγειον σκηνὴν. Ἐσπέραν τινὰ περιπλανήθην ἐντὸς σκοιροῦ δάσους εἰς ὄλιγον ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τοῦ Νιαγάρᾳ· μετ' ὀλίγον εἶδον τὴν ἡμέραν ἐκλείπουσαν περὶ ἐμοῦ, καὶ ἀπελάμβανον εἰς ὄλην τὴν μοναξίαν τῆς φύσεως τὸ ὄραϊον θέαμα μιᾶς νυκτὸς εἰς τὰς ἐρήμους τοῦ νέου ἡμισφαιρίου.

Μίαν ὥραν μετὰ τὴν ὄσιν τοῦ ἡλίου, ἡ σελήνη ἐφάνη ὑπὸ ῥάνω τῶν δένδρων εἰς τὴν ἀντίθετον ἀκρὰν τοῦ ὀρίζοντος· ἀρωματικὴ αἴρα, τὴν ὁποῖαν ἡ βασιλίσα αὐτῆς τῆς νυκτὸς ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς, ἐφαίνετο προηγουμένη αὐτῆς εἰς τὰ ὄρη ὡς ἡ ὄραϊα ἀναπνοὴ τῆς· τὸ μοναδικὸν ἄστρον ὑψώθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὸν οὐρανὸν· καὶ ἄλλοτε μὲν ἐξηκολούθει ἡσυχῶς τὴν κυανόστρωτον ὁδοπορίαν τῆς, ἄλλοτε δὲ ἀνεπαύετο σταματῶσα εἰς τὰ ἀθροίσματα τῶν νεφῶν, τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο σεσωρευμένα εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὄρεων, σεφανωμένων μὲ χιόνα. Αἱ νεφέλαι αὐταὶ, πέπλοι συσταλλόμενοι καὶ διαστελλόμενοι, ὅτε μὲν ἀνεπτύσσοντο ὡς διαφανεῖς ταινίαι λευκατότου ὀλοσυρικοῦ, ὅτε δὲ διελύοντο ὡς κρηκίδες ἀτμοῦ, ἡ ἐσχηματίζον εἰς τὸν οὐρανὸν σπυροῦς λαμπροῦ βραμβάκερου θάλασματος, τόσον εὐχαριστοῦντες τὴν ὄρασιν, ὥστε νὰ νομίζῃ τις ὅτι αἰσθάνεται τὴν ἀπαλότητα καὶ

τὴν ἐλαστικότητα του. Ἡ ἐπίγειος σκηνὴ δὲν ἦτον ὀλιγώτερον καταπληκτικὴ· τὸ ὑποκύνον φῶς ἐπείροκον ὑπὸ τῆς σελήνης, καθήρχετο μεταξὺ τῶν διαστάσεων τῶν δένδρων, καὶ ὤθει τρόπον τινὰ δράγματα φωτὸς μέχρι τῶν πυκνοτήτων τοῦ βαθυτέρου σκότους· ὁ ποταμὸς ὅστις ἔβρεον ὑπὸ τοὺς πόδας μου· ἐλικοειδῶς ἐχάνητο εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἀνεφαίνετο εἰς τὰ ὄρη ἀπὸ τοὺς σελαγισμοὺς τῆς νυκτὸς, ἀνακακλώμενος εἰς τοὺς κόλπους τῆς· εἰς ἐκτεταμένην τινὰ πεδιάδα, πρὸς τὴν ἀντικείμενον τοῦ ποταμοῦ ἔχθη, ἡ λάμψις τῆς σελήνης ἐπανεπαύετο ἡσυχῶς ἐπὶ τῆς χλῆς· σημεῖα παραττόμενα ἀπὸ τὰς πνοὰς τοῦ ζεφύρου καὶ διεσπαρμένα τῆδε κἀκεῖσε ἀπετέλουσι νήσους σκιῶν κυμαινομένων ἐπὶ τῆς ἀκινήτου ταύτης θαλάσσης τοῦ φωτὸς. Ἐκεῖ πλησίον τὸ πᾶν ἤθελεν εἶσθαι σιωπὴ καὶ ἀνάπνευσις, ἀνευ τῆς πτώσεως φύλλων τινῶν, τῆς αἴφνης δίδου πνοῆς ἀνέμου τινὸς καὶ τῆς κραυγῆς τοῦ αἰγωλοῦ· μακροῦθεν, κατὰ ἀποστάσεις, ἤκούοντο οἱ ὑπόκωφοι μουγκρισμοὶ τοῦ καταρράκτου τοῦ Νιαγάρᾳ, οἵτινες, ἐν τῷ μέσῳ τῆς γαλήνης τῆς νυκτὸς, ἐξετείνοντο ἀνηχοῦντες ἀπὸ ἐρήμου εἰς ἐρημον, καὶ ἐξέπνευον διὰ μέσου τοῦ μονήρους δάσους. Τὸ μεγαλεῖον ἡ ἐμπληκτικὴ μελαγχολία τῆς εἰκόνας ταύτης, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐκφρασθῶσι διὰ γλώσσης ἀνθρώπινου. Αἱ ὀραιότεραι νύκτες τῆς Βεργίνιας, δὲν δύναται νὰ παρίξουν τὴν παραμικρὰν περὶ αὐτῶν ἰδέαν. Μιταίως εἰς τὰς καλλιεργημένας πεδιάδας μας ζῆτε νὰ ἐκταθῇ ἡ φαντασία μας· πανταχοῦ δὲν ἀπαντᾷ ἄλλο τι εἰμὶ κατοικίας ἀνθρώπων· ἐνῷ εἰς τὰς ἀγρίας ταύτας χῶρας, ἡ ψυχὴ εὐχαριστεῖται βυθίζομένη εἰς ὠκεανὸν δασῶν, καὶ πλανώμενη ἐπὶ τοῦ βαράθρου τῶν καταρράκτων, ἡ μελετῶσα παρὰ τὰς ἔχθρας τῶν λυμῶν καὶ τῶν ποταμῶν, καὶ διὰ τὰ εἶπω οὕτω, εὐρισκόμενη μὴν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

(Ἐκ τοῦ Γαλιλοῦ.)

I. M. P.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

—οοο—

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Χαριελεῖ Νικολαιοπόδου.

Χαίρειν ἄμα τῷ εἶπε.

Νέον ἔστι τὴν αἰσῶν ἐναρξίν τοῦ ἔτους, φίλη, Ἐπειδ' ἡ Μισσάμου προθύμως πρῶτῃ νὰ σοὶ ἀναγγέλη, Μισσά ἀόμματος, ἀλλ' ἦτις ὑπὸ σου προσκεκλημένη, εἰν διατάζει νὰ προσέλθῃ καὶ εὐτελῶς προεπιλεγμένη. Νέον ἔτος! Ὡς ἴδω ἀπέφωιν γονιμότητα. Πῆτις τὴν ψυχὴν φερόμεναι, ταλαντεύει, καὶ ταραττει! Στιγμὴ πάσα, (καὶ τί ἄλλο ὁ παρὼν ὑπάρχει βίος; Πλὴν στιγμὴ ἄλλη μετ' ἄλλην ἐκδηθρόσκουσα ἀφιδωῖς;) Στιγμὴ πάσα τὴν ζωὴν μας ἐκκρεμῆ ἐν μέταγγμίφ, Δύο κόσμων περιστελλεῖ, δύο χρόνων, ζωὴν δύο. Παρελθὸν καὶ μέλλον, ὅμοι! τὸ μὲν οὐκ, τὸ δ' οὐκέτι.

Τρετάτος, ζωηρότατος τῆς ζωῆς ἡμῶν τὰ ἔτη.
 Ἄλλ' ὡς ἔχων δεσποτεῖαι ἐπὶ τούτων ἀμφοτέρων,
 Ἄφροντος ὁ συμμυαῖος ἀλλοτ' ἐντὸς φῶν καὶ γαρυῶν.
 Εἰς τὸ νῦν μόνον ἔτος, μὴ ψυχῆ· αὐτῶν καὶ κλόνων,
 Περικρίπτεται τὸ βίον, περικρίπτεται τὸν χρόνον.
 Νέον ἔτος | εἰς τὰ ἔτη τῆς ζωῆς πρὸς ἑκάστη μίαν,
 Ἐκτε ἑφύσας, ἢ πτώσεις; ἢ καὶ κέρδη ἢ ζητήματα;
 Εἰς τοὺς πύκνας τοῦ χρόνου ἀρθμούς εἰς προσετέθη.
 Ἄλλ' εἰς τὴν ζωὴν μας οὗτος προσετέθη ἢ ἀφαιρέθη;
 Νέον ἔτος | ἢ ζωὴ μας σὺν αὐτῷ ἀνευρέθη,
 ἢ τὸ πλείστον αὐτῆς μέρος ἐκ τοῦ χρόνου καταπόθη,
 Κ' ἐποιήσαμεν ἐν μέγα πρὸς τὸ τέλος ἡμῶν βῆμα,
 Τῆς ἰδίας ἐμφορμένης περιόφυντες τὸ νῆμα;
 Εἰς τὸν ἄλλον μας συγγράφει, ὦ | ἐξήσημεν κ' ἐφέτας |
 Ἄλλ' αὖτις τῶν ζήσαντων μεθ' ἡμῶν τὸ λήξαν ἔτος
 Εἰς τοὺς τέρους ἦδη κείνται, μαρτυρούντες κῶς τὸ νέον
 Ἔτος θανάτων νὰ ἴται κ' εἰς ἡμῶν τὸ τελευταῖον |
 Καὶ τοῦ χρόνου | καὶ τοῦ βίου | προσωποῦμεν πρὸς
 ἄλλήλους,
 Ἡδὴν καὶ ζῶντες θά γαρῶμεν ζῶντας ἀπαντας τοὺς φίλους,
 Μεταγχορικοί ἴδαι | ἀδυσώπητος ὁ χρόνος,
 Τίποτε καὶ καταβιβρώσκει πᾶν τεχθὲν καθὼς ὁ Κρόνος,
 Πᾶν δὲ βῆμα τοῦ γηράσκου, πᾶσα τοῦ πνυθ' μαρμυρίαι,
 Μῦθος δὲ αὐτὸς προσιπτῶν ἀνιθῆ καὶ νέος μένει.
 Ἡ δὲν ἔται κ' ἢ ζωὴ σου, καὶ ται νῦν ἀκαμειότερα,
 ὦ; πρὸς τίρους, φιλάτην, καθ' ἔν ἔτος προσβῆρα;
 Καὶ γήλους ἔαν ἔχῃς χρόνους βίου μακροτάτου.
 Ἔτος ἐν δὲν εἰς ἐφέτας ἐγγυτέριον τοῦ θανάτου;
 Ποῦ τὸ γῆρας ἡμῶν, τὸ πρόπεραι, τὸ πάλαι;
 Ποῦ οἱ πόθοι, αἱ εὐχαὶ μας, αἱ ἐλπίδες αἱ μεγάλαι;
 Κ' αἱ ψυχρὰ φιλοτιμίαι ἐπὶ ἔργων διακείνων;
 Ὡς ἐνάντια τῶν ὄντων ἐλειφεν ἐγερομένων,
 Ἡ ὡς κόσμοι τῶν προσέτατων συμῶν, εἰς μετὰ τὸν ἄλλον.
 Ἐς τοὺς σαρφετῶδες ὀδοῦνται τῶν βακίων καὶ τῶν σουσάλων,
 Μόνη δὲ τῶν παρελθόντων ἀπαλείπει ἢ σκομρία,
 Ὁ μεταμέλειος, ὁ μύθος καὶ τὸν πόθων ἢ πυρία,
 Καὶ αἱ ἐξεις καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ φόβητρα τῆς πέρας,
 Καὶ αἱ νύκτες, καὶ σὺν τούτοις ἀνεπαύθητον τὸ γῆρας.
 Τόλωνα | ἐξ ἡλικίας θυλόκομεν εἰς ἡλικίαν,
 Καὶ ἀντὶ ζωῆς, θανάτων ἔχομεν ἀλληλουχίαν,
 Τὸν ἀνόντα πλεονάει ἀνομαζόμεν προσβύτην,
 Καὶ τὴν παύσαντα τοῦ θνήσκαι καθ' ἡμέραν—Μακαρίτην.
 Ἄλλ' οὐδέ τις τριτάτος σκέψαι σήμερον ἀναμοχλεύει,
 Οὐδὲ τῶν αὐτῶν προτέρων καὶ ἐσχάτων μνημονοεῖ.
 Εἰς πολλοὺς τὸ νέον ἔτος ἀρχὴ νέας περιόδου,
 Τῶν αὐτῶν μεταμοσῆτων, τῆς αὐτῆς τοῦ ζῆν μεθόδου,
 Εἰς τὸ σῆμα τῶν ἐμβαλλει, τοὺς αὐτοὺς σχεδὸν ἐμέτους,
 Ὅσοις ἔχον ἐξεμίσει πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἔτους,
 Τὰς αὐτὰς ἀπιδυμίας, τὰς ὀρέξεις, τὰς ἰδέαις,
 Τὰς μαρμυρίας, τὰς ἀπάτας καὶ τὰς ἐξεις τὰς ἀρχαίας.
 Καὶ τοῦ ἔτους ὄντος νέου, καλαῖοι ἀνάμη οὗτοι,
 Ὁνειρεδόντες ἀπολαύσεις, δόξας καὶ τιμὰς καὶ πλοῦτην.
 Ἡ νεάζοντες τὰς φρένας ἀτηρίως εἰς τὸ χεῖρον,
 Β' σκουαν εἰς τοὺς ἀνέμους νοῦν παρθένον, πλὴν καὶ στειρόν.
 Οὕτως τὴν μαρμυρίαν παῖδες καὶ προσβύται τὴν κακίαν,
 Ἀπολείπουσι τὸν χρόνον καὶ τὴν ὡς παροικίαν.
 Καὶ νεκροὶ πρὸ τοῦ θανάτου, θανατοῦνται νεκρωθέντες,
 Ἀπινάμενοι τοσοῦτον, ὅσον οἰχόνται φανέντες.
 Ὅπερ σὺ μὴ πείθεις, φίλη | ἄλλ' ὡς ἔχεις ὀρθὴν κρίσιν,
 Σαυτῆς καὶ τῶν πραγμάτων διαγινώσκαι τὴν φύσιν.
 Νέα, πλήρης εὐφύνας καὶ χαρίτων φερωνόμιως,
 Τῆς ζωῆς τὸν ὄρθμον τίως διατήγαγες φρονίμως,
 Κ' ἐπιστάσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὸ σέβας τῶν ἀθροάνων,
 Ἀ' ἐπαγωγῶν οὐχ ἦσαν ἢ συνσταλμένων πρόπων.
 Οὐ πολλὰ ἐκδιδαχθέντα, πλείστον ἔχεις λόγων πείραν,
 Ὁμοσφῶδες εὐστοχούσα εἰς τοῦ ἀληθοῦς τὴν θήραν.
 Φρόνησον καὶ τὰ τοῦ χρόνου ἢ ζωῆς, Κερικιλιὰ μου,
 Ἐφαλείπει δσημίραι ὡς περ ἔχων ἐπὶ ἔμμου.
 Παρακμίζουσι, γηρύσια, θνήσκουσι ἡμῶν τὰ πάντα,
 Ἐπιτυχία, δυστυχία, καταρθώματα, συμβάντα.
 Κἄλλος, χάρις, πλοῦτη, φήμη, πῶς ἔροι; χαρὰ, λύπη,

Ἄκου, ὁμοῦ, πᾶς ὁ βίος μῦθος φαίνεται κ' ἐκλείπει.
 Νὰ ζῆς θέλεις καὶ νὰ ἔχῃς ἰσοθῶς νέα ἔτη;
 Εἰς τὴν ψολοκῆν σου στῆθι καὶ τὸν βίον σου εὐθέτει.
 Ἔς τὸν βίον τοῦ κόσμου τούτου μὴ βεβήγῃς ἐξ ἀλλοκλήρου
 Μηδ' ὀπίσω τὴν ματαίων πέρουθια πρὸς ἄρου.
 Κλέπτεις δ' ἄρα ὁ κόσμος τὸ παρὸν καὶ λαμβάνει,
 Κ' εἰς ἡμῶν τὸ μέλλον μῦθον πονηρίας ἀπολαμβάνει.
 Π' ἢ τὸ μέλλον καὶ μέλλει, ἢ ἔάν ποτε καὶ φθάσῃ,
 Κατὰ ταύτην τὴν συνθήκην κοσμητικῶς θέλει πρὸσαι.
 Ζῆται δὲ οὐκ ἀπολύτων ἀναγκῶν τὴν θεραπείαν,
 Ἄλλ' ἀσπίσμα, ἰδέαν, πνεῦμα, νοῦν, ψυχὴν, καρδίαν,
 Οἰκάρδον ὅμως εἰς τὸ βρόχουσι νὰ ἐκχέεται τὸ μῦθον
 Καὶ νὰ ἐλλοκνῶται οἱ ὄρατοι μακρογάρτοι πρὸ τῶν χορῶν.
 Ἄλλ' ἔάν θυσίας θῆλῃ τίρανους ἢ κοινονία
 Ἔστω ταύτης μὲν τὸ σῆμα ἡμετέρα δ' ἢ οὐσία.
 Δόκει μόνον, (ἐάν δ' ἔτῃ) πλὴν μὴ ἔσο τῆς ἡμέρας
 Ἔσο διαποινα μὴ δούλη τῆς σπουδῆς τῆς κοινωπείρας.
 Ἄσπῃ οὕτως ἢ ζωὴ σου ἐν τῷ κόσμῳ ὡς ἐν νεφέλῃ
 Ἄμα τ' ἄσπερος θά θύῃ καὶ ἔφος θ' ἀνατέλλῃ.
 Νέον ἔτος δι' ἐλάτου καὶ ἀ' ἀτης καὶ ἐλπίδος
 Ἀνανέωσον τὴν φλόγα τῆς τοῦ βίου θρουαλλίδος
 Ἦνα φαίνη τοῖς ποσὶ σου ἐν τῷ σκοτεινῷ τοῦ αἰῶνος
 Καὶ ὡς φρόνιμος παρθένος λαμβάνῃ ἔστω τοῦ νῦν αἰῶνος.
 Ἄφ' οὗ δ' ἄπαξ νέα βῆσα ἐν Χριστῷ ἀνευγνήθης
 Ἄνακαλ' ἔς τὸν ἔσω ἀθροισμον, ἐν ἐνεδούθῃς.
 Τοῦτον φέρει, τοῦτον κόσμει, ὑπὲρ τούτου μᾶλλον πόνει,
 Τούτων ἀφῆσ' ἐτήσιος, τῶν μέντων δ' ὑπερφρόνει.
 Πνεύματος θεοῦ, φιλῆ, εὐμοιρίσασα εὐθέως,
 Διακρίνεις ἐν τῷ βάθει τῆς ἀσθήσεως ὀρέως.
 Ἢ τὸ ὄντως ὄν ἀνάγκη καὶ ἀεὶ ἰσοκύτως ἔχον
 Τί δὲ τὸ ἐν ἀλλοιώσει δι' ἄλλοθεν ἀποτρέγον.
 Ἰσομύνας τοῦ κυρίου θά προσηλωθῆ ὀφείλει
 Ἡ ἐνδύμιχος ζωὴ σου, τῷ αὐτῷ ἢ τῷ βίῳ.
 Τὸ εὐθὺς σου τοῦτο Πνεῦμα, καὶ ἐν πρώτοις κ' ἐν ἐσχά-
 [τοις

Τῶν ἐτῶν ἐγκαινιζέσθαι ἐν τοῖς φίλοις σου ἐγκάτοις.
 Ὁ τωσθίπυτ' ἢ προλήμεις, ἢ ὀφί, μίαν ἡμέραν
 Εἰς ζωὴν ἀποχωροῦμεν ἄλλην αἰωνιωτέραν.
 Ἐν τοῖς κόλποις ἐνασθῆντες τότε ἐκεί τοῦ Αἰωνίου
 Ἀπολαύσομεν τὰ κέρδη τῶν στιγμῶν τοῦ τῆδε βίου.
 Καὶ συζῶντες εὐδαμόνοως μετὰ γενεῶν ἀρχαίων,
 Ἐβῶμεν ἐν μέγα ἔτος παλαιὸν ταῦτό καὶ νέον.
 Ἀδελφῆ, αἱ τὸ κολύβον τὸν νοῦν ἔχοντες ἐκείσε,
 Ἀπὸ τοῦδ' ὡς ἐν τῷ ἔτει τῶν ἐτῶν ἐκείνη ζῆσαι,
 Ἀγιδάσαντος τοῦς ὄρους τῆς ζωῆς τοὺς θεδομένους
 Καὶ ἐναυτὸν Κ' ρίου προσδεκτὸν ἐργασαμένους;
 ὦ | τῆς σκέψαις, φίλη, ταύτας ἀντὶ ἄλλου κειμηλίου,
 Ἐνακτῆριόν σοι πέριπα τοῦ ἀγίου Βασιλείου.
 Ὅταν δὲ, Θεοῦ διδόντος, ἀπὸ νυμφικῆς παστάδος
 Γενεῶν τεκνοῖσης νέαν, σὺν τῷ γάλακτι μετάδος
 Καὶ τῶν σκέψαιν μου τοῦτων ὡς ὀσίνης ψυχασίου
 Περὶ ποιητοῦ μὲν φαλόου, φίλου πλὴν αὐτῶν μητρώου.
 Οὕτως ἐν ἐκείνοισι τότε ἀληθῶς καὶ ἐξαιρέτως
 Ἢ τῇ γῆ, ἐν τῷ σῆ χρόνῳ, ἐορτάσεις νέον ἔτος.
 Καὶ ὡς ἀετοῦ ἐντοῦτοις ἀνακαινισθήσεται σου
 Κ' ἢ νεότης, καὶ τὸ κάλλος, καὶ ὁ νοῦς κ' αἱ χαρίτες σου.
 Πᾶσα δὲ στιγμή σου ἔσται ἀναβίωσις ἀκμαία,
 Κ' ἢ ἐνταῦθεν ἐκδήμητα νέου ἔτους ζωῆς νέας.
 Ταῦτα δὲ ἐπιστολῆς μου, ὡς ἐπέθεις πολυστίχου,
 Σοὶ προσφέρω μετὰ ἀβρότου καὶ ἀγάτης ὀμοψύχου.
 Ἄκοιμπα τυχόν καὶ λόγαι ἀτεχνῶς Μοναστηρίου,
 Οὐδ' ἐπαίτια τῶν κύκλων τοῦ κοιμῶν Σταυραδριμίου
 Πλὴν εἰς κύκλους, δὲν ἐκάλεις, ὡς φρονῶ, ἀγραίκου
 Μοῦσαν,
 Ἄλλ' ὡς ἐκ ψυχῆς φιλοδύσης εἰς ψυχὴν ἀντιφλοῦσαν.
 Τῇ δ' Ἰαννουαρίου 1885.

ΕΠΑΙΣ ΤΑΝΤΑΙΔΗΣ.